

"FORMACIÓ DE PREUS I TRANSFORMACIÓ DEL SECTOR PORQUÍ"

PAPER PROVISIONAL

Emili Farré-Escofet

Eusebi Estebanell

Novembre de 1974

ció espacial prèvia, no obstant la existència de corrents comercials, de zones amb fases especialitzades i la operació a nivell peninsular del agents, ha obligat a tenir en compte un espai superior.

D'altra banda, la formació dels preus s'ha limitat al consum de boca malgrat la importància que en el negoci porquí està adquirint i adquirirà el consum de productes elaborats. Només, pel que afecta aquest treball, ha constituït un element de referència. (1).

L'anàlisi ha tingut en compte tres esglaons ben precisos:

- les formes d'explotació en les zones de...

L'anàlisi efectuat ha contemplat aproximadament un període de 10 anys, fins a 1974. Tanmateix, la dificultat estadística tant en accés com en val idesa ha imposat un obstacle tan important que només ens ha permès obtenir sèries completes de preus pels diferents esglaons en els darrers 4 anys.

Fonamentalment, però, aquesta limitació no ha de invalidar l'anàlisi i conclusions formulades bé que comporta una menor profunditat.

Un treball d'aquest tipus ha exigut un esforç de camp notable i un esforç per definir bé agents, esglaons i operacions. Sense conèixer el sector amb detall, sense parlar amb els agents que negocfen -iniciativa privada- o intervenen -Estat- es feia inútil la recerca. Malgrat, això, els comentaris que es vessen corresponen bàsicament als autors del treball en derivar-se de la recerca pretesa tant a nivell analític, legislatiu, com estadístic.

En fer el treball s'han bandejat les sofisticacions formals quant a teoria econòmica i quant a econometria que per explicar la formació del preu del porc s'han desenvolupat a revistes i textos estrangers. Sense negligir el caràcter peculiar del mercat del porc, l'objecte pretés ha sigut reconèixer i explicar el sector real existent a la nostra província en el si del Estat espanyol. En aquest sentit l'anàlisi econòmic emprat s'ha entés com a instrument explicatiu de les lleis de reproducció i canvi en el sector. Per la minuciositat i concreció del tema, l'esforç requerit ha estat molt artesanal utilitzant els estris directes i peculiars que el coneixement de la realitat exigia.

Aquesta realitat no s'ha considerada com estàtica; ans al contrari, la formació de preus s'ha suposat que ha tingut lloc en un contexte canviant i dinàmic. Només des d'aquesta òptica es fa possible l'explicació dels preus i de la transformació sectorial i de classes.

A l'hora de fer balanç dels agents que operen en el sector perquè se'ns fa inevitable fer una distinció: hi ha un tipus d'agent apassionat pels problemes i millores del sector amb un entusiasme per se; un altre tipus d'agent més aviat recorda l'esperit estricte i polaritzat pel negoci sense cap mena de volada. Uns i altres, però, es troben ben absorbits en una clapa de la realitat -com és la porquina- on les hores i treballs poc hi compten.

C A P Í T O L 2

LA CARN DE PORCEN RELACIÓ A LES ALTRES CARNS

La carn de porc representa en el moment actual la part més elevada del total de carn produïda i consumida a Espanya. Aquest fet es pot explicar per dos motius fonamentals: les bones característiques gastronòmiques i alimentàries d'aquesta carn per el consum, tant en fresc com si és sotmesa a processos de transformació per part de l'indústria càrnica i el seu cost de producció relativament baix -comparat amb el de les seves substituïtives més directes: les d'oví i de boví.

El consum de carn de les diferents espècies ve reflectit en el quadre següent:

Consum de carn de les diferents espècies (1973)

Taula 1

<u>Kgs./persona-any</u>	
Vacú	11,6
Porquí ...	18
Xai	3,8
Pollastre.	10,1

Font: Ministeri d'Agricultura

En el consum de carn de porc, té una gran importància la part industrialitzada, sota les diferents modalitats tècniques -secat, cuit, salat, etc.- representant segons impressions de gent del sector, a l'entorn del 60% del consum total; cal indicar però que aquesta xifra és solament una aproximació qualitativa, donada l'inexistència de dades estadístiques i la mateixa dificultat d'establir-ne.

Paral·lelament, hi ha hagut un increment notable en la producció (vegi's anexe 2.1), en cara que no d'una forma lineal, sinó sotmesa a pujes i baixes en diferents períodes, que responen al particular "cicle del porc". Aquest creixement de la producció, induït per l'increment en la demanda ha estat possible gràcies a l'introducció de noves races, i a l'adopció de formes d'explotació intensives, que avui dia proporcionen la major part del total de la carn consumida a Espanya.

Les perspectives futures són d'un increment en el consum de carn de porc, si partim de l'hipòtesi -vàlida al nostre entendre- que Espanya seguirà els models de consum d'altres països més desenvolupats, que tenen uns nivells de consum d'aquesta carn molt més elevats que el nostre, on encara no s'han assolit els seus nivells dels anys 50. De totes maneres, potser no s'arribi tampoc a uns nivells tan elevats, ja que s'ha comprovat que en els països més càlids el consum de carn de porc és inferior al d'altres més freds (cas d'Itàlia).

TAULA 2

Consum de carn de porc (Kg. per habitant i any)

<u>Anys</u>	<u>França</u>	<u>Anglaterra</u>	<u>Alemanya</u>	<u>Irlanda</u>	<u>Espanya</u>	<u>Dinamarca</u>	<u>Holanda</u>	<u>Italia</u>	<u>USA</u>
1955-56	18'4		27'0		-		21'6		28'4
1957-58	19'7		29'0		-		22'8		25'7
1959-60	20'9		29'0		-		23'3		28'5
1961-62	20'6		31'4		-		24'0		26'2
1963-64	21'5		31'2		7'6		21'1		27'5
1965-66	23'0		33'5		9'5		26'1		24'7
1967-68	24'2		35'9		13'3		27'5		27'0
1969-70	25'3		37'0		17'8		29'1		28'9
1973	32	30	40	31	29	31	29	12	

Font: FAOAny 1973 - Font: J. Vanderhaegen (Directeur Adj. Institut Technique du Porc)

Junt amb aquest increment tendencial, lligat entre altres factors al increment de la renda "per capita", que ha suposat un augment en el consum de tota mena de carns, s'aprecien moviments conjunturals en el consum de carn de porc, que s'expliquen per l'evolució dels seus preus i dels de les altres carns substitutives -sobretot la de boví. En efecte, segons B. Callicis:

- "Quant al mercat de carn de porc, hom ha observat una relació (elasticitat) feble respecte a la renda, però en canvi una certa sensibilitat relacionada amb la baixa sensible del seu preu, així com per l'elevació significativa de la carn bovina" (2).

La carn de porc té per les anteriors raons una incidència notable sobre l'índex del cost de la vida, com ho demostren les ponderacions dels diferents productes en l'elaboració del esmentat índex.

TAULA 3

Tant per mil sobre el consum total

	<u>Conjunt Nacional</u>	<u>Conjunt Urbà</u>
Carn de vaca	14	17
Carn de vedella	18	19
Carn de xai	20	20
Carn de porc	9	7
Pernil i xarcuteria	26	23

Font: I.N.E. "Enquesta de Pressupostos Familiars 1967-68"

(2) Esmentat per Carles A. Gasòliba en "Estudio Económico de las Industrias Cárnicas", pàg. 155 "Servei d'Estudis de Banca Catalana", Barcelona 1972.

Encara que el consum de carn en fresc, tingui una importància relativa inferior a la del vacú o oví, s'ha de tenir en compte que els productes inclosos en l'últim apartat, s'elaboren gairebé totalment a partir de carn de porc. Una altra remarca a fer és que el pes de les carns dins el total del consum -on el grup alimentació representa el 493'9‰ -pot semblar a primera vista poc important, però s'ha de tenir en compte que el gran nombre de productes alimentaris existent fa que el pes específic de cadascun d'ells sigui molt reduït.

Aquesta incidència de la carn del porc sobre el pressupost familiar, i per tant sobre el cost de la vida, dóna interès al estudi de la determinació del seu preu, ja que les seves repercussions es fan sentir molt directament sobre el consumidor que és en definitiva el més afectat per una determinada estructura de producció i distribució.

TAULA 4

Producció de carn 1 Tm/any

	1966	1967	1969	1970	1971	1972
Bovino	197.862'5	215.208'3	255.786'2	308.159'7	323.620'3	302.526'1
Ovino	121.173'6	121.571'3	116.834'7	127.093'2	124.232'6	126.268'9
Capino	11.590'9	12.006'6	12.749'8	12.689'1	12.162'9	10.949'8
Porcino	366.574'2	416.964'5	436.247'5	491.748'9	475.064'6	461.241'9
Equino	16.180'1	16.275'7	13.103'4	13.536'8	15.437'5	16.909'8
Aves	212.509'1	257.218'3	291.126'3	316.384'9	318.340'8	328.954'--
Conejos	18.049'2	19.194'1	23.539'2	25.262'6	25.928'5	27.938'5

Font: "Anuario Estadístico de la Producción Ganadera"

CAPÍTOL 3

LA PROVÍNCIA DE BARCELONA COM A ZONA DE PRODUCCIÓ I CONSUM. CIRCUITS DE CARN I D'ANIMALS

En el moment present, la província de Barcelona compta amb la màxima cabanya porquina del país, i per tant amb la màxima producció de carn (anexes 3.1. i 3.2.). Com s'aprècia analitzant les dades estadístiques, el creixement de la producció porquina no afecta solament a Barcelona, sinó que també les altres províncies catalanes, sobretot Lleida i Girona, han experimentat un notable increment, assolint les primeres posicions del conjunt nacional.

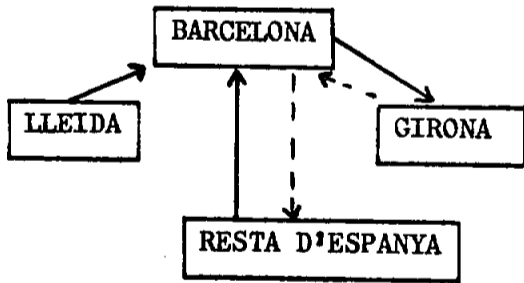
La província compta també amb una gran capacitat de sacrifici -predominant els escorxadors generals frigorífics- i transformació per la qual moltes vegades es fa necessària l'importació de bestiar d'altres províncies, per tal de cobrir la demanda dels escorxadors. D'aquesta manera, es creen uns circuits interprovíncials de bestiar i carn, explicables per les diferències de qualitats que tant a nivell de producció com de consum hi ha entre les diferents províncies i que contribueixen a l'encariment del producte donades les despeses de transport, i que els que intervenen en aquestes corrents obtenen beneficis. ~~demanda de les despeses de transport.~~ D'aquesta manera, a un escorxador frigorífic, situat a la província de Barcelona li pot resultar més rendable comprar els porcs a Girona i Lleida i vendre les canals a Càdiz, que no comprar i vendre en l'àmbit provincial.

Segons estimacions, la capacitat reproductora de la província està constituïda per uns 6.000 verres, que produeixen uns 900.000 garrins anuals dels quals una part -de bona qualitat- són exportats a d'altres províncies, al mateix temps que s'en importen -de mala qualitat-, amb un resultat net d'importació d'uns 500.000 garrins. Paral·lelament, s'estableixen també corrents d'animals engreixats, exportant-se uns 500.000 -de qualitat inferior-, i important-se també uns 500.000 de qualitat millor. En termes generals, en la província de Barcelona pot considerar-se, doncs, un xic deficitària, quant al circuit d'animals vius.

Principals corrents (Aproximació)

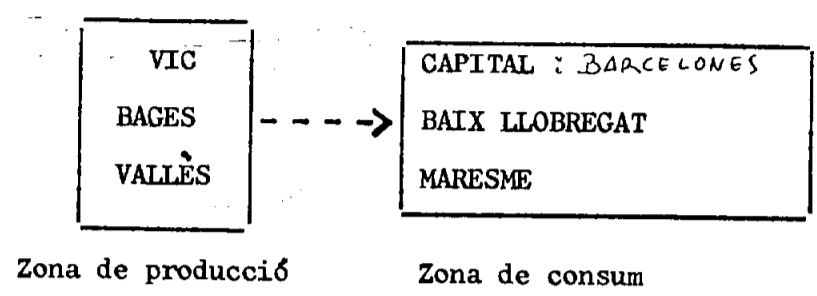
_____ animals vius

_____ carn

Juntament amb aquestes corrents interprovincials n'hi ha d'intraprovincials, degut a la polarització industrial de la província en la zona del Barcelonés i Baix Llobregat, que per la seva naturalesa, no poden ser zones productores, però en canvi són grans centres de consum i residència.

Corrents Intra-Provincials

La distribució per tipus de carn del consum de la província i ciutat ofereix un marcat paral·lelisme amb la tònica de la resta del país, és a dir, un predomini de la carn de porc -contabilitzant també com a tal l'apartat de "jamón y charcuteria"-, si ens atenem a les ponderacions de l'enquesta de pressupostos familiars (1964-65).

TAULA 5

Tant per mil del consum de carn dins el total de despeses de les llars

Província de Barcelona

	<u>Conjunt Urbà</u>	<u>Conjunt Provincial</u>
Vaca	5	5
Vedella	25	24
Xai	25	25
Porc	15	16
Pernil i xarcuteria	30	30

Font: I.N.E. "Enquesta de Pressupostos Familiars (1964-65)"

Indubtablement seria més interessant poder disposar de dades sobre la situació actual per tal de valuar el pes real de la carn de porc sobre el total del consum de carn (3), però, seguint els arguments donats en el capítol anterior, i donada la pujada relativa dels preus de les altres carns, sembla lògic suposar que la seva importància s'ha incrementat en el curs dels darrers anys.

L'abasteixement de la ciutat de Barcelona -on l'escorxador municipal va perdent progressivament importància situant-se al entorn del 40% del total -procedeix majorment de la zona productora de la pròpia província, seguint a continuació Lleida i Tarragona. (Anexe 3.3.).

(3) A nivell de la ciutat de Barcelona està enregistrat en la Estadística Municipal, però és inexacta ja que tan sols considera com consum les matances del escorxador municipal i per tant no ens ha estat possible fer-ho servir com eina de treball.

(Anexe 3.1.)

TAULA 6

Censo del ganado porcino (Mº. Agricultura)

(Nº total de animales)

	Dic.67	Jun.67	Jun.68	Dic.68	Dic.69	Jun.70	Dic.70
Barcelona	329.810	340.470	387.750	435.514	601.183	538.681	506.8
Tarragona	59.488	61.410	71.762	78.574	108.460	162.017	152.4
Lérida	189.016	195.125	227.951	249.594	344.540	509.872	479.7
Gerona	163.996	169.296	197.775	216.554	298.931	295.121	277.6
Lugo	380.991	444.002	410.602	369.704	372.697	359.425	314.8
La Coruña	230.139	268.335	248.027	223.332	225.131	254.240	222.6
Murcia	225.902	218.725	238.518	229.762	272.165	267.236	262.0
Badajoz							399.7
ESPAÑA	5.172.857	6.282.335	6.141.462	6.037.353	6.936.698	7.250.884	6.627.7

.70	Dic.70	Jun.71	Dic.71	Jun.72	Sept.72	Marz.73
.681	506.821	658.556	686.000	721.000	741.000	896.000
.017	152.437	152.473	153.000	148.000	160.000	179.000
.872	479.717	621.977	642.000	738.000	667.000	891.000
.121	277.665	305.207	320.000	375.000	373.000	408.000
.425	314.822	400.250	362.000	399.000	413.000	
.240	222.688	266.429	297.000	323.000	352.000	
.236	262.049	307.085	311.000	325.000	334.000	
	399.771	349.584	257.000	271.000	287.000	
.884	6.627.737	7.320.858	6.758.000	7.635.000	8.048.000	

(Anexe 3.2.)

TAULA 7

Producció total de carn de porquí en 1972 (en Tm.)

	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Barcelona	22.378,7	21.291,0	24.687,7	22.102,0	25.175,3	22.444,3	23.275,9
Gerona	3.761,6	3.811,1	5.447,6	5.167,2	5.311,4	5.008,5	5.545,4
Lérida	1.474,7	1.369,3	7.263,6	1.842,1	3.289,2	4.887,8	6.379,3
Tarragona	1.490,2	1.569,6	6.146,5	1.888,1	2.051,2	1.787,4	1.752,0

Font: Anuario Estadístico de la producción ganadera 1972

Estadística Municipal

Procedència del bestiar sacrificat al escorxadó

	1965	1968	1969	1970	1971
Barcelona	36.809	54.774	50.996	79.730	76.063
Castellón	4.593	4.111	3.217	3.210	2.911
Gerona	8.236	7.535	4.922	189	1.456
Granollers	25.491	18.529	9.586	93	
Huesca	19.012	39.111	16.680	5.471	6.189
Lérida	37.629	61.545	58.416	51.440	46.021
Manresa	18.632	10.117	10.796	760	119
Tarragona	9.939	22.350	25.939	30.347	26.829
Vic	21.791	13.751	10.636	373	28

C A P Í T O L 4

LES FORMES D'EXPLOTACIÓ. ELEMENTS DETERMINANTS DE LA EVOLUCIÓ

En el capítol anterior s'ha indicat la importància de la província de Barcelona com a zona de producció. Altrament aquesta importància ha quedat palesa en la província de Lleida.

Hi ha una sèrie de factors que expliquen l'augment de producció del porquí i el que podem anomenar revolució del porc.

En aquest capítol abans de fer referència als elements determinants de la evolució productiva, caldrà descriure el tipus d'explotacions.

4.1. Les formes d'explotació

Tant a la província de Barcelona com a la resta de Catalunya encara perdura avui el sistema d'explotació de la pagesia tradicional. Es a dir, l'explotació del porc en un règim no intensiu, amb una producció petita corresponent a una capacitat productiva inferior a les 30 truques.

Les característiques de l'explotació tradicional són: la absència de elements de racionalització, la utilització de pinsos pobres, la no contabilització de les instal·lacions i de la mà d'obra, ~~l'obra~~, l'explotació marginal del porc al costat d'altres feines de pagesia, la manca de defensa quant a l'evolució dels preus de venda de canals o porcs vius.

Paral·lelament a l'explotació tradicional apareix cada cop amb més força la producció intensiva de porcs mitjançant el sistema de les granjes industrials on la dimensió mínima correspon a la capacitat productiva de unes 50 truques reproductores.

Els elements de racionalització són:

- a) les instal·lacions exclusivament pel porc dissenyades amb l'objectiu d'aprofitament d'espai i de producció intensiva amb poca mà d'obra.
- b) la importància del capital invertit
- c) la utilització dels pinsos compostos adequats
- d) la selecció i millora de races amb la idea de producció de porcs amb màxims rendiments (vegis 4.2.), màxima prolificitat i disminució del temps de producció o precocitat,

- e) l'endegament de les noves granjes per part d'empresaris industrials -també per part de productors pagesos- que introdueixen una nova mentalitat d'explotació i gestió.

A la província de Barcelona comencen a proliferar granjes amb capacitat de producció força elevada (4), d'una dimensió de més de 100 truques.

Per tant, es pot parlar de la pervivència de dues formes d'explotació paral·lela. Una en règim de cria familiar, l'altra en règim de cria industrial. Bé que la forma que es va extenent més, és lògicament la de la granja industrial.

Finalment, hem de referir-nos a les següents especialitzacions de les granjes industrials:

- a) de selecció i producció de gòrrins (4.3.): la província de Barcelona ha fet un gran esforç en la depuració de les races i la obtenció del porc blanc d'origen Large-White i Landrace. Vet aquí la exportació a d'altres províncies de gòrrins de gran qualitat.
- b) de porcs de creixement: a partir de la compra de gòrrins
- c) de cicle complet: producció de gòrrins i de porcs de creixement

La gran capacitat de instal·lació industrial per la producció de porc de creixement o d'engreix, de la província de Barcelona, dona lloc a importacions de gòrrins des d'altres províncies amb l'objecte que siguin engreixats a la província barcelonessa o a la resta de Catalunya.

Paral·lelament a la producció de porcs com explotació, algunes granjes desenvolupen ensems el negoci d'esdevenir tractants de les granjes més petites; de comercialitzar els porcs propis a nivell nacional; de operar com a tractants importadors de porcs de províncies d'arreu de la península cap a Barcelona. Nogensmenys, com s'exposa en el capítol anterior, la província de Barcelona és exportadora i importadora de porcs i gòrrins.

4.1.1. Dependències de les formes d'explotació

Una i altra forma d'explotació es troben avui, en forces casos, en situacions de vinculació o dependència amb altres fases del negoci perquè.

(4) La granja Estevadeordal (Moià) amb una producció al any de més de 15.000 porcs (meitat de selecció i meitat de creixement) i per tant amb una capacitat de producció d'unes 900 truques és el cas més extrem i curiós de dimensió elevada.

Concretament, el règim de cria tradicional o de pagesia està entrant en un procés intens de dependència. Aquest règim amb els atàvics problemes del camperol s'ha trobat incapaç de defensar els seus preus i per tant el valor del producte.

Les formes de dependència han sigut:

A) règim pagès a mitges

B) règim a guany

Un i altra ens entren en dependència progressiva amb les fàbriques de pinsos, l'objectiu de les quals és la col·laboració i negoci dels seus productes:

En el primer cas, la precarietat econòmica i financiera del pagès dóna lloc que la fàbrica de pinsos li faciliti crèdit per la compra de pinso, i li compri els porcs.

Això porta a la participació combinada del capital per part del pinsaire i dels treballs per part del pagès. Les despeses de funcionament i els ingressos es distribueixen a mitges.

L'encara relativa independència del pagès es correspon amb una situació de major risc donat que el productor perquè ha de ~~ap~~portar les pèrdues dels porcs morts abans de venda.

En el segon cas, ens trobem amb una situació de clara dependència del pagès al fabricant de pinsos. El pagès posa instal·lació i mà d'obra, mentre el fabricant posa els gòrrins i el pinso. Aleshores, el pagès cobra un tant per porc. Aquest sistema de forta dependència s'anomena integració per la agrupació de dues fases del negoci: la producció de pinsos i la producció de porcs.

El primer cas, del règim mitger, no deixa de ser un primer pas, per una subordinació creixent, cap al sistema d'integració.

En el sistema d'integració és evident l'interès del fabricant de pinso per assegurar la col·locació de la seva producció.

En aquest sentit, la integració comporta en una nova fase la revolució del procés d'explotació en estructurar-se segons el règim de granja industrial. El fabricant de pinso acaba creant les seves pròpies granjes on el pagès esdevé pura mà d'obra; d'altra banda, per assolir un control total de l'explotació.

Paral·lelament a la dependència dels productors de porc amb les fàbriques de pinsos, s'ha desenvolupat una altra dependència: la de les granjes de porc amb els escorxadors generals frigorífics (5) en règim de granjes associades. D'aquesta manera els escorxadors, asseguren una continuïtat de subministre d'animals vius pel sacrifici.

(5) Aquesta fase del negoci serà exposada en el pròxim capítol

4.2. Elements determinants de la evolució productiva

4.2.1. Producció i qualitat

L'augment de la producció i la seva millor qualitat, a la província de Barcelona i a la resta de Catalunya -especialment Lleida- és degut a una sèrie d'elements molt determinants, alguns dels quals ja apuntats:

- a) la transformació en la producció del porc: del règim de pagesia familiar al règim de granja industrial o de porcinocultura, com s'ha esmentat suara.
- b) la millora de races per la introducció de noves races com la belga i l'anglesa, l'avanç genètic, els creuaments experimentats i les defenses veterinàries a les pestes. L'augment de qualitat s'expressa per la obtenció de porcs menys engreixats i més musculats, amb un greix dorsal cada cop més baix. Només observant el tipus de porc -per Kgs. i gruixos- que contempla en els darrers anys la política de preus del Estat (vegi's ^(2,3) anèxia 9) podem comprendre el que es pot considerar com revolució del porquí. Fins i tot, no fa masses anys es produïen alguns porcs tan grossos i greixosos que es feien rodolar sense perill des dels camions fins als molls dels escorxadors. Aquesta major qualitat, en forces casos podem considerar com una tendència a estandaritzar el tipus mig de qualitat de porc (6). Tipus mig que suposa poca diferència -al menys tendencialment- entre el porc per embutits i el porc per consum de boca. Abans, el primer era d'alimentació deficient i força barat; mentre que avui el règim industrial és un element indiscutible d'estandarització.

D'altra part, la millora de races ha accentuat la prolificitat característica del porquí, d'uns 16'5 gòrrins/truja/any.

- c) la disminució del índex de transformació o temps necessari per la producció de porcs acabats per la matança. Avui, l'índex de transformació suposa una mica menys de sis mesos per la cria i creixement d'un porc (7). En bona part, això, és degut a la utilització de pinsos compostos adequadament elaborats.

(6) Bé que lògicament subsisteixen diferents preus per diferents nivells de qualitat.

(7) Justament, la revolució de la avicultura es basa en l'espectacular disminució del índex de transformació, que ha passat a unes 8 setmanes.

- d) el foment a la producció (8), per part de l'Administració mitjançant la cessió de reproductors selectes i la concessió de crèdits pel Banc de Crèdit Agrícola. Això unit amb la inclinació meticulosa i activa a la porcinocultura del productor català.
- e) la eclosió dels grans escorxadors frigorífics: aquest element ha tingut gran influència en l'augment de la producció. La legislació favorable del Estat -que introduí els escorxadors frigorífics com indústria d'interés preferent (9)- suposà la creació de centres de sacrifici amb gran capacitat productiva i d'emmagatzament de canals (4.4.). En conseqüència, les condicions mínimes establertes per l'Estat, la tendència al augment de la capacitat dels negocis frigorífics requerí i donà lloc a la creació i ampliació de moltes granjes de porc. Els escorxadors frigorífics amb potents reds de comercialització i col·locació de canals per tota la superfície del Estat espanyol provocaren i fomentaren l'augment de producció de porcs. Fins i tot, la necessitat d'assegurar i sostenir uns nivells de producció justificaren l'existència de la figura esmentada de les granjes associades. Amb la mateixa lògica podem entendre la influència de les indústries càrniques en el foment de la producció de porcs.

Es pot parlar, doncs, d'una influència recíproca entre l'augment del nº de granjes i les seves produccions, i el creixement dels escorxadors frigorífics i les fàbriques d'embutits.

- f) l'augment del nivell de vida: la creixent producció de porcs està molt relacionada amb una certa generalització del consum de carns, o al menys de les carns -i productes o partes de les mateixes- més econòmiques, relativament.

4.2.2. El cicle del porc (vegi's gràfic preus Kg/canal escorxador Barcelona)

D'entre els aspectes que es modifiquen pels elements determinants, hi ha també l'alteració del cicle del porc.

En el negoci del porquí podem parlar de la existència de dos mercats: un, el de porcs vius; l'altra, el de carn de porc. Ambdós funcionen, en alguns casos, amb un cert grau d'independència mútua. Aquesta dualitat s'explica en part, pel fet que hi ha necessàriament la funció de l'escorxador convertint porcs vius en canals (10).

(8) Avui i des de 1969 aproximadament ja no es fomenta per part del Estat, que considera suficient la oferta del porquí per a les necessitats del consum.

(9) Vegi's capítol 5

(10) Vegi's capítol 5

L'oferta del porc -i de la seva carn-, com la de la diferents bestiaris és força rígida a curt termini, ja que el temps que passa des que es decideix produir porcs -fecundació de la truja- fins a la disponibilitat de la carn pel consum és d'uns 9 mesos. Per tant, tota variació de la demanda de porcs repercuteix immediatament en una alteració de preus. A més, la detracció de la demanda altera els preus a la baixa en un producte perible que passat uns pocs dies des del assoliment òptim del pes per l'augment de grasses es deprecia. Donades aquestes característiques es comprén com qualsevol variació de la demanda a curt termini es tradueix en variacions de preus que originen fluctuacions a més llarg termini de la oferta, amb una periodicitat que s'anomena "cicle del porc".

El cicle del porc té avui (11) una duració d'uns 3 anys que separen dos màxims o dos mínims de preus i és originat per la resposta dels pagesos a les fluctuacions de la demanda i dels preus. Resposta endarrerida que justifica la qualificació d'ajust de mercat mitjançant una oferta retrassada. En una època de preus elevats, degut a les bones expectatives que ofereix el mercat de porcs, es decideix augmentar el nombre de caps, tasca relativament ràpida, donada la prolificitat de la espècie. Mentre el preu és favorable, es continuen fecundant truques; fins que es produeix un excés d'oferta que porta a una baixa de preus, que indueix ràpidament al sacrifici de les mares, amb el que la producció es redueix, tornant a pujar els preus i originant-se un nou cicle.

La precocitat de les races actuals ha permès disminuir el cicle als 36 mesos esmentats, ja que la reacció de la producció a la variació dels preus és de 18 mesos (9 mesos per tenir una truça més 9 mesos per un porc acabat). La baixa de preus que segueix dona lloc a un nou ajust cap a baix de la producció de uns altres 18 mesos.

Justament, la aparició dels grans escorxadors generals frigorífics i de les grans indústries ha tingut una repercussió en el cicle del porc. Degut a la important inversió de capitals, no es poden matar truques a tort i a dret en provocar moviment sobtats en la producció. Com a conseqüència d'una major regularitat i sosteniment de la producció, el cicle sobretot s'ha atenuat. El preu màxim correspon a una corba més aplanada donat que el porc ja no escasseja tant ni la producció necessita una lenta recuperació pel fet que no sovintejen enfongament pronunciats de la mateixa; el preu mínim, en canvi, persisteix amb més agudesesa perquè segueixen havent porcs en escreix quan la demanda de carn disminueix.

(11) El cicle del porc per les races autòctones a Espanya era de 4 a 5 anys.

C A P Í T O L 5

ELS CENTRES DE SACRIFICI

Com a pont entre la oferta de porcs i la demanda de carn es troba l'escorxador. La funció dels escorxadors és la de comprar porcs i la de vendre carn, podent-se originar dos preus: el de porcs en viu i el de la carn de porc que poden comportar-se de forma distinta, ja que la capacitat de sacrifici i emmagatzament dels escorxadors actúa com a factor limitatiu. Així es pot donar el cas que una oferta elevada de porcs en trobar-se amb la limitació dels escorxadors, provoca una baixa de preus; mentre que aquest fenomen és compatible amb el fet de preus elevats a la sortida d'escorxador, si la demanda és capaç d'absorbir tota la producció de carn d'aquest.

La funció teòrica del escorxador o dels seus agents ha de ser la d'ajustar adequadament el mercat del porc i el mercat de la carn, tractant d'unificar les seves tendències.

Aleshores, podem considerar com a molt decisiva l'actuació dels centres de sacrifici en el procés d'adaptació d'oferta i demanda i en el procés de regularització del nivell de preus.

5.1. Classes d'escorxadors

En el mercat de la carn s'ha produït a mitjanç dels 60, un fenomen fonamental per comprendre l'actual distribució i comercialització de la carn de porc. Ens estem referint a l'aparició dels Escorxadors Generals Frigorífics, declarats indústria d'interès preferent l'any 1964. Fins a aquesta data, la matança d'animals tenia lloc en els escorxadors municipals obligatoris pels municipis de més de 2.000 habitants però sovint sense gaudir del nivell de productivitat, tècnic i sanitari adients.

Analitzarem a continuació les característiques dels tres tipus d'escorxadors existents:

- escorxadors municipals
- escorxadors generals frigorífics
- escorxadors industrials

5.1.1. Els escorxadors municipals (!)

La regulació vigent que contempla l'actuació dels escorxadors municipals es fonamenta en una disposició de l'any 1918.

(!) Vegis anexe 6.1.

Els escorxadors municipals apareixen com a serveis públics de sacrifici depenents dels Ajuntaments i per tant sense una finalitat lucrativa, però amb una funció sanitària evident (12).

El personal dels escorxadors -veterinaris i escorxadors- és del municipi corresponent. En conseqüència, les condicions tècniques i de sanitat del Escorxador Municipal són responsabilitat dels Ajuntaments.

Els agents econòmics del Escorxador municipal constitueixen l'element més important a analitzar a l'hora de comprendre el mercat.

Aquests agents, anomenats entradors, disposen d'uns corrals on tenen els porcs exposats des de quarts de cinc de la matinada fins l'hora del sacrifici. Els entradors s'encarreguen que s'efectuï el sacrifici com a conseqüència d'establir la connexió entre la oferta de porcs i la demanda de carn com a operació comercial. Són agents privats o negociants que operen en el Escorxador Municipal públic. Constitueixen d'alguna manera la clau del mecanisme d'oferta i demanda.

La operació de connexió entre oferta i demanda que efectuen els entradors admet diferents variants de negoci en funció de l'actuació d'aquests com a traginers o tractants, d'una banda, o com comissionistes, d'altra. Però, prèviament a explicar les variants caldrà fer dues remarques.

En primer lloc, s'entén per mercats en zones de producció, aquells tipus de mercat pròxim físicament a les granjes productores de porcs on els pagesos i productors oferten, s'informen o contracten amb els tractants o amb els gestors dels escorxadors generals frigorífics. En segon lloc, un segon mercat o lloc de determinació de preus i operacions és el mateix escorxador municipal. El funcionament, en un moment donat, d'un o altra mercat està relacionat amb la variant del negoci que assoleixi l'entrador del Escorxador Municipal.

Aleshores, podem precisar les següents variants:

- a) Entrador-Traginer i matança per compta pròpia o aliena: L'entrador va al mercat de la zona de producció, compra els porcs al productor i se'ls emporta pel seu compta a la zona de consum. Aquesta actuació del entrador com traginer es correspon a la realitat del pagés com a petit productor. Com a conseqüència, els preus de venda de porc o preus pa-

(12) Hem pogut observar el control sanitari escrupulós del escorxador municipal de Barcelona. Es prenen mostres musculars de cada porc -un per un i convenientment codificades- observant-se detingudament per projecció òptica per tal de comprovar l'absència de triquinosis. D'altra banda, com que el nivell de sanitat del país ha augmentat, semblantment succeïx amb el del bestiar.

gats al pagès són més baixos que els que probablement ofertaria en la mateixa zona de consum.

El traginer, a més, compra en ferm; és a dir, paga immediatament al pagès se se haver venut el porc, la qual cosa li dóna possibilitat d'un benefici major ja que actúa en un doble mercat (el zonal de producció i el zonal de consum). En aquesta variant, d'entrador-traginer, l'entrador pot matar per compta pròpia amb el major risc que això comporta -i també la possibilitat d'obtenció d'un benefici adicional en vendre la canal-, o bé vendre l'animal en viu al cansalader, que es farà càrrec del sacrifici.

La compra de porcs en viu a les zones de producció per part del entrador té inconvenients i avantatges:

- Com inconvenient que va reduint aquesta variant de negoci podem indicar el risc que comporta la compra i transport de porcs quan avui la selecció de races ha donat lloc a un desenvolupament muscular del bestiar, inadequat a un cor desproporcionadament dèbil, el que suposa morts i pèrdues per l'entrador-negociant.

Un altra inconvenient és la major transparència del mercat, que limita les possibilitats del negoci pel entrador-traginer, degut al millor creixement del preu que té el productor.

- Com avantatge, abundem en la consideració del major negoci que suposa per l'entrador-traginer la operació separada en els diferents mercats zonals.

- b) Entrador que mata per compta pròpia: En aquest cas, el pagès situa els porcs a ciutat. L'entrador mata per compta pròpia venent canals netes al detallista. Es tracta de la figura del entrador com a abasteixedor (13), és a dir, com a majorista de carns. Figura molt poc habitual en el negoci perquè i més normal en el del vacú i en el xai.
- c) Entrador-comissionista que mata per compta aliena: El circuit habitual és el transport i venda del bestiar per part del pagès a ciutat (14). L'entrador mata per compta del detallista o industrial tocinaire menor. El que vol dir, igualment que l'entrador compra al pagès perquè simultàniament vén al detallista. O, en altres termes, el detallista compra el porc éssent l'entrador només l'element d'intersecció entre la oferta de porcs i la demanda de carn. Ens trobem en aquesta variant amb l'existència d'un sol mercat. En aquesta variant, el detallista directament assumeix la funció d'abasteixedor o majorista de carn, que compra al productor.

(13) En aquest cas, cal tenir la licència no sols d'entrador sinó també d'abasteixedor o de matança per compta pròpia.

(14) Fet, que de vegades, s'acorda en els mercats de zona de producció, entre productor i entrador, o representants d'aquest.

L'entrador-comissionista es desdobra en entrador-traginer quan en un moment donat la demanda provincial de carn és superior a la oferta, i sap que la compra per compta pròpia de porcs d'arreu de la província serà col·locada.

¿Quin és el mecanisme concret de determinació del preu?:

En els corrals del entrador pròxims a la cadena de matança l'industrial cansalader menor estableix la compra dels porcs amb l'entrador. És aleshores quan es determina el preu més important en el negoci porquí: el PREU D'OFERTA DEL CANAL DE CARN (o preu de compra del industrial cansalader menor).

L'entrador-comissionista efectua una liquidació al productor de les canals v nudes al detallista, deduint-li del preu d'oferta de carn pagat pels detallistes les partides de:

- guies veterinàries
- guies d'estatge dels porcs als corrals
- comissió del entrador (legalment del 1,5%) (15)

És a dir, si la venda al detallista és de 70 ptes/Kg/canal, el preu pagat al agricultor pot ser de 68 ptes/Kg/canal.

Finalment, al industrial cansalader menor en tant que mata per compta pròpia li correspon el cinquè quart del porc: rinyonada, vísceres, tripes, etc... E el cas de sacrifici per compta del entrador aquest pot fer bon negoci d'aquell quart (avui estimat en més de 300 ptes/porc).

A la província de Barcelona, i en particular a la zona de consum del Barcelonés é molt característica la figura del industrial cansalader menor que mata per compta pròpia (16) i esdevé l'abasteixedor del porquí a la ciutat.

(15) Circular (B.O.E., 4 mayo 1973) por la que se publica el convenio establecido entre la Comisaría General de Abastecimientos y Transportes y el Sindicato Nacional de Ganadería para la fijación del margen comercial máximo de aplicación por los entradores de carne: Artículo 1º Cláusula 2ª: ...los abastecedores de carnes que trabajan a comisión podrán aplicar, en sus liquidaciones a los remitentes de ganado y carnes, por la venta de las canales, carnes, despojos, cueros y pieles, el margen comercial máximo del 1,5% sobre el valor total...

(16) Dintre de la inevitable picaresca hi ha la figura de "l'oca" o "l'ànec". Consisteix a pagar una prima als escorxadors (matarifes) a mitges entre l'entrador i el industrial cansalader menor. D'aquesta manera la canal és netejada i manipulada sense discriminació a favor d'un o altre agent.

De vegades, l'entrador-comissionista, que actúa sense risc però assegura la fluïdesa d'entrada de porcs d'acord amb la demanda de canals, pot utilitzar traginers petits negociants que participen de petites comissions per captar porcs de granjes disperses d'arreu.

.

Negoci i estructura competitiva dels entradors

El negoci del entrador és clar sempre que sàpiga establir els preus adequats i oferir porcs en quantitats que no enfonsin el mercat, venent a uns preus satisfactoris els porcs dels seus clients productors i satisfent les exigències de qualitat dels clients detallistes. De fet, només ha de pagar al municipi unes despeses per prestació de serveis (abans arbitris).

Els entradors es troben en dues alternatives de negoci:

- matar poc i cobrar molt per canal per la revalorització de les canals com a conseqüència de la restricció de la oferta de canal
- o, matar i girar molt aplicant-se la comissió del 1,5% sobre un volum de negoci elevat

Aquesta segona alternativa es basa en la manipulació d'un elevat capital circulant que es succeeix i gira setmana darrera setmana. L'aparent rendiment baix del 1,5% s'aplica sobre un capital que és circulant, que no és propi, que gira moltes vegades, que és elevat, i que rendeix en unes instal·lacions fixes que són del municipi.

Vet aquí la possibilitat dels entradors, d'aprofitar conjuntures difícils, de suportar tendències a la baixa, d'actuar amb els beneficis esdevinguts capitals per operar com a traginers. En aquest sentit, els entradors són com uns banquers que poden aprofitar-se de situacions desesperades dels productors necessitats de diners pagant-los immediatament però a preus baixos. Com a traginers els interessa de vendre a diferents detallistes.

Un segon aspecte a descriure és el de l'estructura competitiva dels entradors. De fet el nombre és molt limitat (vegis anexe 5.1.), i fins i tot només uns pocs d'ells operen habitualment. A més, d'entre ells alguns (un parell o tres) són els que manipulen un percentatge major de la matança (17). Amb una estructura de concentració de compra i venda, és inevitable un cert acord en la fixació dels preus bé que aquests tendencialment no es poden escapar gens al mecanisme general de la llei d'oferta i demanda. El que és evident és la reproducció dels entradors -gràcies als seus beneficis com a tals- a d'altres fases del negoci perquè: sales d'esbocinar (18), trans

(17) El més important, canalitza una matança d'aproximadament el 20%. Ben pocs són els que per la seva importància han de tributar del total.

(18) Conegudes per "salas de despiece"

ports, escorxadors frigorífics, granjes industrials, etc.... (19)

El negoci del porc exigeix per les seves peculiaritats un coneixement tan detallat que habitualment desenvolpen diferents fases els mateixos agents operadors.

Finalment, els entradors quan maten per compta pròpia tenen accés al negoci de les despulles venent-les al tripare, al fundidor, etc...

Cloenda: En cert grau, podem inferir que l'estructura i operació dels agents entradors del Escorxador Municipal es correpon amb la pervivència d'una pagesia dispersa a cavall entre el règim familiar i el règim industrial, i una estructura també diversa de industrials candaladers menors. L'atenció i l'esforç del entrador és multiplicar el número de operacions per petites que siguin amb clients d'una i altra banda del mercat, i aconseguir per aquest camí laboriós el volum de gir més elevat possible.

D'altra banda, la operació dels entradors, com a tals en el àmbit del escorxador municipal es cenyeix fonamentalment a esdevenir la clau entre una oferta de porcs provincial -o regional com a màxim- i una demanda local -la dels industrials canaladers menors-.

5.1.2. Els escorxadors generals frigorífics

Objectius programàtics

L'aparició dels escorxadors generals frigorífics es produeix per la disposició de l'Administració a facilitar a la iniciativa privada la creació d'uns escorxadors que per la seva capacitat d'emmagatzament i conservació poguéssin evitar les excessives oscil.lacions del mercat de la carn i poguéssin resoldre les situacions d'excedents i déficits segons províncies.

L'objecte programàtic pel qual s'intenten estimular els escorxadors frigorífics és triple:

- a) gran capacitat de sacrifici en unes condicions productives adequades
- b) refrigeració i congelació
- c) regulació del mercat

Aquest triple objectiu es pensa cobrir fonamentalment per mitjà de la iniciativa privada.

El decret de 11 de setembre de 1964 els declara sector industrial agrari d'interès preferent. En fer-ho estableix unes condicions mínimes:

- capacitat mínima de feineig diari, 10.000 Kg/canal

(19) Vegis capítol 6è i 8è

- instal·lació necessària pel tractament industrial de la sang
- elements necessaris per a la fundició de grasses
- càmares d'oreig, en les que s'haurà de refredar les carnes de més de 35°C a més de 7°C, en un temps màxim de 22 hores; i la capacitat haurà de ser la necessària pel tractament del sacrifici diari del escorxador.
- túnels en els que poden congelar-se en un temps màxim de 16 hores, assolint temperatures de -35°C a -42°C, el 80% del sacrifici diari del bestiar porquí.
- les càmares de conservació dels productes congelats hauran de poder mantenir la temperatura de -18°C a -22°C i la seva capacitat haurà de ser com a mínim del 15% de la producció animal del escorxador.
- les càmares de conservació de carnes refrigerades hauran de mantenir la temperatura entre 0°C i -5°C i la seva capacitat correspondrà a la producció de 9 dies de treball.

En el capítol d'avantatges o estímuls per part de l'Administració, figuren:

- reducció fins el 95% del import general sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, ITE, quota de llicència fiscal durant el període d'instal·lació.
- llibertat d'amortització durant el primer quinquenni
- expropiació forçosa dels terrenys necessaris
- reducció de fins el 50% en els tipus de gravàmens del impost sobre les rendes del capital que gravi els rendiments dels empréstits emesos per les empreses espanyoles i dels préstecs que aquestes concerten amb bancs estrangers.

La política del Estat ha de tenir en compta dos pols d'atenció: la protecció al pagès o productor, i la protecció al consumidor evitant o atenuant els problemes derivats del cicle del porc. En aquest sentit, s'explica l'interès de l'Administració en fomentar la creació d'escorxadors generals frigorífics. Aquests, segons les condicions esmentades han de gaudir d'una capacitat d'emmagatzament (refrigerat i congelat) per absorbir carn en èpoques d'excedent de bestiar a l'engreix i llençar carn congelada en èpoques d'insuficiència d'oferta.

Aquesta característica de regulació de mercat que per la seva capacitat frigorífica pot oferir l'escorxador general frigorífic és possibilitat d'establiment d'un règim contractual entre productor i escorxador. Es a dir, la protecció al pagès, pot, passar per assegurar mitjançant contracte l'adquisició de porcs per part del escorxador frigorífic a uns preus determinats. La disposició de 11 de setembre del 1964 marca aquest objectiu a assolir.

En particular el règim de granjes associades als escorxadors frigorífics es mou en aquesta línia, així com els acords contractuals establerts sovint entre integracions i aquests escorxadors (20).

En algun cas, molt excepcional, relacionat amb certs productors de porcs d'alguna importància a fi d'evitar els inconvenients de les oscil·lacions dels preus del pinso i dels preus del porc, una vegada efectuada una compra massiva de pinsos acorda un contracte de venda de porcs al escorxador frigorífic a un preu determinat. Ens trobem, doncs, en la figura del mercat de futurs dins del negoci porquí (21).

La continuació de la política econòmica del Estat

El decret de 28 de gener de 1971 segueix regulant entorn la classificació i condicionat de les indústries agràries (22):

Aquest decret estima la necessitat d'introduir modificacions legislatives que permetin induir a la iniciativa privada a la creació d'indústries de capacitat més adequada que les actuals; és a dir, planteja la necessitat de refer les condicions.

L'article 2on. del decret adverteix i abunda sobre el fet que "Las industrias condicionadas podrán instalarse o modificarse siempre que cumplan las condiciones técnicas y dimensionales mínimas".

En general, es confirmen les condicions del decret de setembre del 64, bé que es corregeixen o disminueixen algunes condicions (23).

Potser, el punt que apunta a una major exigència i concentració de capacitats és el que indica que la capacitat mínima de producció ha de ser de 10.000 Kg/canal/jornada de 8 hores de treball. En la disposició del 64, els 10.000 Kg. es consideraven corresponents al feineig *diari*.

(21) Vet aquí, l'operació d'un gran productor de Calaf, amb una capacitat entre 300 i 400 truques.

(22) A nivell de Delegació d'Agricultura, l'àmbit d'aquestes indústries cau dins la iniciativa de la "Jefatura de Industrialización y Comercialización agrarias".

(23) Per exemple, les càmares de conservació de carns refrigerades han d'oscil·lar entre -1°C i +1°C i ha de tenir capacitat suficient per la producció de 4 hores de treball (abans, la temperatura exigida oscil·lava entre 0°C i -5°C i la capacitat requerida correspon a 9 dies de treball).

Finalment, dos decrets del 18 d'agost de 1971 marquen la inflexió final en relació a la política de estímulo a la creació d'escorxadors frigorífics.

El primer decret regula l'autorització per l'establiment i modificació dels escorxadors. L'article 1er. disposa: "Los mataderos frigoríficos y fábricas de embutidos con matadero anejo tendrán el carácter de industria exceptuada y REQUERIRAN AUTORIZACION EXPRESA Y PROPIA DEL MINISTERIO DE AGRICULTURA PARA ESTABLECERSE O SER MODIFICADOS".

El segon decret que regula les indústries agràries d'interès preferent exclou d'aquest caràcter preferencial als escorxadors frigorífics.

Ens trobem al cap de vuit anys en una substancial modificació de la política de la Administració que estima ja suficient la oferta actual d'escorxadors frigorífics així com la seva predominància en el mercat de la carn. Nogensmenys, la Administració en introduir aquestes disposicions pot haver considerat la insuficiència en el assoliment dels objectius programàtics proposats als escorxadors frigorífics.

¿Com han operat i quins objectius han assolit els escorxadors frigorífics?

Dels tres objectius programats, gran capacitat i productivitat de matança, capacitat d'emmagatzament de refrigeració i congelació i regulació del mercat, el que pròpiament s'ha cobert a bastament és el primer. D'altra banda, com exposarem més àmpliament, les seves grans dimensions i les necessàriament potents xarxes de comercialització corresponents han permès una regulació del mercat (24) per la actuació a nivell nacional operant allà on hi havia dèficits o excedents provincials.

Però la poca disposició a emmagatzamar carn congelada ha significat que la funció "coixí" que havien de complir els escorxadors frigorífics no l'han dut a terme.

- a) la capacitat productiva: S'han superat clarament en alguns casos les condicions mínimes de capacitat exigides per les disposicions oficials. D'altra banda, els escorxadors frigorífics han proliferat de manera que els escorxadors municipals han restat a un segon terme (25).

A la província de Barcelona, les capacitats productives dels escorxadors frigorífics més importants de més a menys corresponen a:

(24) Bé que també les operacions un xic especulatives

(25) Es pot parlar, segons fonts del mateix sector de negoci, de la existència entre 125 i 140 escorxadors frigorífics per tot el territori espanyol.

Explasa de Vic	30.000 porcs/mes (equivalent a 2.100 Tm/mes)
Mabresa d'Abbrera	900 porcs/dia (equivalent a 1.650 Tm/mes)
Cardoner de St. Joan de Torroella . . .	600 porcs/dia
Maresme (Viñols Soler) d'Argentona . .	450 porcs/dia
Bigas, de Bigas i Riells	
Mafrica, de Centelles	
Trabal i Casellas, de St. Vicenç de Centelles	
i alguns altres menors	

Per comprendre la seva importància s'ha de tenir en compta que l'escorxador municipal de Barcelona té un sacrifici mig diari d'uns 700 o 800 porcs.

Dintre de Catalunya cal destacar d'altres escorxadors frigorífics de capacitat molt elevada, com Frigorífics del Ter (província de Girona) amb una matança d'entre 1.000 i 1.500 porcs diaris.

La evolució de la producció de matança es pot considerar que s'ha doblat en 4 ó 5 anys.

Una oferta com la descrita relativament concentrada i poc nombrosa pot donar lloc a acords sobre preus pagats al productor entre els diferents escorxadors frigorífics.

Però, donat que impera un mecanisme d'oferta i demanda, i que la oferta de producció de porcs és dispersa com la demanda detallista de carn, el que importa en el negoci del porc i en la fase dels escorxadors frigorífics és una xifra elevada de negoci. Vet aquí, ensems a les condicions exigides per l'Estat, l'elevada capacitat productiva que presenten els escorxadors frigorífics.

Per aquesta capacitat de matança l'escorxador frigorífic ha hagut d'operar en tota la superfície del Estat espanyol -vegi's corrents comercials del capítol III- i s'ha hagut de valdre de la figura del tractant o traginer, amb coneixement sobre la producció de porcs o zones de producció diferents que les del assentament del propi escorxador. D'aquesta manera, per zones distants l'escorxador frigorífic compra al traginer.

- b) Característiques d'operació dels escorxadors frigorífics: De fet, l'escorxad^or frigorífic declara només una capacitat mínima en instal·lacions de sacrifici i hores de treball, i en canvi treballa a la màxima capacitat possible. Així, s'estalvia un volum d'inversions de túnels i càmares d'oreig i refrigeració.

En general, treballen sobre comanda dels demandants de carn, sacrificant al matí i venent a la tarda AMB POCA DESPESA DE FRED.

L'escorxad^or frigorífic congela poques parts del porc i all^os que mata com escorxad^or col·laborador per compta de la CAT (26). Bé que en aquest cas, les despeses de congelació van per compta del organisme oficial. En principi, fa la venda immediata de les parts més importants del porc, com llonsa, llom, pernils, neulella o omòplat (paletilla). Les peces d'inferior qualitat com peu i panxeta les congela i les ven a la indústria càrnica; o, alternativament, aprofita les despulles per fer directament les farines dels ossos, els fundits de les grasses, les tripes i pells, etc...

D'altra banda, atenent a les exigències de gust de la província de Barcelona, i potser a uns tòpics a vèncer, la carn una vegada congelada perd valor comercial. Aquest fet constitueix un element de resistència per la banda de la demanda a les operacions de congelació.

El negoci i la viabilitat del escorxad^or frigorífic és que no ha invertit segons la capacitat real i ha evitat les elevades despeses de congelació que s'haguéssin produït d'assolir l'objectiu d'emmagatzament per a la regulació del mercat.

En realitat, ha funcionat més aviat com a escorxad^or amb una productivitat elevada, amb una producció elevada i utilitzant bàsicament les instal·lacions d'oreig. Només la congelació és rendable quan el preu de la carn comprada al pagès és baix i hi ha previsió de vendre-la cara.

- c) ¿Quins canvis, però, ha suposat la operació dels escorxadors generals frigorífics? Quanta tècniques:

- incorpora les tècniques més avançades de matança, despedaçament, trosseig i filetització
- incorpora els sistemes de control sanitari més moderns
- en introduir les instal·lacions de tractament de sangs, grasses, tripes, despulles i preus tendeix a eliminar o limitar els petits negocis del pellaire, tripaire, fundidor, etc...

Quant a l'impuls i avantatges de diferents fases de la producció:

- fomenta i impulsa la producció de les granjes de porc, trobant aquestes una forta demanda de porcs
- facilita per la seva capacitat de matança i despedaçament la producció d'inputs per la indústria càrnica

(26) Vegi's capítol 7 sobre política del Estat

- disminueix els costos de transport dels pagesos en situar-se a les zones de producció
- allibera al industrial cansalader menor dels inconvenients d'anar al escorxad^or municipal i li serveix canals o "despieces" directament a domicili.
- pel fet de l'existència de les integracions verticals o de les granjes associades i fins i tot per la necessitat d'assegurar un sumistre de porcs, els escorxadors frigorífics han d'establir uns preus que permetin viure a les fa^ses de producció de porcs.

Quant al mercat:

- el desenvolupament del transport frigorífic
- desentrolla les necessitats de Red Frigorífica Nacional mitjançant la creació o impulsio en les zones de consum de magatzems frigorífics expedidors
- com a conseqüència augmenta les zones d'influència i operació, quant a ampliació de territori, de la oferta de porcs i la demanda de canals
- per tant, tendeix a unificar el mercat nacional quant a preu i quant a resolució possible dels excedents o dèficits provincials
- atenua el cicle del porc per les comercialitzacions intenses que exigeixen els assentaments dels grans escorxadors frigorífics, pel fet de ser un element de sosteniment de la oferta
- constitueix un element de competència a la determinació dels preus de canal, dels agents entradors dels escorxadors municipals
- tendeix a la estandarització dels talls i parts de la carn pel consum
- en la mesura que els escorxadors frigorífics compren porcs en el mercat del porc i venen canals o quarts de canals en el mercat de la carn com dues operacions separades -a diferència del entrador-comissionista- mantenen l'existència d'un doble mercat. És a dir, es pot parlar d'oferta i demanda de porcs, i, oferta i demanda de carn perquè els escorxadors frigorífics tenen condicions per transformar i conservar carn. Com a conseqüència poden desfassar la oferta de carn. Una altra cosa és que això sigui habitual.
- reforça l'objectiu de l'Administració de definir millor els esglaons intermediaris com escorxad^or (sense agents especials), sala de despiece (debilitant la figura vagarosa de majorista)
- constitueix una possibilitat i una capacitat de matança i col.laboració per les compres del Estat quan els preus pagats al agricultor fixats pel mercat són extremadament baixos
- per la seva gran capacitat de finançament facilita el pagament avançat de les canals al pagès que finalment li són abonades per la CAT

En síntesi podem inferir el següent:

- a) la figura del entrador -en el sí dels escorxadors municipals- es correspon en un temps passat a l'existència d'un règim familiar de cria i una explotació

no capitalista i més aviat mercantilitzada del negoci porquí.

- b) la figura del escorxador general frigorífic -més general que frigorífic- es correspon a una etapa de transformació capitalista del negoci porquí. Es correspon a una forma més capitalista i industrialitzada de la oferta ramadera de porcs, i a una forma més racionalitzada i productiva -com veurem- dels esglaons de comercialització de la carn de porc.
- c) però, com veurem les formes més mercaderes del negoci porquí tracten d'adaptar-se a les condicions capitalistes noves estimulades per l'Estat i desenvolupades per la iniciativa privada. En aquest sentit, els beneficis derivats de l'activitat mercantil o fins i tot productora dels antics agents del negoci porquí donen lloc a reproducció dels mateixos agents en negocis corresponents a l'etapa capitalista del porc (27).

(27) En aquest sentit podem afirmar que l'escorxador frigorífic EXPLASA apart d'una participació financera important es constitueix per participació d'una fàbrica d'embotits, d'una fàbrica de pinsos, d'una fàbrica de tripes i d'un majorista tradicional; Mafrica és la reunió de fàbriques d'embotits i pagesos; l'escorxador frigorífic de St. Pere de Torelló és la reunió de tractants i carnisers; l'escorxador d'Hostalets de Balenyà prové d'una fàbrica d'embotits així com l'escorxador frigorífic d'Avinyó; la sala de despiece de Barcelona és una reunió d'entradors del escorxador municipal de Barcelona; Mabresa és participació de tractants com Manent i Salaçin avui dominats per la indústria alimentària Agrolinex.

5.1.3. Els escorxadors industrials

Un tercer tipus d'escorxadors és el d'escorxadors industrials.

En l'abast d'aquest treball, delimitat bàsicament en l'explicació del negoci porquí i de la formació del preu de la carn pel consum de boca, aquest tipus d'escorxadors tenen menys importància. El seu objecte està únicament relacionat amb les indústries càrniques o d'embotits.

En el cas de Catalunya, la seva preponderància és a la província de Girona on existeix una indústria d'embotits de tradició.

La limitació dels escorxadors industrials és que només poden sacrificar per la indústria d'embotits.

La disposició que les regula és la "Orden de 23 de julio de 1945".

Els articles més importants d'aquesta disposició són:

Artículo 2º: "Los mataderos anejos a las fábricas chacineras podrán sacrificar durante la temporada reses porcinas y bovinas exclusivamente para sus fabricaciones".

Artículo 3º: "Las fábricas chacineras que no tengan mataderos industriales anejos, será obligatorio el sacrificio de las reses porcinas y bovinas en el matadero municipal de la localidad para sus fabricaciones".

Artículo 4º: "Las fábricas chacineras y mataderos anejos constarán de las dependencias mínimas.

Mataderos industriales:

- a) porquerizas donde efectuar el reconocimiento sanitario del ganado
- b) nave de sacrificio de ganado
- c) dependencia para el pelado de reses porcinas
- d) nave de oreo
- e) cámaras frigoríficas con departamento para conservar glándulas y órgano
- f) secadero de cueros y pieles
- g) horno crematorio

En realitat, donat la migrada operació dels escorxadors frigorífics com a tal els que realment han atenuat en part les oscil·lacions dels preus del pagès han sigut les indústries càrniques per la seva capacitat d'emmagatzament de productes elaborats. És a dir, pròpiament els que han conservat canals no han sigut paradoxalment els escorxadors frigorífics sinó els industrials.

Donades les dificultats estadístiques, en especial en aquest camp, recollim la distribució de la matança a nivell nacional segons tipus d'escorxadors reflectida en una revista ramadera:

Escorxadors municipals	40%
Escorxadors frigorífics	30%
Escorxadors industrials	25%
Escorxadors particulars	3%

Font: Tria (1 agost 1974) - Dades facilitades per Manuel Rodríguez

Aquesta distribució sembla força lògica -potser abaixant una mica el percentatge dels municipals a favor dels frigorífics-, atenent a la distribució del consum de boca i de consum per embotits indicats al capítol 3. Les fàbriques d'embotits utilitzant els canals i parts sumministrats pels escorxadors industrials i per part dels escorxadors frigorífics.

5.2. La determinació del preu de la canal pagada al agricultor tenint en compte l'existència de diferents tipus d'escorxadors

Tot el negoci porquí, tant des del punt de vista dels agents que operen en les diferents fases com del interès del Estat per una estabilitat de preus, gira entorn al preu de la canal (28). El preu a què compren els escorxadors sigui municipal o frigorífic.

Aquest preu de compra de canal és:

- a) igualment preu d'oferta de la canal al detallista si l'entrador actua com a comissionista (vegi's 5.1.1.).
- b) o, és amb poca diferència atenent als marges que pugui afegir l'escorxador frigorífic, el preu d'oferta de canal. Els marges del preu d'oferta de canal, són lliures.

El nivell d'aquest preu de canal -quan veurem en parlar de la política de preus del Estat- és decisiu a l'hora de decidir intervencions per part de l'Administració en la mesura que pugui encarir el nivell de preus del detall.

(28) S'ha de distingir entre el preu de compra del porc viu i el preu de compra de canal. Ambdós són preus de compra al productor. Ambdós, suposen la mateixa quantitat pagada. Però, en el canal es paga segons el rendiment del porc (p. ex. 75%). Aleshores si el preu del porc viu és de 50 ptes/Kg. el del canal pel rendiment esmentat és de 66'6 ptes/Kg.

Per això, l'Administració disposa d'uns escorxadors testimoni que l'informen del preu, i que serveixen per establir el preu indicatiu o de referència. En aquest sentit, l'article 4rt. del decret de 30 de juny de 1972 observa que: "Se define como precio de referencia a nivel mayorista el precio medio ponderado expresado en ptas/Kg/canal de los practicados en los mataderos testigo que se fijan". També disposa dels "Servicios de Información de Precios y Mercados" de cada Delegació d'Agricultura que informa, mensualment dels preus de les canals comprades als escorxadors frigorífics.

A Barcelona hi ha una institució que regula o tendeix a transparentar el preu de compra de canals o del porc en viu. Es tracta, dels rotllats dels dimarts a la Llotja. Aquests rotllats no constitueixen pròpiament un mercat; més aviat es tracta d'un intercanvi d'informació sobre la situació de la oferta de porcs i dels preus a diferents zones de producció o fires locals. En aquest sentit, són guies importants, la situació del mercat de Bellpuig -en el àmbit de la gran zona de producció de Lleida- i els preus a què paguen els porcs els escorxadors de Cirona (zona, aquesta, més de matança que de producció porquina).

En els rotllats dels dimarts -institució molt antiga- convergeixen engreixadors o productors de porcs importants, els escorxadors frigorífics, els entradors dels escorxadors municipals, les sales d'esbocinar, els fabricants de subprod_uctes del porc (29), i els cerealistes.

L'absència d'operacions de Llotja es palesa en la creació de petits rotllats i d'una remor suau que contrasta amb la cridòria matinal de la borsa de valors. El tipus de negoci perquè -malgrat la brutícia del producte a explotar- dóna lloc a un paradoxal capteniment dels seus agents en relació a la rauxa matinal que negocia amb un producte tan net i sofisticat com és el valor mobiliari.

Atenent a la força relativa de ls estructura oligopòlica d'entradors i dels escorxadors frigorífics es tendeix a un acord de preus que s'adiu força a la situació de la oferta i la demanda. L'acord del preu de compra de canal comporta unes dues pessetes més per part dels entradors perquè a la liquidació al productor han de deduir la comissió, despeses d'estatge, etc...

La transparència del mercat o la determinació força nítida del preu també és de guda a la millor informació que els productors tenen dels preus -p. ex. per mitjà de serveis diaris telefònics que detallen els preus de contratació- i a la seva capacitat negociadora i de volum que els situa no d'una manera marginal i indefensa en els mercats o fires de la zona de producció sinó en la mateixa Llotja en el punt de trobada de la oferta i demanda de porcs.

(29) Aquests darrers els interessa el preu de compra del porc perquè afecta als preus de les despulles, dels sèus i les grasses, etc...

No obstant, dins dels elements indicats que poden tendir a la unificació del preu de la canal, hi ha uns elements que abonen a una certa diferenciació del preu.

Aquests elements són:

- a) el pagament diferenciat dels porcs segons qualitats. Aquesta pràctica és molt característica dels escorxadors frigorífics. Potser, poden comprar a la mitja establerta, però qualifiquen relativament baixa la qualitat d'algunes parts de porc.
- b) l'escorxador frigorífic pot encarir el preu de la carn amb un preu de matança més alt per l'avantatge que ofereix al detallista de portar-li la carn a domicili.
- c) el porc viu sobrant que no s'ha pogut vendre en el seu moment perd valor perquè a partir d'un cert moment només fa grassa.
- d) les posicions de compra i venda depenen i varien a cada moment. Sempre hi ha el marge d'habilitat del entrador o del escorxador frigorífic en el moment de compra o vendre 1 pesseta més amunt o més avall.
- e) quan l'entrador mata per compte pròpia repercuteix en el preu d'oferta de canal les despeses de matança que en altre cas hauria de suportar directament el detallista.
- f) l'utilització del telèfon per demanar una operació de compra o venda de porc. El que despenja el telèfon per oferir una venda al escorxador, o una compra al productor, o una venda als esglaons de comercialització de la carn ha de suportar -per la necessitat que suposa fer la operació, per això fa ús del telèfon- un retall d'alguna pesseta en el negoci o operació.
- g) els enginyers per alterar els acords verbals entre entradors i productors quan s'acorda un preu a la zona de producció i es compra a un altre justificant la menor qualitat estimada pel detallista.

Podem sintetitzar la determinació del preu del canal (comprat al productor o/i ofertat als esglaons comercials) d'acord amb els elements següents (30):

- 1- Es tendeix a una certa transparència del mercat on el preu tot i seguint la llei predominant de l'oferta i la demanda ve pautat per l'estructura dominant dels grans escorxadors frigorífics i dels pocs entradors importants.
- 2- El preu d'oferta de canal o de compra del porc constitueix la referència més important del estat del mercat tant des del punt de vista del nivell de preus pagats al productor com del previsible nivell de preus en que es regirà el consum final.

(30) Al capítol 8 subapartat 8.1. s'analitza el mecanisme del mercat.

- 3- Atenent que es tracta d'un negoci d'elevat gir i marge petit, i d'una actuació de "trial and error" molt instintiva i diària sobre la situació del mercat, dóna lloc a variació continuada de les posicions en una actitud força especulativa malgrat la referència d'un preu relativament transparent.
- 4- El preu de compra de canal és lliure així com el marge comercial del escorxador frigorífic o del entrador com abasteixedor.
- 5- Bé que els acords en el mercat són verbals -sigui en els mercats de les zones de producció, sigui a la Llotja, sigui en el mateix escorxador- les liquidacions són escrites d'acord amb les exigències de les parts i les disposicions del Estat.

(Anexe 5.1.)

ENTRADORS ESCORXADOR MUNICIPAL BARCELONA

José Baranera

Juan Grau

José Pericas

Joaquín Raich

Sucesores de P. Riera - (Subietas)

J.M. Sansalvador (x)

Enrique Siurana

Eduardo Valentí - (també entrador al escorxador d'Hospitalet)

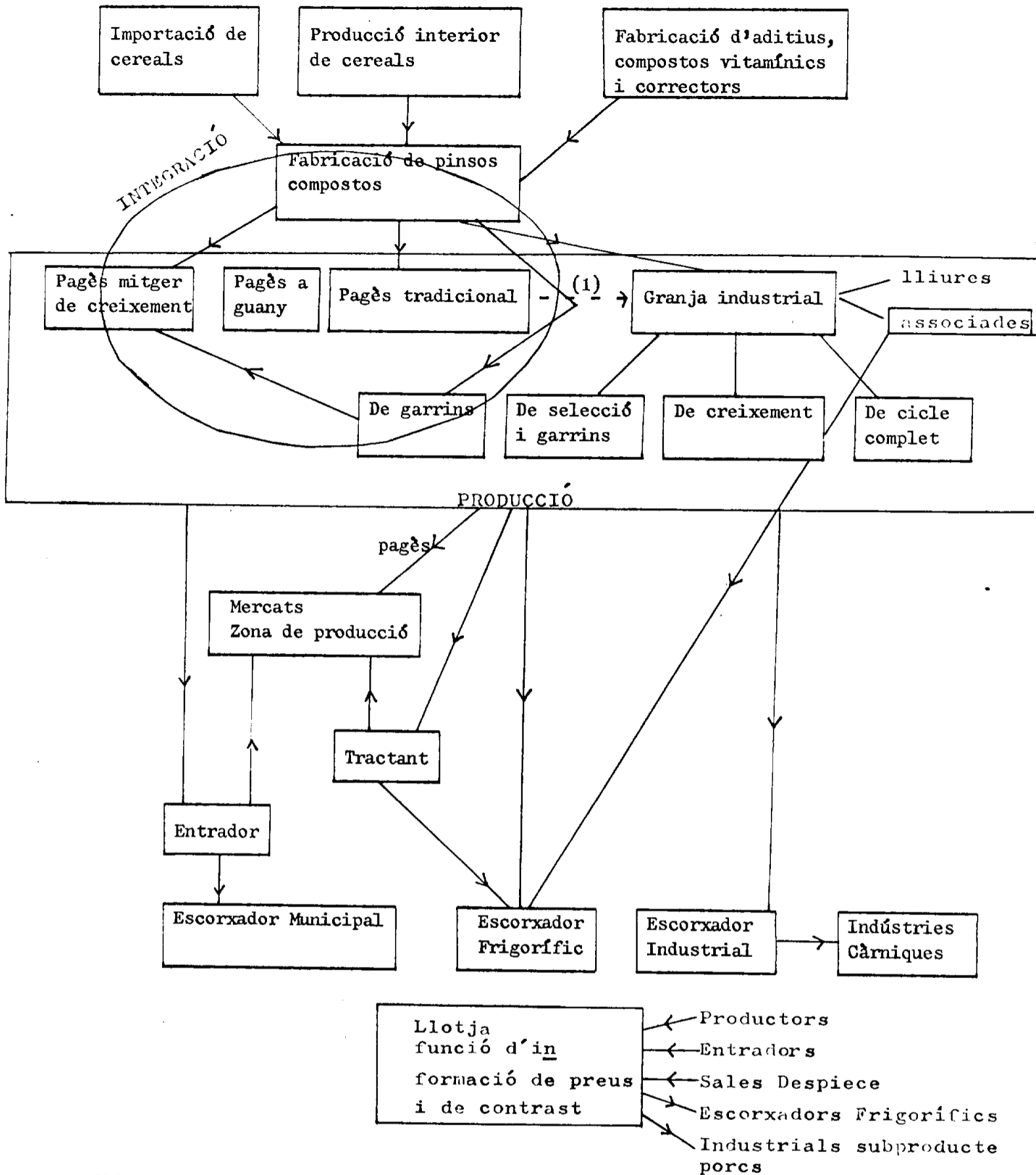
José Cavero

B. Escanellas

Juan Gry

Peritec

(x) L'únic que actúa amb una certa freqüència com abasteixedor

(1) El pagès tradicional vén a la granja industrial que actúa com a traginer

C A P Í T O L 6

LA COMERCIALIZACIÓ

Entenem per procés de comercialització les fases del negoci porquí des de després de la matança fins la venda al detall. Per tant, el procés comença en el escorxador municipal i en el escorxador general frigorífic.

Aquest procés correspon aleshores al mercat de la carn que té una doble vessant: el mercat de la canal i el mercat de les parts o de la canal esbocinada. Sovint, com veurem, el pas de la canal al porc esbocinat correspon a fases productives successives però integrades en el mateix negoci.

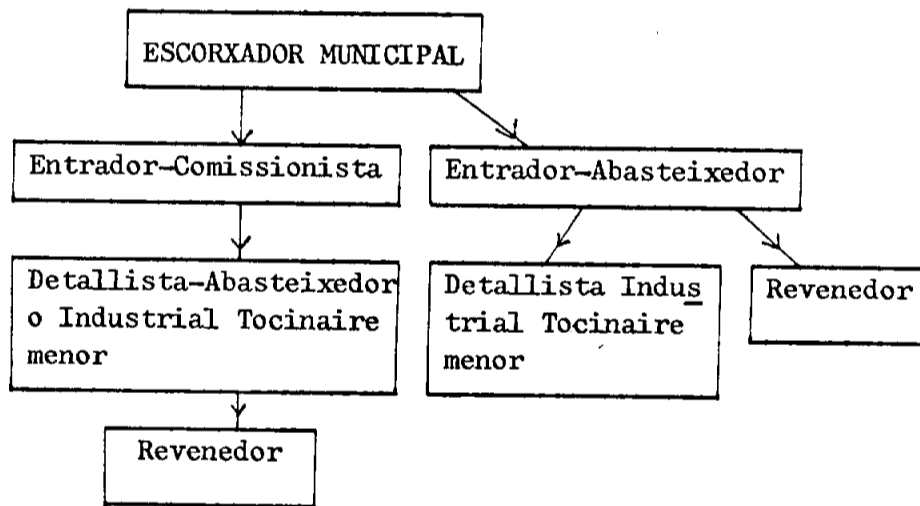
Atenent a la doble vessant esmentada de la comercialització ens referirem al doble circuit:

- Escorxador --> - Venda de canals
- Escorxador --> - Venda de parts esbocinades

6.1. L'estructura tradicional de comercialització

En l'apartat 5.1.1. del capítol 5 en parlar dels escorxadors municipals quedà dibuixada l'estructura de comercialització, en principi, amb pocs esglaons intermediaris.

El esquema següent delimita la estructura esmentada:

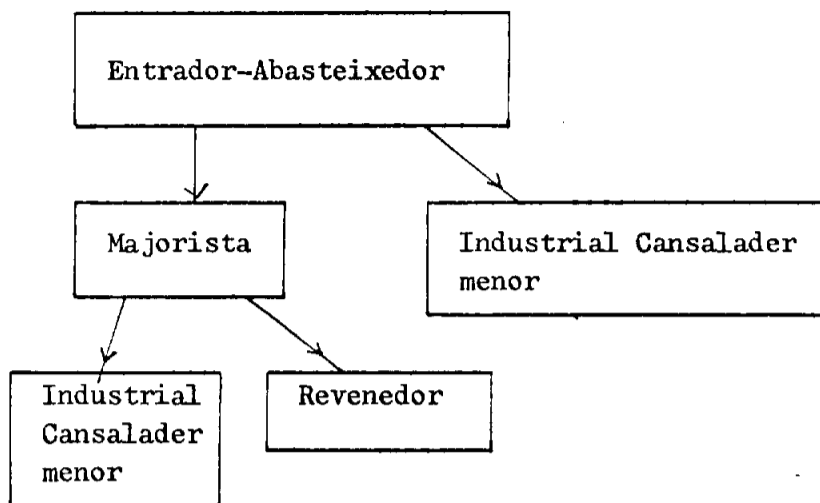

S'observa la doble línia comercial en funció de la matança per compte del Industrial Cansalader menor, o per compte del entrador.

Una estructura comercial tan directa s'explica en el cas de la ciutat de Barce

lona per l'existència d'una important figura de negoci i ofici -ben inhabitual a la ~~provincia~~ ^{provincia} - com és la del industrial cansalader menor.

Tot i això, l'estructura anterior es pot complicar per la introducció d'uns esglaons intermediaris:

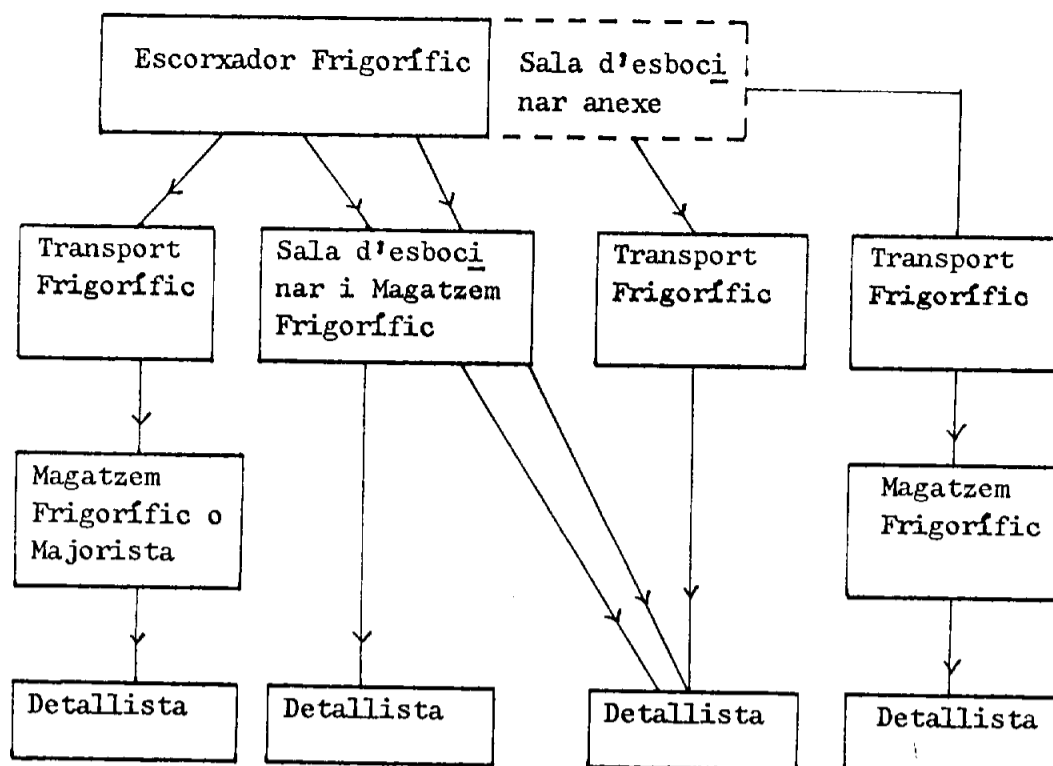

El revenedor com s'exposa particularment en l'apartat sobre la comercialització al detall és el cansalader que no pot matar per compte pròpia ni pot elaborar productes del porc. És simplement un comerciant final del porc. Com a conseqüència de la limitada capacitat comercial i d'ofici del revenedor apareix l'esglaó majorista exemplificat en la figura característica del majorista strictu sensu. En aquest cas, podem parlar d'un doble esglaó majorista: el del entrador com abasteixedor i el del majorista com a distribuïdor de carns al detall intercalat entre el entrador-majorista i el detallista.

6.2. L'estructura de comercialització dels escorxadors frigorífics

L'objectiu de la política del Estat envers a les indústries agràries ha sigut definir o delimitar millors els objectius i per tant les funcions d'aquestes indústries, i determinar les condicions exigibles a què s'havia d'operar en aquesta fase del negoci porquí. D'alguna manera, es tractarà de precisar nítidament els esglaons intermediaris.

L'esquema de comercialització, que exposarem, dels escorxadors frigorífics és el següent:

En una primera instància -la regulada pel decret del 64- els escorxadors frigorífics es constitueixen a nivell majorista com a centres de sacrifici sense atribucions per vendre al detall, d'altra banda funció excessivament laboriosa donat el nivell molt elevat de producció que assoleixen. Com a conseqüència, l'escorxadors frigorífic situat a les zones de producció i força vinculat amb les granjes productores ha de dirigir mitjançant la seva capacitat de transport, les canals cap a Magatzems Frigorífics o Majoristes operant en les zones de consum.

Malgrat aquesta regulació ha existit de temps una tolerància perquè els escorxadors frigorífics situessin canals a nivell de detallista, de forma directa. Es a dir, s'ha permès el negoci clandestí de la venda directa al detallista.

El motiu inicial de la venda intermediada pel magatzem frigorífic en la zona de consum ha sigut l'exigència de control sanitari i veterinari efectuat des del municipi on es consumeix.

El magatzem frigorífic es correspon al antic majorista de carns però ja condicionat per uns determinats sistemes d'instal·lacions i capacitats acordats pels plens de la Red Nacional Frigorífica.

6.2.1. Les sales d'esbocinar

No podia trigar una disposició que permetés estendre les fases productives i de comercialització dels escorxadors frigorífics.

D'altra banda, l'esforç de racionalització i estandarització del negoci porquí, com a fenomen simultani a l'existència tradicional de la indústria a domicili del cansalader menor, havia de desembocar en la regulació d'una nova fase: les sales d'esbocinar (31).

L'ordre de 6 de setembre de 1965 en el seu article 1er. disposa que: "Queda autorizado el despiece, troceado, fileteado y picado de carnes frescas, refrigeradas o congeladas nacionales y de importación, en las salas de despiece autónomas o anejas a Mataderos Frigoríficos, Almacenes Frigoríficos, Plantas Frigoríficas destinadas a conservación de carnes y chqcinerías mayores".

Com a conseqüència es dibuixen dos nous circuits. D'una banda, el integrat per Escorxador Frigorífic i Sala d'esbocinar anexe que vén simultàniament canals i parts del porc; d'altra banda, la sala d'esbocinar autònoma i normalment integrada amb un magatzem frigorífic que compra canals i quarts de canals per esbocinar i trossejar dels escorxadors frigorífics.

L'èmfasi de la disposició al·ludida abANS és entorn al circuit de carn refrigerada o congelada.

En aquest sentit estableix:

- unes condicions tècniques de producció i distribució (32), amb un objec

(31) Usualment anomenades "sales de despiece"

(32) "La capacidad frigorífica total para almacenar las canales refrigeradas y congeladas a despiezar, así como para conservar los productos obtenidos, será como mínimo de 200 cm³, a una temperatura comprendida entre 0°C y -5°C en las cámaras de conservación de las canales y productos refrigerados, y entre -18°C y -22°C en las de conservación de las canales y productos congelados". I l'article 8: "La distribución de las piezas obtenidas en las salas de despiece, en el interior del casco urbano donde estén instaladas, se efectuará en vehículos frigoríficos o isotermos con las debidas condiciones de limpieza y a temperaturas adecuadas, para que al llegar a destino la temperatura de las carnes no sea inferior a 3°C si se trata de refrigerados, y -15°C si se trata de congelados". En l'article 9: "El plazo máximo admitido para que lleguen a los consumidores las carnes refrigeradas procedentes de las salas de despiece será de 15 días naturales".

tiu sanitari evident.

- unes condicions de negoci: (i) "La compra de productos obtenidos en la sala de despiece queda prohibido a todos los intermediarios que no dispongan de instalaciones frigoríficas adecuadas". En acceptar altres esglaons majoristes es dedueix que la preocupació del legislador no és tant l'estructura de comercialització quant l'estructura productiva amb capacitat frigorífica. (ii) Bé que l'article 10 es disposa una limitació a la comercialització: "Los establecimientos que se dediquen a la venta de carne congelada o refrigerada procedente de sala de despiece... sólo podrán adquirirlas a las industrias que estén legalmente autorizadas y en ningún caso después de adquirirlas podrán venderlas o cederlas a otros establecimientos de venta al detall". Finalment, l'article 11 apunta d'una forma indirecta a una integració de dos esglaons comercials: la sala d'esbocinar i el magatzem frigorífic: "Las salas de despiece legalmente autorizadas podrán establecer para los productos por ellas obtenidos depósitos de distribución en los centros de consumo".

Les sales d'esbocinar treballen a partir de canals, mitges i quarts dels animals d'abast sacrificats en Escorxadors Frigorífics o de canals importades. En aquest segon cas, s'arbitraran convenis entre la CAT i les sales d'esbocinar amb l'objecte de no desvirtuar la finalitat importadora de estabilitzar els preus.

En el decret de 28 de gener de 1971 s'augmenta el nivell de condicions exigides a les sales d'esbocinar. En especial, la capacitat frigorífica mínima que s'estableix és de 600 cm³, si la sala d'esbocinar és autònoma; i de 300 cm³, si és anexe a escorxador frigorífic quan la darrera disposició exigia només una capacitat de 200 cm³.

En aquest decret s'enfatitzen o contempnen tres aspectes:

- a) l'augment de capacitat frigorífica esmentada suara
- b) l'estandarització dels productes. Aquestes sales es defineixen com "salas climatizadas a una temperatura máxima de 12°C para el despiece, des huesado, troceado, fileteado, picado, clasificado, pesado, envaso y etiquetado".
- c) la realitat cada cop més extesa de la integració d'escorxador frigorífic i sala d'esbocinar. En aquest sentit fa referència el text següent: "Si la sala de despiece está unida a matadero o almacén frigorífico, pueden utilizarse las cámaras de conservación de canales refrigeradas y canales congeladas de estas industrias...".

Las sales d'esbocinar com els escorxadors frigorífics estan en l'àmbit dels "Planes de la Red Frigorífica Nacional". Segons el decret de 30 juny 1972: "El conjunto de instalaciones frigoríficas construídas en territorio nacional para el tratamiento, conservación, distribución y transporte de produc-

tos perecederos, principalmente alimenticios, constituyen la Red Frigorífica Nacional". El seu objecte és l'establiment d'instal·lacions frigorífiques que cobreixin els desequilibris sorgits entre regions i sectors i cercant el perfeccionament de les estructures comercials relatives a la distribució dels productes peribles en tots els esglaons que comprén l'abastiment nacional.

Aquest decret encara augmenta ~~en 4000~~ la capacitat frigorífica total de les sales d'esbocinar a 1.000 cm³ si són autònomes i a 500 cm³ si són annexes o escorxadors frigorífics.

La línia empresa de regulacions administratius relatives a les sales d'esbocinar culminen en dos disposicions:

- a) el decret de 30 juny 1972 sobre "Comercio y Precios": "...los mataderos frigoríficos y las salas de despiece podrán vender y distribuir DIRECTAMENTE SUS PRODUCTOS A LOS DETALLISTAS en todo el territorio nacional..."
- b) el decret de 18 agost 1972 sobre "Industrias Agrarias de Interés Preferente". En l'article 1er. encara figuren qualificades com d'interès preferent les sales d'esbocinar.

6.2.2. El funcionament real de la comercialització a partir dels escorxadors frigorífics

Els tres esglaons de la comercialització, com hem vist, són:

- els escorxadors frigorífics
- les sales d'esbocinar
- i els magatzems frigorífics

Aquests tercers funcionen en el règim de compra i venda de carns de manera que el seu negoci es deriva dels marges de les transaccions amb la carn.

Aquests tres esglaons poden integrar-se en dos, amb les variants següents:

- A) - escorxadors frigorífics amb sala anexe d'esbocinar
- magatzem frigorífic
i
- B) - escorxadors frigorífics
- sala d'esbocinar amb magatzem frigorífic

En qualsevol de les dues variants, el negoci perquè d'aquestes fases gairebé gens ha utilitzat les capacitats frigorífiques. Això s'ha degut tant a les elevades despeses de congelació quant als gustos del consumidor o les exigències de qualitat propugnades pels industrials cansaladers menors.

La operació de comercialització dels escorxadors frigorífics s'ha fonamentat en la carn fresca, orejada i màxim refrigerada.

En zones on hi ha poca producció porcina és més habitual (i en canvi poden constituir zones relexants de consum) l'existència de sales d'esbocinar annexes a magatzems frigorífics. És a dir, per mitjà del transport frigorífic reben canals d'escorxadors frigorífics de zones de producció. En canvi, en zones de producció dintre d'una província amb comarques de consum és més normal l'anexió de sales d'esbocinar als escorxadors frigorífics (vet aquí, el cas de Barcelona) amb un esglab posterior de comercialització que és el magatzem frigorífic a les zones de consum.

El negoci del escorxador frigorífic en aquest procés de comercialització és:

- comprar porcs diferenciant preus segons qualitat sense deixar d'aconcentrar al pagès que és el suministrador de la matèria prima.
- donada la elevada capacitat productiva, vendre una part de la producció en canal, mitges canals o esbocinada al magatzem frigorífic.
- a fi d'aconseguir marges adequats, vendre directament al industrial canalader menor o al tocinaire parts esbocinades amb l'avantatge de carregar-li els costos de la matança i la compensació pel canalader de rebre la carn a domicili.
- en alguns casos, operar amb magatzems frigorífics propis a diferents zones de consum que funcionen simplement com magatzems expeditors al detall sense utilitzar la capacitat frigorífica.
- per la seva capacitat de sacrifici i de transport així com de comercialització, vendre canals a magatzems frigorífics per tota la superfície del Estat espanyol situats en zones de consum no productores del porquí. En aquestes operacions, que habitualment escapen de les possibilitats dels agents operadors en els escorxadors municipals, aconseguir diferències de preus derivats d'un mercat nacional lògicament menys transparent que el provincial.
- vendre a les indústries càrniques canals d'importació o congelades per compres de la CAT en intervencions de sosteniment de la producció adquirides a preu relativament baix, a uns preus força més elevats (33).
- comercialitzar adequadament les despulles del porc o transformar-les amb una posició sens dubte de força front els petits industrials dels subproductes del porc.

(33) D'aquest aspecte de les importacions vegis l'apartat del capítol sobre importacions del Estat i operacions de sosteniment de la producció.

El capteniment de les sales d'esbocinar annexes a magatzem frigorífic es basa en el seguiment diari del preu de compra de les canals, del grau de saturació del mercat de la carn i en l'apreciació instintiva de l'estimació que el demandant final de consum té de les diferents parts del porc. Els preus de les diferents parts del porc sovint es mouen en sentit contrari. Si el consum es mostra reticent a comprar les parts més nobles, les parts més populars tendeixen a augmentar de preu per tal de sostenir en cert grau el nivell d'ingressos del detallista. És a dir, si disminueix la demanda de llom pot augmentar el preu de les parts de valor inferior. Vet aquí, la necessària habilitat i l'immediatisme de la sala d'esbocinar a l'hora de fixar preus de venda de les parts.

Com a conseqüència de la transformació que s'està produint en la forma de sumistre de la carn al detallista el nombre de les sales d'esbocinar i dels magatzems frigorífics ha crescut molt en els darrers deu anys. Tot plegat respon al impuls dels escorxadors frigorífics que tracten de dominar i fomentar els esglaons de comercialització i que pretenen imposar uns criteris d'estandarització al consum (34).

Segons, agents de sales d'esbocinar, a la província de Barcelona hi ha unes 10 ó 12 (al marge de les annexes als escorxadors frigorífics). La seva producció es distribueix com segueix:

(x) 2 sales	150-200 porcs	esbocinats i comercialitzats/dia/sala						
2 "	60	"	"	"	"	"	"	"
8-10 "	25-30	"	"	"	"	"	"	"

Aquesta pujança prové de fa uns 3 anys.

Finalment, podem remarcar l'actuació estrictament de majorista receptor i expedidor dels magatzems frigorífics quan operen com esglaons intermediaris dels escorxadors frigorífics situats en zones de producció del àrea d'influència del consum que serveixen els esmentats magatzems (35) (en qualse

(34) Hem de fer constar que les capacitats, nombre i ubicació dels magatzems frigorífics no ha sigut possible aconseguir-les. No obstant, la "Jefatura Provincial de Sanidad" en la seva secció de Inspección provincial Veterinaria té el registre de tots els magatzems.

(35) Frigoríficos del Ter, escorxador frigorífic de Salt va creant magatzems frigorífics propis a diverses zones de consum.

(x) La Barcelonesa i Vda. Quintana. La Comissió de "Sanidad y Asistencia Social" del Consejo Económico Social de Cataluña indica per l'any 1972 17 sales d'esbocinar sense especificar annexes o no a Escorxador Frigorífic.

vol cas, i segons estimacions no contrastades els magatzems frigorífics en un 80 ó 90% es suministren dels escorxadors frigorífics).

Cal distingir, a la fi, entre magatzems frigorífics i càmares frigorífiques. Els primers funcionen com a negoci de compra-venda de carn; les segones, façturen fred o, d'una altra manera, el seu negoci és el servei de fred que permet emmagatzamar productes peribles. Així, la CAT sovint utilitza per les seves carns congelades les càmares frigorífiques.

6.3. La reacció dels entradors del escorxador municipal davant del procés de comercialització dels escorxadors frigorífics

El procés de comercialització dels escorxadors frigorífics comporta la integració o control d'una manera paulatina de la majoria de les fases. D'altra banda, l'Estat no ha deixat d'estimular-ho o acceptar-ho. Un dinamisme tal està transformant considerablement les condicions del negoci perquè. D'altra banda, la peculiaritat del negoci, de petits marges amb oscil·lacions notables de conjuntura, obliga a volums elevats d'una banda i a integracions de fases de producció i comercialització d'un altra.

Els entradors del escorxador municipal tracten de reproduir la seva dominància adaptant les condicions del seu negoci a les establertes pels escorxadors frigorífics.

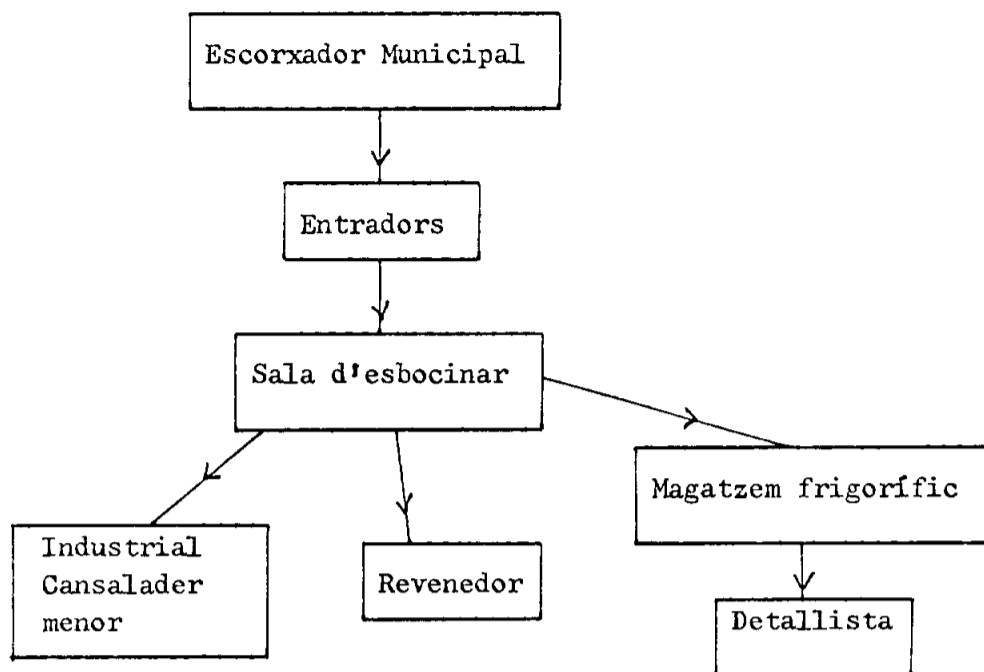
Una disposició que afecta als escorxadors municipals és especialment decisiva. Qualsevol porc entrat en el escorxador, per raons de sanitat, no pot sortir del centre de sacrifici més que en forma de canal.

Els entradors al final de la jornada, o cap al final de la setmana -el fi de setmana no hi ha sacrifici- poden trobar-se amb porcs sobrants que no han pogut vendre als cansaladers. D'altra banda, el porc no matat és font de despeses i com a porc acabat només produirà greix. Aleshores, els entradors necessiten canalitzar aquests porcs sobrants i donar-los sortida en el mercat de la carn.

La sortida tolerada -però no legal- és la creació conjunta de sala d'esbocinar per part dels diferents entradors amb l'objecte de col·locar la carn dels porcs sobrants i d'operar en un altra fase del negoci perquè. Aquesta tolerància s'adiu amb els efectes avantatjosos que ~~supor~~ta al detallista. Legalment la sala d'esbocinar han de suministrar-se dels escorxadors frigorífics, però la sala d'esbocinar dels entradors municipals lògicament es suministra del bestiar entrat i sacrificat en el escorxador municipal (36).

(36) La Barcelona és la sala d'esbocinar dels entradors municipals pròxima al escorxador municipal i que utilitza per arrendament les instal·lacions del magatzem frigorífic Sugali (del ~~de~~ entrador Sr. Subietas).

L'esquema evident d'operació és:

La sala d'esbocinar dels entradors municipals és molt adaptada a les característiques de la estructura detallista de Barcelona. Els esbocinaments i trosseigs són menys estandaritzats que els habituals en les sales d'esbocinar del procés de comercialització dels escorxadors frigorífics. S'adapten a les exigències del detallista que reflecteix les del consum. D'alguna manera, encara correspon a l'etapa del "traje a mida". Com a conseqüència els preus de la sala d'esbocinar dels entradors poden moure's unes 5 pessetes per damunt de les altres sales.

L'operació de la sala d'esbocinar "para-municipal" es dirigeix a la venda de les parts del porc al màxim número possible de detallistes perquè d'aquesta manera vén millor i sense haver d'aplicar bonificacions.

El sistema de suministrar parts va imposant-se per un triple motiu, en part ja senyalat:

- a) la comoditat que suposa pel detallista
- b) les necessitats del detallista no són forçosament de les parts completes d'un número determinat de porcs. Pot requerir algunes de les parts corresponents a 5 porcs p. ex. i en canvi sobrar-li'n d'altres. Això ho resol la sala d'esbocinament.
- c) si el porc matat no és de bona qualitat el sistema d'esbocinar aconsegueix d'aquesta manera la revaluació i major negoci d'una canal que no val tant.

Finalment, cal remarcar el desdoblament del entrador com a negociant a nivell detallista i com a suministrador-transportista de les parts esbocinades o dels quarts de canals al detallista. L'entrador a la província de Barcelona tendeix a reproduir-se en les línies més tradicionals de la comercialització (37).

6.4. La comercialització final. El nivell detallista. Els intents diversos de modificar la comercialització final (38).

Segons estimacions apreciades en el Gremi d'Industrials Cansaladers Menors de la província de Barcelona, l'estructura al detall es desdobra actualment en uns:

250 industrials tocinaires menors

750 revenedors

Fa uns 10 anys segons la mateixa font i amb un caràcter molt provisional situava l'estructura en:

325 industrials tocinaires menors

500 revenedors

Si afegim la llibertat de venda de carns a d'altres establiments de queviures podem inferir una tendència al augment del esglaó revenedor en relació al del industrial cansalader menor.

La figura del industrial menor és molt destacada a Barcelona. Correspon a la indústria a domicili en base al ofici d'embotir i elaborar parts del porc amb una cura i qualitat elevada. El negoci exigeix unes notòries condicions de laboriositat i esforç. El fet de la matança per compta pròpia obliga a anar al escorxador municipal de matinada. Pel fet de ser una petita indústria familiar requereix l'esforç productiu pel producte elaborat i per la venda de botiga. Aquest esforç comença a declinar atenent a la importància de les sales d'esbocinar i a la menor disposició dels hereus cansaladers a seguir el sacrifici del negoci.

L'industrial cansalader menor es suministra, per tant del escorxadador municipal, però també de les sales d'esbocinar.

El revenedor és ministre de les sales d'esbocinar i dels escorxadadors frigorífics.

La diferència d'operació entre les indústries càrniques ("fàbricas chacineras") i els industrials cansaladers menors queda ben delimitada en la "Orden de 23 de julio de 1945":

(38) No ens ha sigut possible efectuar una enquesta als detallistes

(37) En algun cas, els beneficis del entrador i traginer s'han dirigit dins de la línia de reproducció pròpiament capitalista del negoci porquí. Vet aquí, alguna iniciativa de creació d'escorxadadors frigorífics a zones (lunyanes de la província de Barcelona

- l'article 6 de la disposició enuncia que: "La venta al detall de carnes y grasas de cerdo para el consumo en fresco será en general función de las salchicheras... Las salchicheras podrán elaborar embutidos con destino exclusivo del consumo local".
- l'article 7 afirma que: "Las fábricas chdcineras o de conservas cárnicas efectuarán la venta de productos elaborados al comercio, mayorista y detallista de dentro y fuera de la localidad".

Aquesta evolució en l'estructura detallista final expressa la tendència a un grau elevat d'atomització detallista que probablement ha arribat ja al seu grau màxim. Les causes són diverses:

- a) la política del governador civil Acedo Colunga i del tinent d'abastos del Ajuntament de Barcelona cap a mitjans de la dècada dels 50: preocupats per assegurar l'abasteixement de Barcelona van anul·lar una disposició que exigia una distància determinada entre establiments d'industrials menors i van fomentar la seva proliferació.
- b) el sistema d'herència de forta arrel familiar que donava lloc a tantes botigues com fills.
- c) la sol·lució que ha suposat per vídues etc. l'establiment d'una instal·lació al detall.
- d) els gustos i tarannà del consumidor que vol comprar a la seva "tocineria-consultori" on són conegudes les seves preferències de consum i els seus problemes.
- e) la base sociològica petit-burguesa molt estesa a Catalunya.

Una atomització així comporta uns elements alcistes pels preus. Els establiments marginals -hem de tenir en compte que augmenta el número de revenedors- es caracteritzen per una venda menor als dos porcs al dia. Amb un minifundisme de negoci tan acusat s'han d'aconseguir uns ingressos suficients al mes. Aquest fet encaixa inevitablement el valor de les diferents parts del porc. (39)

Un avantatge indiscutible del esglaió detallista és que fa el negoci -una vegada establert- sense capital circulat. Cobra al comptat i paga a plaç encara que sigui ben curt. Només ha d'adaptar-se curiosament i amb paciència a la seva clientela.

.

(39) El tema dels preus es tractarà especialment al capítol 8

El negoci porquí i la comercialització del porc s'estan transformant profundament. Els dos pilars tradicionals: l'escorxador municipal amb els seus agents de mercat o entradors i els industrials cansaladers menors, s'estan remoguent. El procés és llarg. L'estructura pre-capitalista i característica del capital comercial s'adiu a la figura del entrador. El industrial cansalader menor constitua -i encara ho és- la fórmula de la indústria a domicili per compte pròpia, de base artesana, arrelada als costums de la ciutat i d'una repercussió molt local. Correspon encara al assentament de la ciutat per viure, per aconseguir uns estatuts determinats més que per revolucionar les formes de producció.

Front a aquesta situació tan tipificada, té lloc un moviment ben diferent. Es tracta, dels intents d'extendre la influència del capital que pretén créixer i expansionar-se als diferents esglaons comercials. En aquest sentit, els escorxadors frigorífics podrien desitjar la implantació de la filetització i l'envasat per part del Estat i la venda dels seus a establiments comercials polivalents. D'altra banda, els mateixos hipermercats han presentat peticions d'autorització de sales pròpies d'esbocinament ~~que~~ per comercialitzar els seus productes mitjançant les seves grans instal·lacions comercials. Negocis, per tant, d'estructura fortament capitalista tant a nivell de centre de sacrifici com de gran magatzem tendeixen a voler assegurar la sortida massiva dels seus productes amb unes característiques aquests, adequades a la seva elevada capacitat productiva.

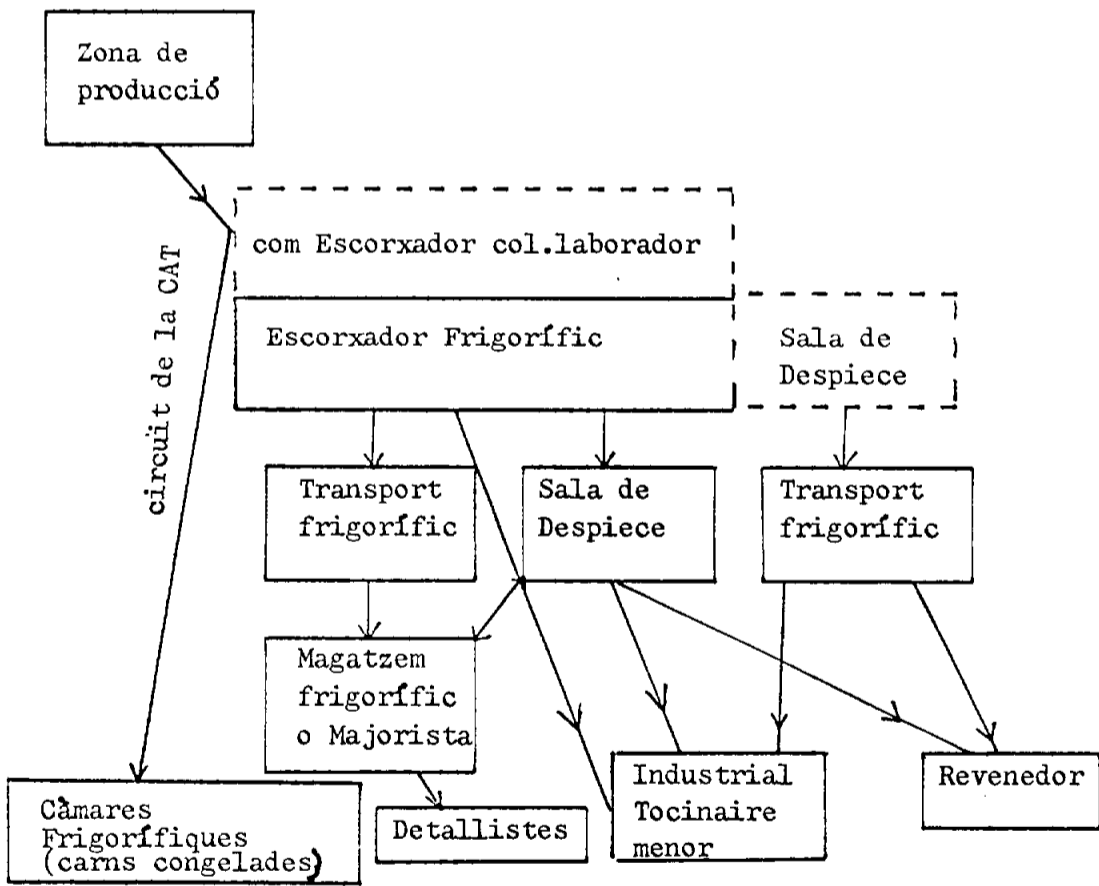
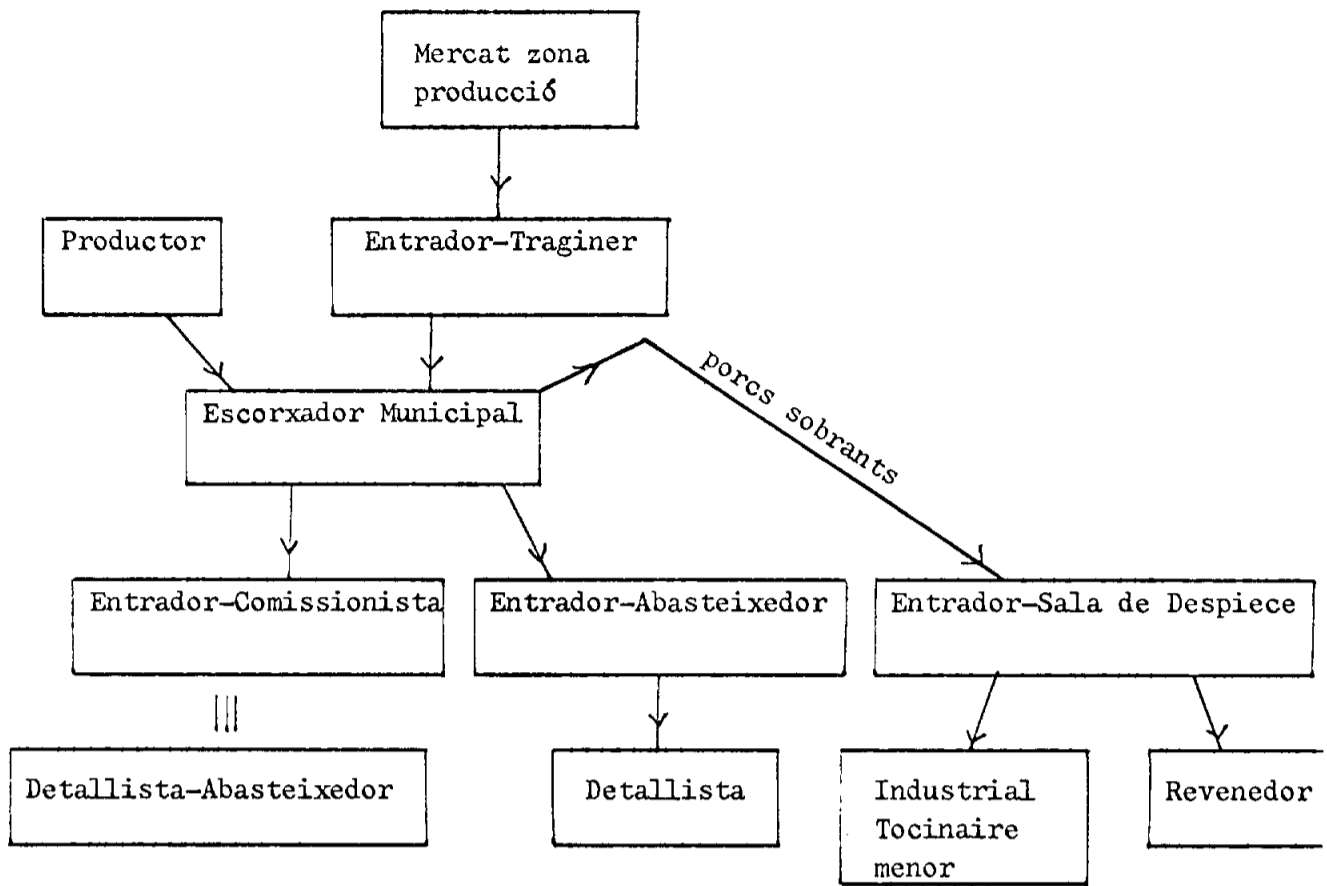
Entretant, els gustos del consumidor es resisteixen a perdre el nivell d'exigència que han assolit i a la penetració del capital en les formes del consum.

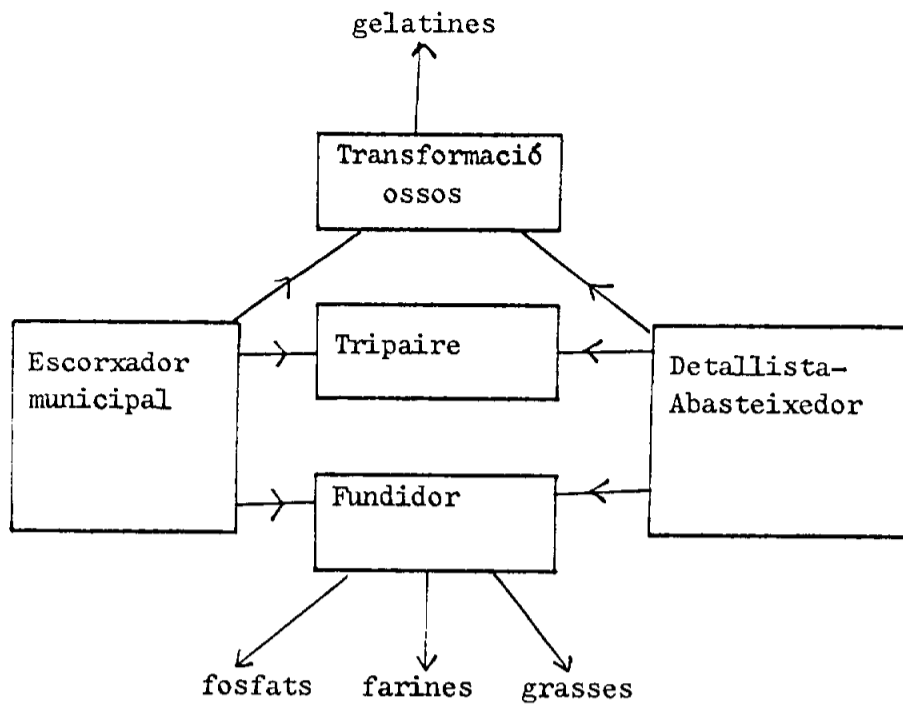
I d'altra banda està absent el nivell del consumidor del tipus d'associacions o cooperatives existents a d'altres països però que es corresponen amb nivells elevats de desenvolupament en un contexte cultural més associatiu que individualista.

L'Estat resta relativament impotent per dirigir o regular uns processos que porten una força irreversible i que d'alguna manera ha impulsat.

En la gran farsa del negoci, el detallista resta igualment temerós del gran capital, que revoluciona el món porquí, com del Estat, l'incòmode inspector de sempre. El seu aliat encara és el consumidor que vol el "traje a mida" i l'atenció per la seva salut. Això, malgrat el joc de les balances.

(Anexe 6.1.)

- A) A nivell provincial és més lògic el magatzem frigorífic propi del Escorxador Frigorífic com a aproximació a la zona de consum.
- B) A nivell interprovincial l'Escorxador Frigorífic vén a d'altres Magatzems Frigorífics.

C A P Í T O L 7

LA POLITICA D'INTERVENCIÓ DEL ESTAT

La política de preus del Estat la podem considerar operant a dos nivells:

- a) un nivell més general que correspon a la política de preus del Estat com a contenció general a la puja de preus amb una classificació de regulació de preus segons productes.
- b) un nivell específic de sistema de control i de intervenció dels preus formats a cada fase del negoci porquí o d'exploració de la carn de porc, al marge de les actuacions de conjuntura, i atenent a la repercussió dels preus de la carn de porc tant al pagès com al consumidor.

La seguretat de la producció i abastament de la carn de porc, l'Estat la deixa a la iniciativa privada. Per la seva importància en el cost de la vida i per tal de protegir el sector habitualment més indefens i d'altra banda indispensable, del pagès, instrumenta una intervenció quan els preus formats en el mercat ultrapassen per damunt o per dessota uns determinats nivells.

En conseqüència, s'ha optat perquè el mercat constitueixi el mecanisme normal d'assignació de recursos i d'estímul a la producció i a la comercialització o abastament al consum. Només, com veurem, l'Estat ha arbitrat un mecanisme d'intervenció quan el mercat no assegura l'adequada protecció al productor o pagès ni el poder adquisitiu suficient al consum.

7.1. Organismes

7.1.1. La CAT

La llei de 30 de març de 1939 crea la Comissaria General d'Abastaments i Transports.

La llei de 24 de juny de 1941 estableix les funcions particulars que li són encomenades. D'entre elles destaca (40):

- "La intervenció de los productos cuya distribución le esté encomendada"
- "El destino para abastecimiento de los productos procedentes de intervenciones que las Fiscalías de Tasas pongan a su disposición"
- "La distribución equitativa de las existencias disponibles"
- "La ejecución de medidas a fin de que las existencias lleguen al consumo con el MINIMO AUMENTO SOBRE LOS PRECIOS DE PRODUCCION"
- "La fijación de precios para consumo, de aquellos artículos que estén tasados en producción"

(40) S'ha de tenir en compte el contexte immediatament posterior a la guerra(... p. 56)

- "La propuesta periódica de importaciones... de los artículos necesarios para el abastecimiento nacional"

7.1.2. EL FORPPA

Amb unes pretensions majors es crea i regula per llei de 20 de juny de 1968 el "Fondo de Ordenación y Regulación de Productos y Precios Agrarios (FORPPA). La preocupació del preàmbul de la llei és: "La necesidad de dar unidad y coherencia a la política de ordenación de los mercados agrarios... y en particular la de arbitrar los medios instrumentales precisos para su puesta en práctica". L'objecte del FORPPA ha d'ésser el de vetllar especialment "por la justa y equilibrada protecció, tanto de la venta de los agricultores como del poder adquisitivo de los consumidores".

El FORPPA que és un organisme autònom enquadrat en el Ministeri d'Agricultura respecta i contempla una economia que funciona segons el sistema de mercat: "De acuerdo con los principios que inspiran una sana economía de mercado, se configura, por otra parte, al FORPPA no como un organismo de intervención forzosa o coactiva, sino como un fondo de medios instrumentales, principalmente económicos... a través de los cuales se canalice espontáneamente el libre juego de las fuerzas de mercado".

Les funcions del FORPPA seran de proposta al govern, de foment, de vigilància i d'execució.

En el àmbit dels preus el FORPPA proposarà:

- "las líneas generales de las políticas de producciones y precios agrarios, con la doble finalidad de que se establezca una ordenada estructura de éstos y se tienda a satisfacer la demanda del mercado".
- "los precios, ya sean indicativos o de garantía a la producción o al consumo y los de entrada para las importaciones,... teniendo en cuenta su ordenada adecuación,... los costes de producción, la defensa del poder adquisitivo del consumidor y la rentabilidad y el interés social de la actividad productiva".
- "la ordenación del régimen de derechos reguladores y de los derechos arancelarios de productos agrarios".
- "la actuación de los mercados agrarios con el fin de lograr su equilibrio, transparencia y fluidez mediante las operaciones fundamentalmente de: 1) compra, almacenamiento y financiación de productos agrarios para su venta en mercados interiores... 2) la importación en la cantidad y durante los períodos oportunos".

(40) dels 3 anys amb una preocupació essencial per l'Abasteixement.

Advertint que el FORPPA té una competència molt general, la llei de creació observa que "La Comisaría General de Abastecimientos y Transportes y el Servicio Nacional de Cereales conservarán las funciones que legalmente les están atribuidas, sin perjuicio de las generales de ordenación que corresponden al FORPPA".

Com a conseqüència de la necessària convergència entre el FORPPA i la CAT i de la diferent dependència d'ambdós organismes, malgrat el caràcter subordinat de la CAT a l'acció del FORPPA, és urgent una política més acordada entre els Ministeris d'Agricultura i Comerç.

7.1.3. EL SENPA

El FORPPA necessita de organismes executius a nivell provincial atenent que la seva funció és més aviat de proposta i de coordinació política. A cada delegació provincial d'Agricultura funciona amb caràcter executiu un Servicio Nacional de Productos Agrarios (SENPA). La seva finalitat és fer possible l'aplicació de la política del FORPPA. Entre les seves accions destaca la distribució dels cupos de determinats productes sigui de importació o no atenent la situació precària de la oferta nacional (p. ex. la distribució de cereals entre els ramaders a preus de protecció al consum), la indemnització per males collites o situacions catastròfiques, etc... Com les mateixes Delegacions d'Agricultura, el SENPA inserit en l'estructura de les mateixes té un mer caràcter executiu i està absent de la funció formuladora de política econòmica. Finalment, desenrotlla les funcions d'execució i control del antic "Servicio Nacional del Trigo".

7.1.4. EL IRESCO

Pel decret-llei de 30 de novembre de 1973 es crea el Instituto de Reforma de las Estructuras Comerciales.

L'article 6 disposa: "Se crea el IRESCO, que tendrá el carácter de organismo autónomo de la Administración del Estado, adscrito al Ministerio de Comercio y que se registrará... por la legislación sobre Régimen Jurídico de las Entidades Estatales Autónomas".

Les funcions del IRESCO (segons l'art. 7è) són:

- a) proposar al govern les disposicions i mesures que condueixen al perfeccionament i reforma de les estructures comercials.
- b) estudiar i promoure fórmules d'integració dels sectors comercials tant en sentit vertical o horitzontal, així com FOMENTAR LA CONCENTRACIÓ DE LES EMPRESSES. Vet aquí una línia que impulsa la transformació capitalista de les estructures comercials.

- c) fomentar la difusió de les tècniques per la modernització de l'activitat professional del comerciant.
- d) proposar la política de primes, subvencions i crèdits per millorar les estructures comercials.
- e) complimentar les decisions del Ministeri de Comerç en les matèries de la seva competència

7.1.5. Les Delegacions d'Agricultura

Al marge del SENPA, molt vinculat a l'acció del FORPPA com organisme autònom, les delegacions d'agricultura s'estructuren segons els departaments següents:

- a) Jefatura Agronòmica
- b) Producció Animal
- c) Industrialització i Comercialització Agrària
- d) Servei d'Informació de Preus i Mercats

Mentre que la "Jefatura de Producción Animal" i la "Jefatura de Industrialización y Comercialización Agraria" tenen un caràcter executiu, el "Servicio de Información de Precios y Mercados" té una finalitat fonamentalment d'informació tant cap a l'Administració Central com cap als agents que negocien a nivell provincial. En aquesta segona vessant desentrotlla una funció de transparència del mercat. En aquest sentit exerceix la inspecció mitjançant dos "veedores".

Volem remarcar la preocupació de la Delegació d'Agricultura de Barcelona per aconseguir la màxima connexió i l'aproximació dels productors així com el coneixement més directa de la realitat.

7.1.6. La progressiva limitació de les funcions de la CAT

Com a conseqüència de la creació del FORPPA, en especial, i de la creació del IRESCO, la CAT, va disminuint les seves funcions.

En el mateix ^{decret} de creació del IRESCO s'enuncia:

- a) segons l'art. 1er.: que "la CAT continuarà teniendo el carácter de organismo autónomo adscrito al Ministerio de Comercio y se regirá por... las normas que regulan las Entidades Estatales autónomas".
- b) segons l'art. 2on.: "serán funciones de la CAT las actividades de tipo comercial, con destino al abastecimiento mediante la adquisición, almacenamiento, elaboración, transporte, distribución y venta de productos" advertint però que tals funcions queden subordinades a les competències atribuïdes al Ministeri d'Agricultura i al FORPPA.

- c) que en l'àmbit de competència del FORPPA "la CAT podrà actuar como Entidad Ejecutiva del mismo".

De fet, en els moments actuals les cinc accions o preocupacions -en l'àmbit del nostre treball- més rellevants de la CAT són:

- a) ASSEGURAR O VETLLAR PER L'ABASTEIXEMENT PROVINCIAL dels productes alimenticis
- b) realitzar les campanyes de compra pel sosteniment de preus del productor
- c) organitzar la compra, emmagatzament, i sortida de les canals importades
- d) autoritzar i controlar els preus dels detallistes
- e) assistir en qualitat de secretaris a la Junta Provincial de Preus, presidida pel governador Civil.

Una darrera disposició sembla que desvirtua o limita encara més les funcions de la CAT en potenciar les "Jefaturas de Comercio Interior". Aquest decret sembla que posa en marxa la reestructuració plantejada per l'anterior ministre de Comerç. Es tracta del decret de 30 d'agost de 1974 sobre "Administración Territorial del Ministerio de Comercio".

En el preàmbul s'afirma que: "la reciente reorganización del Ministerio, el nuevo papel a desempeñar por la Comisaría General de Abastecimientos y Transportes, la creación del IRESCO, la existencia de nuevas Direcciones Generales... hace ineludible una nueva formulación de la Administración Territorial del Departamento".

Las "Jefaturas de Comercio Interior" quedan integradas en las Delegaciones Regionales de Comercio.

La clàusula 1 del article 8 quan precisa les funcions de las "Jefaturas de Comercio Interior" (de caràcter provincial) posa de manifest com aquestes "Jefaturas" es superposen en les funcions més característiques de la CAT. La clàusula esmentada observa com a funcions de cada Jefatura: "Estudiar la organización del mercado interior, especialmente en lo relativo a redes de comercialización, situación y tendencia de los precios, niveles de abastecimiento, variaciones de la oferta y la demanda, disciplina del mercado y posibles prácticas restrictivas de la competencia, proponiendo al Delegado Regional las medidas adecuadas a fin de conseguir la debida concurrentia, fluidez y transparencia".

En síntesi, podem dir que les atribucions de la CAT i la seva antiga preponderància han sigut progressivament limitades per les noves competències atribuïdes:

- al FORPPA des del Ministeri d'Agricultura
- a la "Fiscalía de Tasas", "Instituto de Disciplina del Mercado", IRESCO y "Jefatura de Comercio Interior" des del Ministeri de Comerç.

7.2. El sistema d'intervenció de preus

En aquest apartat farem referència tant al sistema específic d'intervenció de preus en el mercat de la carn i en el porquí com a l'estructura general de la política reguladora de preus; estructura en la que s'enquadra l'intervenció específica en el porquí.

7.2.1. El sistema d'intervenció de preus en el porquí

L'esquema que s'anexe al final d'aquest subapartat és il·lustratiu de la regulació específica de preus en el porquí.

No obstant, cal remarcar alguns punts:

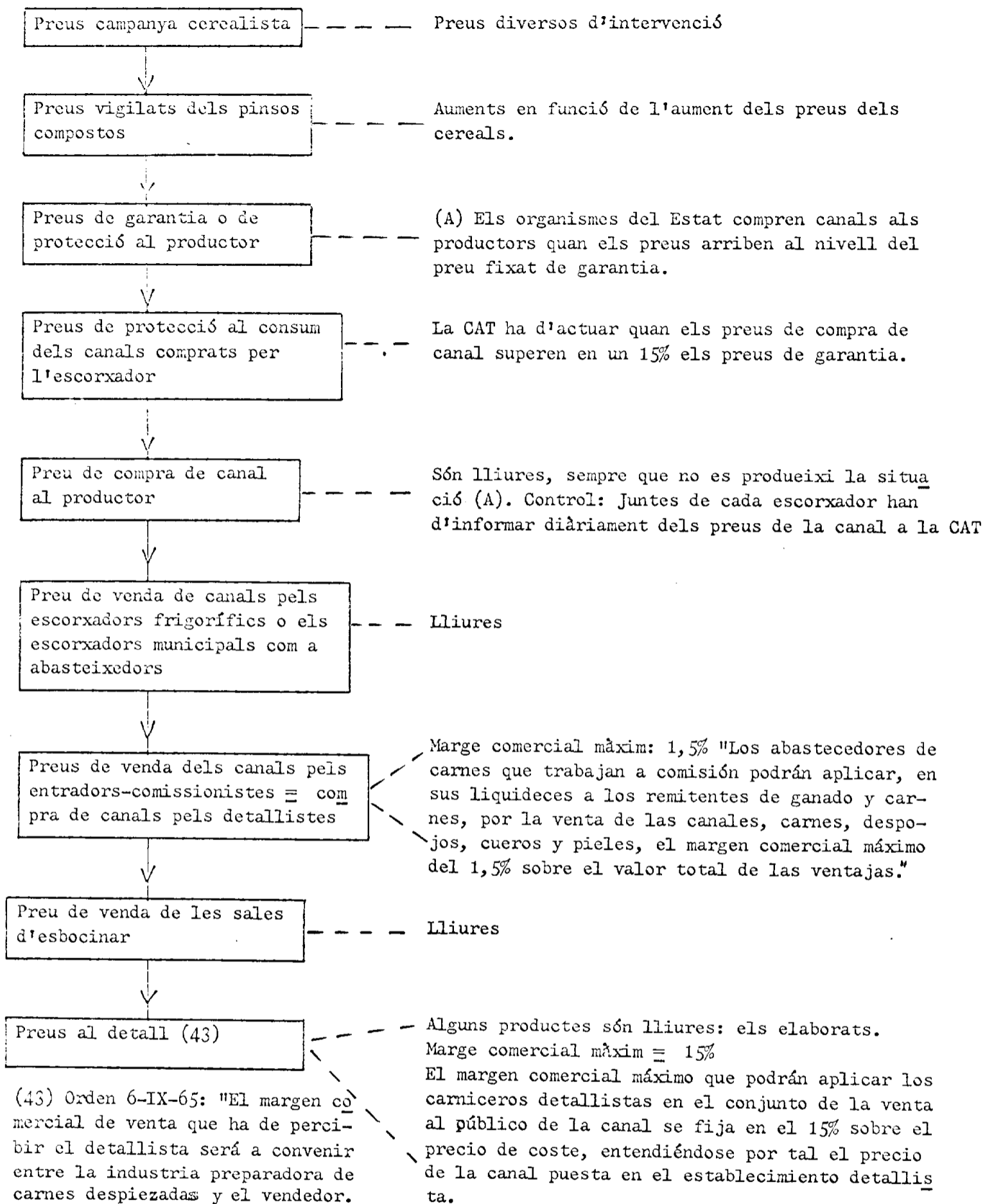
- 1) El comerç i circulació del bestiar així com de les seves carns fresques, refrigerades, o congelades en forma de canals, semicanals, quarts, peces nobles, carns trossejades, esbocinades i picades S'EFECTUA segons el SISTEMA DE LLIURE MERCAT.
- 2) L'indicador pel què l'Estat -a través dels seus organismes- segueixen la marxa del mercat, o la situació d'oferta i demanda, és el preu de canal al escorxador. En particular, el Gremi de Traginers i Entradors informa diàriament a la CAT (41).
- 3) Totes les fases de transformació i comercialització són lliures bé que al nivell del detall es fixa un marge comercial màxim. L'aplicació d'aquest marge és a partir del preu de canal d'escorxador municipal més uns arbitris segons una composició percentual de les diferents parts del porc en la canal. La modificació dels preus màxims s'efectua a proposta del Gremi d'Industrials Cansaladers menors per autorització de la CAT (42).
- 4) L'intervenció del Estat és doble: a) per protegir al productor comprant canals quan el preu de la canal -i per tant, el preu pagat al agricultor- és massa baix; b) per protegir al consum important canals o posant en circulació canals emmagatzemades, quan el preu de la canal és massa alt.

(41) Paral·lelament, el "Servicio de Información de Precios y Mercados de la Delegación de Agricultura" s'informa per mitjà del Cap Veterinari del Escorxador Municipal.

(42) ... pàg. 61

- 5) Fins l'any 67, no s'estableix amb caràcter sistemàtic la regulació de preus per campanyes anuals. El decret corresponent en el seu preàmbul exposa: "Hasta ahora las regulaciones de campaña de las distintas especies ganaderas se han venido realizando de una forma incidental y aislada con carácter transitorio, teniendo como principio el solucionar a corto plazo... un envilecimiento estacional de los precios como consecuencia de la aparición y mantenimiento de una oferta excesiva. Con ello no se lograba plenamente hacer desaparecer la incertidumbre en los medios ganaderos... Por otro lado... determinaba unos cambios radicales en las expectativas empresariales con perjuicio evidente para el sector consumidor al no beneficiarse apenas de las bajas cotizaciones en origen y en cambio tener que soportar las alzas cuando la oferta disminuía. Para evitar ambos males se procede a REGULAR LAS CAMPAÑAS POR PERIODOS ANUALES INTRODUCIENDO UN FACTOR DE SEGURIDAD EN LA PRODUCCION Y EL ELEMENTO ESTABILIZADOR EN EL CONSUMO".
- 6) El mecanisme complet d'intervenció de preus per protegir al productor i el consum no s'estableix fins a la campanya 1971-72. Fins aleshores l'Estat només determinava un preu de garantia, i des de la campanya esmentada s'arbitren i fixen anualment 4 sistemes de preus: preu de garantia, preu d'intervenció superior, preu indicatiu i preu d'intervenció inferior.
- 7) El quadre de regulació de preus específics pel porquí, per campanyes anuals, després del esquema de regulació que segueix, s'anexe.

(42) L'article 4rt. del decret de 1 de juliol de 1971 sobre Comerç i preus indica que: "... En cada uno de los mataderos funcionará una Junta... que tendrá por misión facilitar semanalmente al Ministerio de Agricultura y a la CAT una certificación en la que figuren los precios de venta de las canales de los productos tipo y las cantidades comercializadas".

Nou sistema d'intervenció:

Preu de compra de canals al productor

Preu de garantia: preu de compra de la CAT
Preu de referència: "a nivel mayorista el precio medio ponderado expresado en ptas/Kg/canal, de los practicados en los mataderos testigo que se fijan."

"La Administración adecuará su actuación de modo que el precio de referencia se mantenga próximo al precio indicativo".

Preu d'intervenció inferior: "La garantía de compra sólo entrará en vigor cuando el precio de referencia no rebasa el precio de intervención inferior". Aleshores la CAT compra a preu de garantia.

Preu d'intervenció superior: Quan el preu indicatiu rebasa el preu d'intervenció superior els organismes del Estat hauran de treure canals congelades o importar del exterior.

Comerç Estat

Comerç privat

drets reguladors

drets compensatoris variables

Preu de venda de canals importades

Las condiciones del convenio entre la CAT y las Salas de Despice (de la importación de carnes congeladas) son:

- a) repercutir en el precio de los puestos que elaboran a partir de canales de importación, los menores costes que resulten de las compras de canales del exterior.
- b) colaborar con la CAT en la defensa de los precios de producción del ganado nacional, en el caso que así se ordenara por la CAT.

7.2.2. La estructura general de la política reguladora de preus

Fins a la important disposició de mesures conjunturals de 30 de novembre de 1973, les característiques de la política general de preus del Estat són:

- a) des de la devaluació de la pesseta en 1967, assimilació, durant un període superior a dos anys, de tots els articles en el règim de preus màxims.
- b) funcionament característic de "stop and go" que després de tendir a liberalitzar els preus als anys 1970 i 1971, des de desembre de 1971 es tendeix a aixamplar el camp dels productes regulats segons la classificació de preus màxims.
- c) intent no assolit d'introduir el sistema de conveni sobre fixació de preus, entre empreses i Administració.

En la nostra àrea d'interès, el decret de 11 de març de 1971 situa l'enquadrament dels preus del bestiar i la carn en la política general de preus i precisa la llibertat del mercat en la fixació dels preus. Concretament l'articulat observa:

Art. 1º: "Continuarán en régimen de libertad el comercio y circulación de reses vacunas, lanares, porcinas y aves de producción nacional así como de sus carnes frescas, refrigeradas o congeladas, sea en forma de canales, semicanales, cuartos, piezas nobles o de carnes troceadas o picadas..."

Art. 2º: "... La venta al público de carnes de..., de producción nacional, quedan sometidas a régimen de precios máximos con margen comercial máximo".

Art. 3º: "La determinación de los márgenes y en su caso de los precios de venta al público a que se refiere el artículo anterior podrá realizarse mediante convenios a nivel provincial entre las Delegaciones de la Comisaría General de Abastecimientos y Transportes y los grupos Sindicales de Carniceros-Salchicheros".

El decret de 15 de novembre de 1972 estableix les normes per la regulació de marges comercials. Es fixen els marges màxims per aquells productes alimenticis de caràcter perible pels que no s'haguin assenyalat marges concrets, per a majoristes i detallistes, fixant-se en un 8 i un 15%, respectivament.

El Decret de 30-XI-73 i el Pla d'Actuació acordat en el Consell de Ministres de 25-X-74

El Decret-Llei de 30 de novembre de 1973 té una doble vessant: "Ordenación Económica" i "Medidas Coyunturales".

Es reordena i classifica els tipus de regulació sobre els preus.

L'article 4rt. disposa els tipus de regulació:

a) preus autoritzats: "Por el señalamiento de precios fijos o máximos. Estos no podrán ser rebasados sin previa autorización expresa". Abans estaven en el règim de preus màxims o de regulació de campanya. Representen el 36,6% de la resta de la compra.

b) preus de vigilància especial: "En cuyo caso, el Gobierno podrá adoptar las medidas que considere pertinentes para evitar que los precios sobrepasen determinados niveles de aumento". Inclou en aquesta disposició molts articles que abans eren lliures. Representen el 40% de la resta de la compra. El seu augment no pot excedir el 3%.

c) preus lliures: però, amb augments limitats condicionats a les mesures conjunturals (44) per articular aquest sistema de regulació, i sense fer desaparèixer la "Comisión de Precios y Rentas", es crea la "Junta Superior de Precios" com a òrgan de treball del Consell de Ministres.

Li correspon:

- "informar preceptivamente las propuestas o solicitudes de fijación o modificación de los precios o sus componentes, en régimen de precios autorizados que hayan de ser elevados al Gobierno".
- "proponer al Gobierno... los niveles de referencia en el régimen de vigilancia especial".

Per fi, l'article 5è. observa: "El Gobierno podrá, a propuesta del Ministerio de Comercio, fijar los márgenes de distribución y comercialización de cualquiera de los productos que se incluyan tanto en el régimen de precios autorizados como en el régimen de vigilancia especial".

(44) Els augments dels preus lliures es podran fer si hi ha augments de salaris i matèries primes fonamentats. Els augments salarials es repercutiran en els preus fins un 14% de la massa salarial i podran suposar augments de preus de fins un 5%. En canvi, les repercussions dels augments de matèries primes no tindran limitació.

¿Com s'enquadra, l'intervenció de preus de campanya per les carns, en el dispositiu general de preus indicat?

- a) Tant les carns de regulació com les carns en general queden subjectes al règim de preus autoritzats i de vigilància especial.
- b) Els preus fixes màxims d'intervenció superior o de protecció al consum dels productes agraris regulats per campanya no podran augmentar en cap cas fins el 31 de desembre de 1974 en més de 6,25% considerant la seva incidència d'una manera global i ponderada (45).
- c) Segueixen funcionant els tres esglaons de preus de campanya:
 - preus de garantia o de compra obligada a instància del agricultor quan el preu indicatiu no rebassa el preu d'intervenció inferior.
 - preu indicatiu o de mercat que registra la situació real de cada producte.
 - preu de protecció al consum o d'intervenció superior que d'alguna manera queda subsumit o regulat segons l'apartat (b).
- d) Totes les fases del negoci perquè resten controlades pel dispositiu de preus de vigilància o de preus autoritzats en un contexte més restringit de lliure mercat.

Finalment, el Pla d'Actuació d'octubre d'aquest any, del anterior Ministre d'Hisenda situa la regulació de tots els articles segons la classificació de preus màxims.

(45) Segons el Ministeri d'Agricultura (recollit a ICE, nº 487, marzo 1974), les ponderacions dels ~~preus~~^{preus} de campanya en base a produccions són:

Blat	10,2	Carn oví	6,4	Remolacha	2,8
Arròs càscara	1,5	Carn porquí	9,8	Llavor girasol ..	1,0
Ordi (cebada)	1,2	Pollastres	7,1	Cotó	1,4
Sègol (centero) ...	7,5	Ous	5,8		
Blat de moro	4,1	Llet de vaca ...	13,6		
Lleguminoses pinso.	0,9	Oli	7,9		
Carn vacú	10,2	Vi	8,6		

7.3. Les accions de compra al productor i les accions d'importació de canals

Com ja s'ha indicat anteriorment, els dos pols d'atenció teòrica del Estat són la protecció al agricultor d'una banda, i al consum d'una altra.

En aquest cas, en primer lloc s'exposaran els mecanismes d'intervenció directa, i en segon lloc, s'efectuarà un balanç previ sobre els resultats de l'acció del Estat en relació a la producció i al consum.

7.3.1. Les accions de compra al productor

El FORPPA decideix la compra de porcs, al productor, quan el preu de mercat pagat al agricultor baixa excessivament.

L'intervenció es posa en marxa:

- a) En l'etapa que no s'havia arbitrat el sistema complet d'intervenció de preus: quan els preus d'adquisició de canals superen en un 15% el preu de garantia.
- b) Des del funcionament del sistema complet d'intervenció: quan el preu de referència no depassa el preu d'intervenció inferior. (46)

En un i altra cas, l'Estat com a subsidiari del mercat ha de comprar les canals excedents al productor, al preu de garantia.

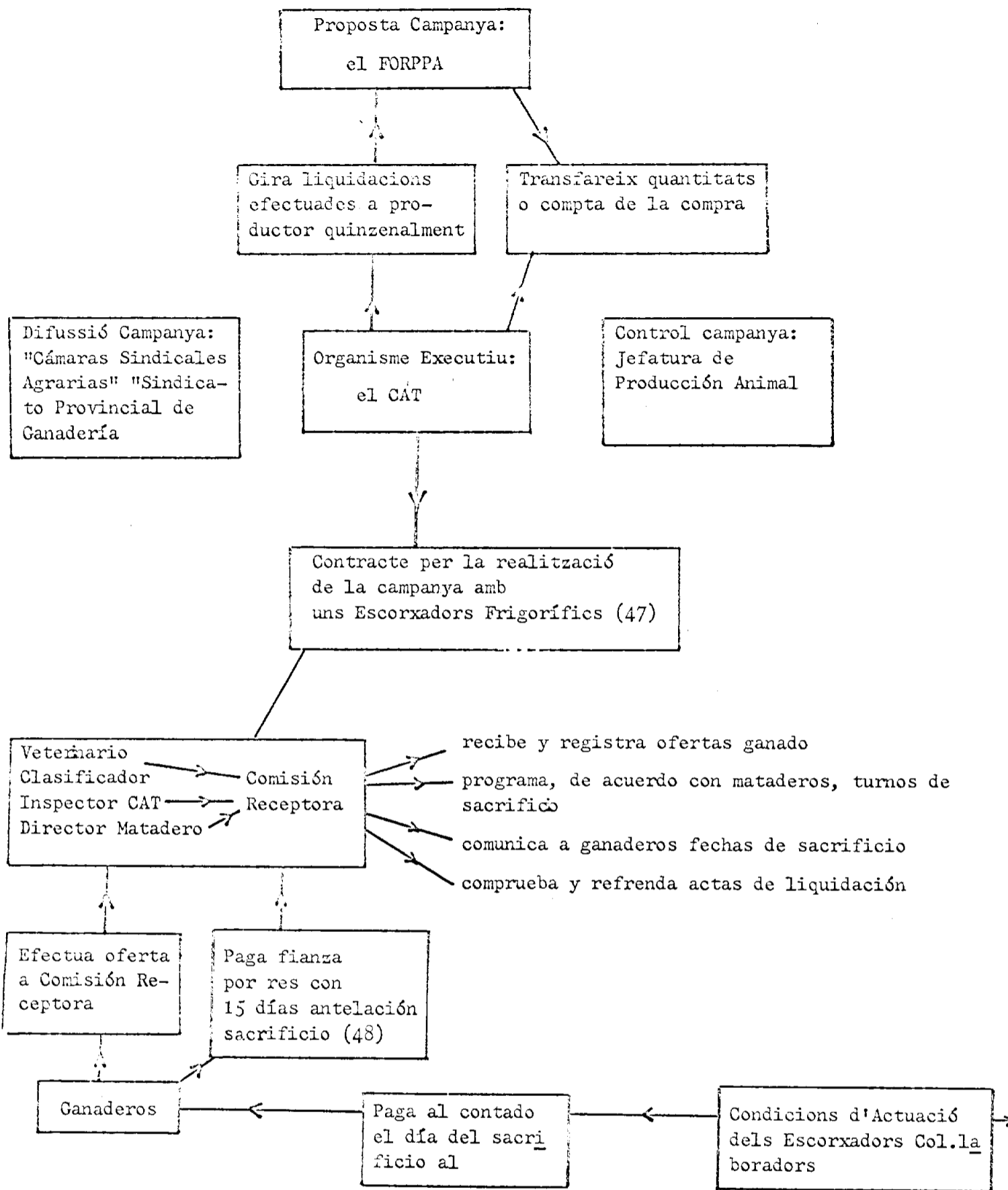
Les Campanyes de compra s'autoritzen per Consell de Ministres i a proposta del FORPPA.

L'organisme executor de la campanya és la CAT.

Aleshores, s'indica: a) el volum màxim de compra que farà front el FORPPA (en nº de canals), b) el límit de finançament del FORPPA (en pessetes), c) els tipus de canals en característiques de raça i pes, d) el període de compra i l'interrupció de l'operació quan el preu de referència rebassa un determinat límit.

L'esquema de funcionament és el següent:

(46) "Por los Ministerios de Agricultura y Comercio se fijan los mataderos testigo, así como las normas para la recogida y elaboración de los precios de referencia". (Decreto 1-VII-1971).

(47) i (48) pág. 69

Condicions d'Actuació dels
Escorxadors Frigorífics (49)

- "El Matadero sacrificará el ganado y lo farsará conforme a la canal patrón definida en el Decreto regulador de la campaña, realizando inmediatamente el pesaje de las canales obtenidas, con deducción del uno por ciento en concepto de merma por oreo, procediendo seguidamente a su valoración. De las operaciones de peso y valoración se extenderá diariamente un acta de sacrificio y pago por ganadero".
- "El Matadero congelará las canales en túnel de la propia instalación, a temperatura -35º/-40ºC o inferiores y las conservará hasta su venta por la CAT en cámaras a temperatura y medida en el interior de la masa muscular, de -18/-20ºC, a cuyo efecto se compromete a reservar los m³ necesarios para almacenar las obtenidas de las reses que sacrifique en régimen de colaboración".
- "Durante un período determinado -p. ej. 1 año- el Matadero se responsabiliza de la perfecta conservación y congelación de las canales constituyéndose en depositario de la mercancía...".
- "La CAT abonará al Matadero las diversas operaciones concertadas: matanza y refrigeración, congelación, conservación, almacenaje, gastos de administración, gastos de financiación... según una tarifa para cada operación, en ptas/Kg/canal.
- "El Matadero abonará a CAT, los despojos comestibles e industriales, cabeza, riñón, manteca y rabo obtenidos del ganado, por lo que aquél los deducirá de las liquidaciones correspondientes".
- "El Matadero presentará quincenalmente ante la Delegación Provincial de Abastecimientos correspondiente, una liquidación en la que detallará los pagos efectuados a los vendedores del ganado...
- "CAT abonará al Matadero las liquidaciones presentadas de conformidad, en un plazo no superior a los 45 días naturales siguientes a la fecha de su registro de entrada".

(47) En el contrato con la CAT, el matadero frigorífico manifiesta: "Que interesa la prestación de sus servicios a CAT como colaborador en la compra de cerdo precoz conforme a las normas que acepta, de las disposiciones anteriormente citadas, disponiendo de las instalaciones técnicas adecuadas, con las capacidades totales siguientes...".

(48) Esta condición se establece para evitar la acción de ganaderos intermediarios y para asegurar la suficiente transparencia en el acceso al mecanismo de compras.

(49) Aquestes condicions estan extretes de la darrera campanya de "Compra en régimen de garantía de canales de cerdo de ganado porcino precoz" por acuerdo del Consejo de Ministros de 1-III-1974.

↳ "El transporte de las canales a almacén frigorífico arrendado por la CAT se efectuará por cuenta del Matadero y previo conocimiento de las Delegaciones Provinciales de Abastecimientos de origen y destino.

↳ "Para garantizar la responsabilidad por incumplimiento y el depósito de las canales almacenadas, el Matadero prestará a favor de CAT una garantía bancaria... antes de remitir a CAT la primera liquidación quincenal.

A la vista d'aquest esquema es dedueix que els escorxadors frigorífics presten al organisme executor del Estat la seva capacitat de matança, frigorífica i de finançament.

El negoci del escorxador com a col.laborador és indiscutible ja que la CAT paga unes tarifes per feineig i congelació que admet uns marges de beneficis. No obstant, aquesta política de preus de garantia i de compra per part del Estat ha trobat dificultats. L'escorxador comprava a preu de garantia per compte de la CAT però sovint pressionant a nivell superior i justificant la acció aconseguia no suministrar a la CAT o, retardava l'entrega per no voler vendre a preus baixos com a conseqüència del enfonsament de preus d'oferta de canal que podia suposar la sortida de canals emmagatzamades per compte de la CAT.

Una segona acció de protecció a la producció es produeix quan sorgeixen fenòmens de pesta; d'altra banda cada cop menys sovintejats.

En aquest cas, hi pot haver una doble acció:

- a) per part de la FAO amb un objectiu d'indemnització per assolir un nivell sanitari adequat amb la condició de cremar tota la cabana en probabilitat d'estar afectada.
- b) per part del Estat indemnitzant la producció perduda.

En un i altra cas, el curs administratiu és tan lent que pot succeir i de fet succeix que el productor vén la producció malgrat el cercle de la pesta.

Quant a la obligarietat del Estat d'indemnitzar, l'Administració al menys a nivell provincial reconeix la laboriositat del curs administratiu obligat. D'altra banda, la legislació indica textualment que l'Administració PODRA INDEMNIZAR, el que suggereix que no està obligada i que aquesta possibilitat és funció de les disponibilitats pressupuestàries.

Un tercer aspecte afecta a la producció. Es tracta, de la tendència a fomentar la producció de porcs amb un gruix dorsal -i per tant amb una reserva de grasses- cada cop inferior, i de la tendència a temperar el creixement de la producció.

Si observem l'anexe sobre la regulació de preus de campanyes es dedueix la evolució cap a porcs precoces de menor pes i gruix dorsal. La regulació va afectant no més aquests tipus i deixant en segon terme els porcs ibèrics tradicionals.

Ja des de temps la legislació observa preocupació en el sentit de fomentar la producció de porcs poc greixosos. D'una banda, hi ha un contingut cojuntural de l'excessiva disminució del preu de les grasses; d'altra banda hi ha una certa alarma al nivell ja molt elevat de la producció. La legislació (Decret 20-VII-1967) en aquest doble sentit observa: "... se ha comprobado que debido al progreso técnico operado en las especies porcinas la oferta de esta especie ganadera ha aumentado muy sensiblemente planteando a la Administración el problema del crecimiento continuado de canales que obran en su poder. Por otra parte, la depreciación que venía manifestándose en el mercado de la grasa o sebo animal se ha agudizado..., incidiendo en forma negativa sobre el mercado del ganado de cerdo, en el doble aspecto de los sobrantes existentes de tocinos y mantecas y de las bajas cotizaciones en el mercado de estos productos... Se estima conveniente aminorar... el ritmo de expansión de la producción de carne porcina, a la vez que se influye en el sentido de disminuir la proporción de grasas contenidas en los canales de cerdos sacrificados".

Es indiscutible, la relació que hi ha entre diferents mercats dels productes del porc. D'una banda, el mercat de les parts diverses a nivell detallista. Al preu de la canal està relacionat el preu de les grasses i despullles. Vet aquí, l'interès dels industrials transformadors dels subproductes del porc en el coneixement del preu de la canal per la relació amb el preu dels productes que comprarà.

7.3.2. Les accions de protecció al consum

Aquestes accions es produeixen -com ja s'ha indicat- quan els preus de la canal s'eleven excessivament. L'operació de protecció té dos vessants: la circulació de les canals emmagatzemades i l'importació de canals del exterior.

- a) En aquests moments, hi ha moltes canals emmagatzemades a càmars frigorífiques (50) per compte de la CAT. En part, aquest elevat volum està relacionat a la desorientada política d'importacions. Hi ha un volum elevat de canal que porta més d'un any a càmars. Bé que la conservació és correcta, experts en la matèria han observat que sens subte es produeix un procés lent d'envelliment, que deprecia el valor d'aquestes canals des del punt de vista del consum de boca. Si els gustos del consum han de permetre l'adquisició de canals congelades -tot depèn de la bona cuina-, en canvi si les canals porten massa temps es produeix un procés d'estriament i enviliment de les carns.

El tema de la circulació o pèrdua de les canals emmagatzemades està estretament vinculat a les accions o polítiques d'importació que tractem seguidament.

(50) com INTERFRIGSA

b) La política d'importacions:

L'importació respon a la situació en què es palesa una insuficiència de l'oferta porquina i com a conseqüència, un augment excessiu dels preus de la canal en perjudici del consum.

La regulació i comerç de les importacions ha evolucionat segons dues etapes:

- considerada com a comerç d'Estat
- considerada com a comerç privat

b.1.) com a Comerç d'Estat: el bestiar o les canals només poden importar-se en règim de Comerç d'Estat. És a dir, l'importador és directament l'Estat. En aquest cas, però, els organismes corresponents del Estat -la CAT- necessiten de la iniciativa privada per efectuar l'operació d'importació.

El sistema que s'arbitra és el concurs entre diferents empreses com escorxadors frigorífics, o traginers per tal d'elegir aquell o aquells que efectuaran l'importació per compte del Estat. La medició de l'iniciativa privada com agent importador per compte del Estat es justifica per la necessitat d'un coneixement professional a l'hora de compra del bestiar o canals.

Els resultats del concurs i la elecció del importador es publica en el Butlletí Oficial del Estat.

Sovint s'importen canals de Rússia, Polònia, Xina, Rumania, Dinamarca, etc...

Com remarcarem després, de vegades, les importacions poden produir-se des d'una instància superior a la de la CAT o el Ministeri de Comerç. Ha passat més d'un cop, que la protecció p. ex. a l'exportació de barcos, ha requerit la contrapartida del pagament en forma de canals porquines. O fins i tot, pot parlar-se d'acords establerts a nivell d'Afers Estrangers al marge de la situació particular del sector porquí. Aquestes arbitrarietats han sigut més paleses en el temps en que les campanyes no es regulaven anualment ni hi havia un sistema complet de preus d'intervenció.

b.2.)

Comerç liberalitzat: Des de finals de 1972 es liberalitzen les importacions deixant de ser comerç d'Estat en el que respecte a productes alimenticis. El decret de 23 de novembre de 1973 reafirma que: "es necesario mantener el grado de protección contra posibles prácticas comerciales anormales... Se trata, en definitiva, de asegurar que los precios interiores de los productos alimenticis se ajusten a los niveles fijados como convenientes para que los inte

reses de los correspondientes sectores productivos y de servicios se armonicen con las necesidades del abastecimiento nacional".

No obstant, considera que les circumstàncies han canviat: "Es tiempo de abandonar como superadas las circunstancias que hicieron imprescindible, la noción estricta de comercio del Estado...".

Malgrat això, resta un paper subsidiari per part del Estat: "... puesto que las facultades de que gozan la CAT y el SENPA en cuanto a la posibilidad de realización directa de importaciones no quedan afectas por la privatización del comercio, la corrección de las insuficiencias que pudiese originar la sola actuación de las fuerzas del mercado en el abastecimiento nacional sigue perfectamente asegurado. Pero debe tenerse en cuenta que la realización directa de importaciones por parte de los dos organismos citados tendrán lugar en adelante, únicamente en el caso de deficiencia de la iniciativa privada, lo cual supone una innovación importante respecto a la situación que ha existido hasta el presente en nuestro comercio exterior de productos alimenticios...".

La preocupació importadora deixada fonamentalment a l'iniciativa privada tracta d'evitar: "el desencadenamiento de procesos inflacionistas, a partir, precisamente de una oferta insuficiente de productos alimenticios".

A la C.E.E. el mateix mercat pel moviment liberalitzat de productes entre països esdevé el mitjà d'atemptament de la puja de preus en un país determinat.

Aquests productes d'importació liberalitzats, en l'àmbit de treball que ens afecta són: animals vius, carns i despulles comestibles, mantega i altres grasses de porc.

El caràcter subsidiari de l'actuació del Estat es produeix quan el preu de mercat -preu de referència- rebassa el preu d'intervenció superior i no s'ha produït l'acció correctora mitjançant l'importació per part de l'iniciativa privada.

No obstant, la liberalització es produeix en un marc d'instruments de regulació administratius. Aquests són:

- els drets reguladors
- els drets compensatoris variables
- calendari d'importacions

Drets reguladors

En el moment d'importar es poden produir dos situacions:

1º) que el preu d'importació de la canal sigui força més elevat que el preu de canal interior ja força elevat. En aquest cas, l'ampliació de l'oferta per disminuir preus requereix per part del Estat arbitrar unes primes que disminueixin el preu de la canal de la nova oferta d'importació que s'afageix a l'oferta nacional. Sense aquesta regulació no s'aconseguiria l'objectiu de protegir al consum.

2º) que el preu d'importació de la canal sigui notablement més baix que el preu que l'Estat fixe per protegir al productor. És a dir, l'operació d'importació en aquestes condicions tindria el perill d'enfonsar al productor; creant-se aleshores el dret regulador com a actitud proteccionista a favor del producte interior.

Per aquesta segona situació s'arbitren el DRETS REGULADORS que són unes quantitats a pagar al Estat (51) per part del importador privat.

La disposició sobre regulació de l'importació d'aliments observa (art. 8º): "La cuantía máxima de los derechos reguladores será la diferencia que existe entre el precio real o estimativo de costo de la mercancía importada sobre muelle y despachado de Aduanas y el precio de entrada que para garantía y defensa de la producción y del consumo nacional se establezca".

El preu de protecció al productor és un preu que l'abriga del exterior, però no es tracta del preu de garantia interior. És un preu dintre d'un contexte de mesures proteccionistes.

Com a conseqüència de l'introducció d'uns drets reguladors, si l'Administració els fa pagar al importador per la diferència entre el preu de protecció interior i el menor preu d'importació, l'impor-

(51) Decreto 23-XII-72: "La recaudación procedente de los derechos reguladores y comensatorios, variables aplicados a la importación, será destinada a la financiación de las obligaciones derivadas de la ordenación y regulación de las producciones y precios agrarios a desarrollar por el FORPPA.

tador privat haurà de repercutir el pagament del dret regulador ve
nent a un preu més alt.

Tota manera, aquesta no és la situació habitual per la carn del porc. Més aviat es produeix la situació contrària d'importar a preus molt elevats i haver de primar la carn. !Dins la campanya 71-72 l'Estat va arribar a importar a 100 ptes/Kg/canal! No calen comentaris.

Els drets compensatoris variables es produeixen quan els mercats in
ternacionals no tenen uns preus definits (52).

Finalment, aquest règim de liberalització d'importacions podrà in-
terrompre's en determinades èpoques -això afecta menys a la pecuà-
ria- suspent o contingentant les importacions de determinats pro-
ductes. Aquesta figura correspon a la fixació de calendari d'impor-
tació.

¿Com ha funcionat la política d'importacions?

L'aspecte que convé observar és al funcionament real de la política
d'importacions que analitzarem seguidament.

El tema és complexe i possiblement pugui arribar a ésser escabrós
escapant a les possibilitats d'aquest estudi:

En les iniciatives d'importacions hi ha diferents nivells d'intè-
ressos, alguns dels quals desvirtuen l'objecte d'aquest instrument
de política econòmica.

- Hi ha l'interès de sectors industrials o dels Afers Estrangers que comprometen pel creixement d'uns sectors i l'exportació d'alguns productes al sector productor del porc (d'això, ja s'ha fet esment abans).
- Hi ha l'interès de la CAT en el sí de la política de regulació del mercat.
- Hi ha l'interès dels industrials d'embotits d'aconseguir matèria prima més barata que la de canals del país. També convergeix en aquest interès l'escorxador frigorífic (53).

(52) "La cuantía de los derechos compensatorios variables será fijado hasta la di-
ferencia que pueda existir entre el nivel de precios que se establezca para garan-
tía y defensa de la producción y del consumo nacionales y los precios reales que
alcancen estas mercancías en los mercados interiores mayoristas más representati-
vos, bien en origen o en destino, que sean considerados como mercados testigos".

(53) ... pàg. 76

- Hi ha l'interès menys clar de tipus "watergatós" d'aquelles companyies que trafiquen, desvien i especulen amb les canals d'importació compres per compte del Estat, o que gaudeixen de la comissió donada per l'Estat arrel de l'operació d'importació. Companyies que en alguns casos són estranyes al sector del porc.

Però al marge de les afirmacions anteriors, unes constatables i d'altres per la seva foscor inaccessibles, el mecanisme regulador de les importacions actua en un contexte que objectivament porta en forces casos la inutilitat de l'operació vers al consum i fins i tot el quebrantament de la posició productora.

Això es produeix -i ho explicarem- tenint en compte la importància quantitativa de les importacions. Vegis l'estadística següent:

TAULA 10

Importacions de canals de porc

	<u>Tm.</u>	<u>mils de pessetes</u>
1969 -	1.227	74.538
1970 -	1.102	83.110
1971 -	3.075	182.229
(54) 1972		
1973 -	38.820	-2,490.115

¿Quin efecte, de fet, tenen aquestes partides importades?

L'exit de l'operació hauria d'assolir l'objectiu, pel funcionament del mecanisme següent: Com que les canals que s'importen són congelades s'intenta desviar les canals produïdes en el interior per l'industrialització cap al consum. Aleshores les congelades importades són les que s'industrialitzen. D'aquesta manera, es pretén per l'augment de l'oferta del canal al consum, disminuir el preu.

(53) Pels escorxadors frigorífics hi ha un temor també en lloc d'un interès. Aquests escorxadors de vegades temen emmagatzemar perquè l'Estat fa la competència en importar carns congelades primades i dirigides al mercat. Mentre, la canal congelada del frigorífic per la seva elevada despesa de congelació hauria de sortir més cara al mercat.

(54) No hem recollit les dades

De fet:

- a) L'Estat vén al mercat el Kg/canal congelat d'importació, p. ex. a 60 ptes/Kg.
- b) Les indústries càrniques compren aquests estocs de regulació per fer embotits (els resulta la matèria prima molt barata) i deixen de comprar porc fresc.
- c) El baix preu de venda del Kg/canal de regulació repercuteix en el ramader perquè enfonsa els preus; donat que el porc produït pel ramader amb un objectiu inicial d'industrialització en lloc d'ésser industrialitzat i haver de passar al consum, no es compra suficientment. Com a conseqüència hi ha un excés d'oferta del ramader. Aquest excés és degut que el consum -això és especialment evident a Barcelona- és molt exigent i no vol una carn de porc massa greixós que, originàriament havia d'anar a l'industrialització (55).
- d) Per l'Estat, el funcionament real d'aquest mecanisme li suposa pèrdua de divises i font de despeses:
 - l'Estat compra a l'estranger carn congelada a 80 ptes/Kg. i la vén al país a 60 ptes/Kg. (p. ex.)
 - l'Estat ha de comprar amb caràcter d'urgència al ramader el seu excés d'oferta, p. ex. a 70 ptes/Kg./canal (56). Mentre, les que té emmagatzemades en els frigorífics comporten unes despeses de congelació, lloguer i, -en el cas de pagament amb retard per part del Estat- uns interessos.
- e) D'aquesta operació contra l'augment excessiu del preu de la canal no s'ha beneficiat gens ni mica el consumidor.

Al productor, en el altre pol de les posicions dèbils, se li ha creat una incertesa, un temor creixent a les accions administratives i se li ha enfonsat sovint el mercat. (En el capítol sobre preus veurem la relació entre les importacions massives de canals a l'any 1973 i baixa del preu de la canal pagada al productor)!

(55) A part d'aquest aspecte de resistència del consum hi ha un altre element possible en la no incidència de l'operació a favor dels preus finals. Els escorxadors frigorífics compren carn primada i no la donen de pressa al mercat -que per això, teòricament s'importa- sinó que la poden vendre congelada en el moment oportú a preus de mercat. La diferència entre preus d'importació (primats) i preus de mercat suposa un negoci indiscutible pels escorxadors anomenats frigorífics.

(56) Vegis campanya de compra de porc de 1-III-1974 després de la brutal importació de 1973. Importacions que es produeixen quan l'Estat de fa temps indicava que no calia fomentar més la producció perquè era suficient.

Les importacions massives s'han demostrat desastroses, de manera que:

- el Ministeri d'Agricultura per mitjà del seu màxim exponent ha hagut d'expressar l'interrupció de les importacions en el futur, davant el neguit del sector porquí. En el marc conjuntural i periodístic des d'aquest sector s'han fet declaracions si potser esquemàtiques no pas inexpressives d'una realitat: "Es incomprensible que se debilite y de sequilibre la balanza comercial nacional con un mayor déficit de divi sas para importar una mercancía innecesaria". (57).

"Si España sigue comprando carne de cerdo a otros países en la proporción que lo hace ahora, tal vez sea más rentable solicitar el desplazamiento de las explotaciones ganaderas a esos países y vender luego a la Comisaría de 'Abastecimientos". (57).

- existeix gran quantitat de carn congelada emmagatzemada per compta de la CAT (58).

A part de l'existència d'interessos contradictoris i de la dificultat de incidència adequada de l'importació en el mercat, cal remarcar la manca d'estadístiques prou fiables en relació a la producció i al consum, la desconnexió d'aquests sectors -ara, potser, menys- amb l'Administració, i el retard en què s'apliquen les mesures. Tot això contribueix a una intervenció sovint inútil sinó negativa del mateix mercat. Quan, teòricament, sembla indiscutible l'instrumentació d'un mecanisme ben afinat -en base a una bona previsió- quan els preus s'enfilen -en perjudici del consum- depassant el nivell d'intervenció superior.

Aquest instrument de tipus objectiu -el nivell d'intervenció superior- no s'introdueix fins a la campanya 71-72; la seva absència pot haver sumat raons -no decisives- a l'arbitrarietat de les importacions.

(57) "La Vanguardia Española", 18-III-1973

(58) La CAT, només treu mensualment un petit cupo per hospitals, assils, escoles, etc....

C A P Í T O L 8

LA FORMACIÓ DE PREUS EN UN CONTEXTE DE TRANSFORMACIÓ DEL SECTOR PORQUÍ

Fins ara s'han descrit les fases de producció, transformació i comercialització del porc així com el paper del Estat tant impulsant les diferents fases com intervenint sobre l'actuació del mercat.

En aquest capítol es tractarà d'observar l'evolució dels preus, explicar els mecanismes de formació dels mateixos, així com el perquè -en la mesura del possible- s'han assolit uns nivells i no uns altres.

Hi ha dos elements bàsics que caldrà tenir en compta: el funcionament en règim d'iniciativa privada amb un paper cabdal de la llei d'oferta i demanda, i el contexte de transformació profunda que té lloc en el sector.

8.1. L'existència d'un mercat

La forma assolida -en el sector porquí- per l'adaptació d'oferta i demanda ha sigut el mercat, operant en el sí del mateix, l'iniciativa privada.

El cicle de la producció o l'oferta relativament rígida -atenuat per la precocitat- així com la separació entre el mercat de porcs i la demanda final de carns -malgrat el paper regulador dels escorxadors- provoca inevitables desajustos entre l'oferta de porcs o canals i la demanda de carn comportant uns defassos per assolir al nou equilibri.

D'altra banda, la demanda no és sostinguda al llarg del any; hi ha una tendència a créixer de setembre cap a Nadal mantenint-se durant l'estació freda del any per minvar cap al estiu. Aquest caràter oscil·lant de la demanda ve atenuat per el pes creixent que representa el consum elaborat o el sosteniment que suposa per a la producció, la demanda regular de les indústries càrniques.

Tot i això, com a conseqüència del règim introduït de granja industrial amb la racionalitat que això significa, l'oferta més fàcilment i d'una manera més ràpida ha pogut seguir els augments de la demanda.

El que sembla relevant, però, és el funcionament indiscutible de la llei de l'oferta i la demanda d'una manera predominant com a mecanisme que fixa el nivell de preus. En concret, ens referim al preu de compra i venda de la canal que paguen i percebeixen els escorxadors situats a la llengüeta de l'oferta i la demanda.

Hi ha unes causes explicatives del predomini d'aquesta llei:

- a) En primer lloc, una dispersió de l'oferta porquina i de la demanda final de detallistes i als detallistes com punts extrems del doble mercat del porc i de la carn.
- b) En segon lloc, la carn és un producte no diferenciat per definició. És a dir,

té absència de marca. Aquest aspecte té molt importància perquè:

- no es produeixen mercats diferenciats que desvirtuin en un cert grau la llei general de l'oferta i la demanda.
- els preus tendeixen a unificar-se en tractar-se d'un sol mercat: el mercat general de la carn.
- aquesta accepció de mercat general de competència no diferenciada dóna lloc a una gran sensibilitat davant de petites variacions de preus i quantitats; es tracta, d'un mercat al dia que requereix informació, seguiment i acció diària (59). Importa, doncs, preveure amb habilitat les situacions i posicions.
- la no diferenciació del mercat i la tendència a una certa unificació del preu, donen lloc a una extensió territorial del mercat només limitada per raons administratives. Així, es pot parlar de mercat espanyol i de mercat de la Comunitat Econòmica Europea.
- com a conseqüència del predomini de la llei d'oferta i demanda, el marge percentual és relativament petit -bé que saber jugar els desajustos d'oferta i demanda possibilita el negoci- pel que en una fase més capitalista cal extendre el negoci a diferents fases de la producció, transformació o comercialització per tal de sumar marges parcials d'explotació relativament petits.
- l'actuació del Estat tendeix a corroborar aquest predomini de la llei de l'oferta i la demanda, i a atenuar en teoria l'elevada sensibilitat a les oscil·lacions d'una i altra.
- finalment, el foment dels escorxadors frigorífics per la seva capacitat d'emmagatzement pretenia regular per menys acusades les oscil·lacions d'un mercat de competència.

El predomini de la llei del mercat ens indica que en l'explicació del preu del canal caldria conèixer la evolució de la producció i de la demanda o consum final, acompanyat de les intervencions per la compra o per les importacions del Estat.

Quant a la producció es reconeix el component cíclic (vegi's quadre producció capítol 3) comentat a bastament. D'altra banda, la revolució del porc ha suposat un augment indubtable de la producció per l'accés a l'oferta de les noves granges industrials i de les integracions.

(59) Els agents del porc estan mot abocats i absorbits, per definició, en el seguiment del negoci

Però, l'estimació de la demanda no ha sigut factible en l'àmbit d'aquest treball. Dintre de la tradició econòmetra nordamericana hi ha un munt de models que tracten d'estimar la demanda porcina. Fonamentalment, -com s'ha indicat al capítol 2- aquesta depèn del nivell i distribució de la renda, dels preus de la carn estudiada i dels preus de les altres carns. La demanda de carn -pels treballs empírics efectuats a l'estranger- té una elasticitat -preu més elevada que l'elasticitat renda. És a dir, augmenta o disminueix més per variacions del preu de la carn de porc o del d'altres carns que per variacions a la renda. Com a tendència a llarg termini hi ha una relació clara entre augment del consum de la carn de porc i augment de la renda. Vegi's sinó el capítol 2 on es palesa el major nivell de consum per habitant als països de la C.E.E. (uns 30 Kg/hab/any) que a Espanya (de 16 a 18 Kg/hab.). Aquesta funció a llarg termini de la demanda constatada a Europa fa pensar -a part de les diferències climàtiques- que la demanda catalana i espanyola seguirà un augment sostingut (60) i com a conseqüència l'oferta.

Ara bé la dificultat d'estimar la demanda final de consum de boca (61), i fins i tot la inexactitud de les dades d'oferta no ens permet d'explicar com els nivells de demanda i oferta poden haver afectat concretament els nivells de preus de la canal.

No obstant, l'acció del mecanisme d'oferta i demanda on els escorxadors representen el punt d'adaptació es desvirtua o corregeix fonamentalment en dos casos:

- per l'intervenció de compra al productor, i per la importació o circulació de canals emmagatzemades per part del Estat.
- per l'operació, en un moment determinat, de l'estructura oligopolística dels escorxadors (sigui entradors o escorxadors frigorífics) quan els preus de canal pagats al productor, pugen excessivament sense, d'altra part, una pressió adequada de la demanda final. En aquest cas, pot tenir lloc l'acord entre escorxadors a l'hora de fixar els preus de compra de canals (o de porc en viu).

Aquesta operació de l'estructura oligopòlica dels escorxadors podria ser compensada -introduint de nou la llei pura del mercat- per l'acord entre productors. Bé que l'existència -tot i la tendència a la concentració- d'una oferta porquina més dispersa ho fagi relativament difícil. Al "III Plan de Desarrollo" un dels objectius del establiment de "Mercados de Ganados" indica la necessitat de "seleccionar y potenciar aquellos mercados que por su importancia actual y perspectivas futuras justifiquen una acción oficial directa sobre los mismos".

(60) Per estimacions qualitatives d'un 2 a 4% anyal)

(61) D'altra banda, no hem trobat la col.laboració adequada.

A nivell de mercat final de la carn o de detallista apareixen símptomes de mercats diferenciats en el sí d'un mercat de competència perfecta. Tot i l'atomització detallista -i dintre d'un cert interval de variació de preus- el canal pot establir els propis preus donat que la clientela introdueix el factor de diferenciació de voler "la seva pròpia tocineria". La carn reapareix amb una marca que és la "tocineria" expandidora.

Per últim, la privatització de les importacions -com l'introducció d'elements pertorbadors a l'importació segons comerç d'Estat- poden aportar elements de desvirtuació de l'operació lliure del mercat pel fet de incorporar accions especulatives (probablement, viables per la concentració d'algunes empreses en les fases de transformació).

Com a conseqüència del mecanisme d'oferta i demanda articulat des dels escorxadors pot produir-se i -de fet s'ha estat produint durant aquest any- que els preus pagats al productor no estiguin d'acord amb els costos de producció. És a dir, sempre a partir dels costos. En un mercat on opera perfectament la llei d'oferta i demanda, i on hi ha un ajust retardat de l'oferta, en determinats moments o fases d'oscil·lació, els preus de compra de la canal poden separar-se força dels costos. Aquest ha sigut el cas dels preus pagats al agricultor durant bona part del any 1974.

Tanmateix, el mercat peninsular en el passat recent, quan la Red Frigorífica Nacional i els escorxadors frigorífics així com les seves comercialitzacions no havien assolit l'extensió i importància actual, no era un mercat prou generalitzat i admetia la consideració de llunyania d'alguna zona del territori del Estat Espanyol. Aquesta llunyania permetia l'operació especulativa o el benefici extraordinari pels que fomentaven els grans corrents de canals.

En aquest sentit són aplicables els anàlisis de Pierre Vilar relatius a la formació del capital comercial: "Subsisteixen, en algunes places dedicades al gran comerç... els beneficis basats en situacions de desequilibris llunyans...". Però, "... a mesura que creix el volum dels intercanvis, que el monopoli... és atacat eficaçment per les competències, a mesura que... la intensificació de la circulació... crea un mercat realment general (x) on s'afrontaran els preus particulars (x), els grans premis d'aquesta loteria que fou durant molt de temps l'intercanvi llunyà tendeixen a disminuir..." (x). Avui, aquestes accions especulatives poden succeir per excepció quan la tendència és a un mercat peninsular generalitzat.

(x) Pierre Vilar diu "mundial"

(x) " " " "regional"

(x) "Catalunya dins l'Espanya Moderna". Vol. IV. La formació del capital comercial, pàgs. 11 i 12.

8.2. L'evolució dels preus

S'han observat els preus als nivells següents:

- preus del pinso
- preus pagats al productor
- preus del escorxador
- preus de la llonça a sala d'esbocinar
- preus de carn magra a sala d'esbocinar
- preus llonça de venda al detall
- preus carn magra al detall

i per un període de 3 anys.

En el quadre anexe al subapartat s'indica la evolució del index de preus i el nivell absolut de preus als diferents esglaons.

Els preus del escorxador de Barcelona -preus de compra de canal- provenen d'una doble font: el "Servicio de Información de Precios y Mercados" de la Delegació d'Agricultura i el Gremi de Traginers i Entradors. Tot i seguir unes oscil·lacions semblants, és força curiós que els preus de la segona font siguin una mica superiors als de la primera. Segons aquesta segona font, calcula la CAT els preus al detall.

(Vegi's taula 11)

	Preus mit jos Pias Ptes/Kg.	Cost de producció Ptes/ Kg. canal	Preus re bits per l'agri- cultor Kg./via	Preus re bits per l'agri- cultor Kg/canal	Preus es cornador Barcelo- na Kg./ canal	Preus Cas ni. Tragi- ners Kg/canal	Preus Ilon za Sala d'esbeci- nar Ptes/ Kg.	Preus Ilon za al de- tall Ptes/Kg.	Preus Cam nagra al detall Ptes./Kg.
1971	Agost	7'95	53'43	43'67	58'23	63'20	63'47	123	140
	Setembre	"	"	45'70	60'93	61'60	68'38	124	143
	Octubre	"	"	47'30	63'07	68'40	69'53	115	150
	Novembre	"	"	51'30	68'40	71'20	72'69	113	155
	Desembre	"	"	54'70	72'93	75'70	77'28	123	165
1972	Gener	"	"	"	"	75'64	76'51	121	165
	Febrer	"	"	"	"	74'78	75'10	114	165
	Març	"	"	"	"	71'20	71'95	111	165
	Abril	"	"	"	"	67'63	69'33	109	165
	Maig	"	"	"	"	66'66	68'60	112'50	144
	Juny	"	"	"	"	71'04	71'—	117'50	140
	Juliol	"	"	"	"	72'84	73'09	128	142
	Agost	"	"	"	"	72'86	72'98	134	145
	Setembre	"	"	"	"	73'18	74'05	120	145
	Octubre	"	"	"	"	72'94	72'43	111	145
	Novembre	"	"	"	"	72'54	74'29	108	145
	Desembre	8'15	59'97	"	"	73'20	74'01	116	149
1973	Gener	9'10	64'06	53'70	71'60	75'26	76'10	126	150'75
	Febrer	"	"	53'80	71'73	73'62	73'32	112'50	162
	Març	"	"	51'60	68'80	68'64	69'96	112	165
	Abril	"	"	48'30	64'40	67'08	67'98	108	164
	Maig	"	"	47'10	62'80	65'40	67'82	114	160
	Juny	9'70	72'00	46'20	61'60	63'52	64'87	114	160
	Juliol	"	"	46'20	61'60	63'38	65'05	125	160
	Agost	"	"	50'50	67'33	70'64	70'55	139	160
	Setembre	"	"	54'70	72'93	73'50	74'37	121	160
	Octubre	"	"	54'40	72'53	72'22	73'77	122	160
	Novembre	"	"	54'50	72'67	72'06	73'41	120	160
	Desembre	11'85	78'68	53'50	71'33	72'20	73'64	120	160
1974	Gener	"	"	55'60	67'47	71'07	"	118'50	160
	Febrer	"	"	54'40	65'13	71'03	"	115	160
	Març	"	"	49'60	64'13	70'21	"	119	160
	Abril	11'20	77'57	47'70	63'60	69'33	"	115	160
	Maig	"	"	47'40	63'40	67'13	"	115	160
Juny	"	"	47'80	63'67	70'22	"	120	160	
1974	Gr. Canal nos Fàbrica Fluixa	FAABRIA DE FLU- XA	SERVICIO DE ENTOR- NADON DE FLU- XA Y SERVICIOS (del. de Agricultura)	FAABRIA DE ENTOR- NADON DE FLU- XA Y SERVICIOS (del. de Agricultura)	SERVICIO DE ENTOR- NADON DE FLU- XA Y SERVICIOS (del. de Agricultura)	CANAL DE GRAN	FAABRIA	CST	CST
			Preus viuz 100/75 = preu ca- nal	Es suposa un rendi- ment de la canal d'uns 75%					

Gener	1970	56,12	57,98
Febrer	"	54,50	55,14
Març	"	52,14	53,15
Abril	"	49,54	50,37
Maig	"	47,92	49,38
Juny	"	49,26	50,50
Juliol	"	47,32	49,02
Agost	"	48,20	49,66
Setembre	"	49,30	50,56
Octubre	"	48,—	49,97
Novembre	"	50,70	52,42
Desembre	"	51,50	53,96
Gener	1971	49,40	52,51
Febrer	"	51,48	53,77
Març	"	53,60	54,79
Abril	"	53,60	54,46
Maig	"	53,70	55,32
Juny	"	60,10	60,48
Juliol	"	61,90	63,—
Agost	"	63,20	63,47
Setembre	"	61,60	68,38
Octubre	"	68,40	69,58
Novembre	"	71,20	72,69
Desembre	"	75,70	77,28
Gener	1972	75,64	76,51
Febrer	"	74,78	75,10
Març	"	71,20	71,95
Abril	"	67,68	69,33
Maig	"	66,66	66,60
Juny	"	71,04	71,—
Juliol	"	72,04	73,09
Agost	"	72,86	72,98
Setembre	"	73,18	74,05
Octubre	"	72,94	72,43
Novembre	"	72,54	74,29
Desembre	"	73,20	74,01
Gener	1973	75,26	76,10
Febrer	"	73,62	73,23
Març	"	68,64	69,96
Abril	"	67,08	67,98
Maig	"	65,40	67,82
Juny	"	63,52	64,87
Juliol	"	63,38	65,05
Agost	"	70,64	70,55
Setembre	"	73,50	74,37
Octubre	"	72,22	73,77
Novembre	"	72,06	73,41
Desembre	"	72,20	73,64

Font:

Servicio de Información de Precios
y Mercados

Gremio de Tractantes

Descripció de l'evolució dels preus (vegis taula 12)

- a) L'evolució cíclica dels preus, a nivell d'escorxador municipal de Barcelona -preus de compra de canal-, té la seva fase més alta durant la segona meitat de 1972 i principis de 1973, produint-se a partir del mes de febrer una baixa important com a conseqüència de les importacions de xoc (vegis taula 10) que es registren en aquells moments fent arribar les cotitzacions a nivells d'agost-setembre de 1971; alhora, l'esperada recuperació dels preus degut a les reduccions de producció per la baixa rendibilitat no s'han produït encara, potser degut que amb l'estructura productiva actual, on es requereixen inversions relativament importants i on aporten un element de sosteniment les integracions, les reaccions de la producció en resposta a moviments dels preus són necessàriament més lentes.
- b) A nivell de preus pagats al productor en mercats comarcals o d'origen, hom aprecia una evolució paral·lela -el que és lògic- quan a pujes i baixes; s'ha de remarcar, tanmateix, que les pujes no són tan accentuades com la dels preus pagats en l'escorxador, i en canvi en les baixes s'assoleixen nivells molt inferiors. L'explicació d'aquest fet pot trobar-se en la diferència entre els tipus de porc comercialitzat en els mercats locals -més grassos- i els sacrificats al escorxador de Barcelona; en efecte, els preus d'inferior qualitat tendeixen a ensorrar-se més en les èpoques de baixa del nivell general de preus.
- c) S'aprecia un creixement del voltant d'un 45% en els preus del pinso que ha repercutit molt en els costos de producció ja que els pinsos representen un 70% del cost total. El càlcul efectuat dels costos estandard del porc (veure anexe 8.1.) indica que la puja hauria d'haver pogut ser d'un 25 ó 30%. A la vista de l'evolució del índex de preus pagats en mercats locals o al escorxador de Barcelona, palesa un baix rendiment sinó negatiu de la producció del porc, avui. Els costos de producció del Kg. de carn estan a un nivell superior -en 3 ^{quarts} parts- als de mercat. Això està provocant la matança accelerada de les reproductores, el que engendrarà en un futur pròxim una escassetat d'oferta i per tant una puja de preus de la carn. La política que s'espera -i es tem per part dels pagesos- és la venda al mercat de la carn emmagatzemada fins ara o fins i tot la realització de noves importacions -primades- per tal de frenar la possible puja de preus. D'altra banda, com ja s'ha dit, tampoc és probable que el consumidor en surti beneficiat, ja que la carn importada va sobretot a l'industrialització, que no sol abaixar preus encara que disposi de matèria prima més barata.
- d) És curiós observar que per dos productes analitzats -el pernil en fresc i la llonza- els comportaments a nivell de preus de venda de sala d'esbocinar són diferents; en efecte, mentre que el pernil segueix molt la cotització de la canal de porc (gràfic 8.1.), la llonza (gràfic 8.1.) segueix un comportament molt més aleatori, de forma que els seus preus han estat durant bona part del període a nivells inferiors als del moment de partida (62). En part, l'expli-

cació pugui estar que mentre el perni^u en fresc només es pot vendre a les indústries càrniques seguint el preu de la canal -sinó les càrniques poden utilitzar els seus escorxadors industrials- la llonza és dirigida al detallista, cada cop més habituat a la sala d'esbocinar, i d'altra banda amb possibilitat de repercutir els augments al consum.

- e) A nivell detallista l'augment de preus en el període considerat és al menys d'un 25% (63). Aquest fet contrasta amb l'augment d'un 11 ó 15% dels preus de canal al escorxador.

Al nivell de detall es tendeix a fixar els preus a un nivell que permeti assolir el marge màxim de benefici autoritzat per la CAT. Succeix, d'altra banda, que no es segueix en canvi la tendència a la baixa dels preus al major (vegi's gràfics 8.2. i 8.3.), de forma que en determinats moments els marges per algunes parts del porc sobrepassen el 30% (vegi's, però, anexe sobre marge ponderat global). És a dir, es produeix un fenòmen de sosteniment de preus o histèresi. Un comportament semblant s'ha observat en el preu del altre producte analitzat: la carn màgra.

Per lògica comercial si el detallista es preocupa de proposar augments de preu a la CAT, en canvi, és aquesta la que ha de modificar els preus màxims -cosa menys habitual- quan hi ha disminucions del preu de la canal o de les parts esbocinades.

La descripció de l'evolució dels preus ens permet constatar, bàsicament, un double fenòmen:

- a) la debilitat del productor en el sí del mercat accentuada per l'evolució alcista dels preus del pinso
- b) l'augment dels preus al consum a un ritme superior que els preus de la canal a escorxador. El que fa pensar en marges suplementaris que s'afegeixen en els esglaons finals de comercialització. Augment dels preus de consum que es notarà amb més força quan l'oferta es refaci de la seva situació excedentària, i aleshores pugui repercutir els notables augments dels seus costos (vegi's sub apartat 8.3.)

Davant d'aquest doble fenòmen, analitzarem a continuació, les components alcistes i de canvi en la fase actual de transformació del sector porquí i de la carn.

(62) Encara que els preus majoristes analitzats procedeixen de dues sales diferents se'ls pot considerar com a vàlids ja que segons agents del sector, a aquest nivell la competència actua -mercat no diferenciat- i les diferències de preus són molt petites. Les observacions dels cansaladers semblen confirmar la mateixa opinió.

(63) Fonts diferents de la CAT indiquen preus més elevats.

8.3. Components alcistes i canvi estructural en la fase actual de transformació del sector porquí i de la carn

L'anàlisi de la formació dels preus i dels marges a les diferents fases del negoci porquí està directament relacionat amb la transformació del negoci. Però, aquesta transformació del negoci, si en part és derivada de la formació de preus a les fases diferents en el si del mecanisme de mercat, també està afectada per unes forces exògenes de fora estant del sector. Ens referim al cas dels pinsos que s'indica més endavant.

Hi ha un aspecte previ a la relació entre formació de preus i transformació del sector porquí; es tracta dels components alcistes que existeixen en el negoci. Components que, d'altra banda, no han repercutit amb tota la violència a nivell de preus de consum degut a estar l'oferta en una fase desfavorable de tal manera que no pot estendre a les fases de matança, transformació i comercialització els augments dels seus costos. Però aquest fet s'haurà de notar en un futur pròxim com a conseqüència del reajust d'oferta i demanda.

8.3.1. Components alcistes

a) El component alcista dels preus dels pinsos compostos:

Els pinsos compostos estan formats per cereals, matèries proteïques de tipus vegetal com la soja, compostos vitamínics... En conseqüència l'evolució dels preus de cereals com blat, blat de moro, ordi i sorgo, i al de la soja -d'altra banda- incideixen clarament en preus dels pinsos compostos (64). El salt en el preu del pinso es produeix al deembre de 1972. L'evolució següent (65) és expressiva:

TAULA 13

	1962	-	6,90	ptes/Kg.
	1964	-	6,60	" "
	1966	-	6,90	" "
	1967	-	7,10	" "
	1970	-	7,40	" "
	1971	-	7,95	" "
	Desemb. 1972	-	8,15	" "
	Gener 1973	-	9,10	" "
	Juny 1973	-	9,70	" "
	Setemb. 1973	-	10,60	" "
	Desemb. 1973	-	11,85	" "
	Agost 1974	-	11,40	" "

(64) L'indústria de pinsos compostos a Espanya és indústria condicionada per una determinada dimensió i avui amb la qualificació d'exceptuada; és a dir, la seva instal·lació i ampliació ha d'ésser autoritzada.

(65) Facilitada per una indústria de pinsos compostos pel pinso de creixement.

De la taula 13 es dedueix una forta estabilitat durant 9 anys aproximadament i un procés sobtat d'alça iniciat al desembre de 1972, exasperat i no corregit.

Aquesta puja brusca té una explicació ben delimitada històricament. En uns quinze mesos la soja ha passat de 7 ptes. a 14 ptes. Kg., mentre que el blat de moro ha passat de 6 ptes. a 11 ptes. L'explicació inicial a aquest augment parteix de la negociació en secret, sense preveure a les autoritats americanes, de diferents comissions russes que van anar comprant a diferents empreses cerealistes grans quantitats de cereals i soja (66). L'acció fou tan important que gairebé va absorbir tot l'excedent nordamericà per l'exportació d'aquests productes. L'acció de l'Unió Soviètica s'explica per la desastrosa collita que va tenir de blat al any 1972. La quantitat que comprà a USA fou de 440 milions de bushels a 1,65 dòlars/bushel. Poc temps després aquest preu va pujar a 5 dòlars, mantenint-se des d'aleshores. Com que USA és la primera potència mundial de soja amb un gran pes -la segona és Brasil produint 1/10 de la producció americana-, l'acció russa repercutí en una gran escassetat a nivell mundial, i inicià l'elevació forta dels preus. Espanya va haver de comprar a Rússia i Xina; d'altra banda, USA pel seu predomini de la producció va començar a augmentar els preus.

Els Estats Units han començat a vigilar aquestes accions de compra massiva per evitar pujar els preus excessivament en perjudici, del consumidor interior. "La anulació de dos contratos, por los que se habían de entregar a la URSS 125 millones de bushels de cereales (3,4 millones de Tm.), por un valor de 500 millones de dólares" (67) és un exemple. "El Gobierno USA, al prever un alza de los precios de los cereales, no puede aceptar que los compradores extranjeros empezando por los soviéticos, procedan a compras masivas" (67). Bé que, d'altra banda, "si se parasen las exportaciones de cereales (los USA exportan 2/3 de su producción de trigo, entre el 40 y el 50% de la soja y el 20% de su maiz) los excedentes de los mismos provocarían una baja inmediata en el interior"

Però, paral·lelament a aquestes operacions, com a fenomen sense objecte d'exasperació i acceleració de la puja de preus dels cereals i la soja té lloc l'especulació privada d'aquests productes. És a dir, la tendència dominant i de fons és l'acció privada en el comerç i circulació mundial dels cereals. Aquesta especulació s'exemplifica a la Borsa de Chicago on operen grans companyies que controlen el preu mundial dels cereals.

(66) Els USA cullen 45 milions de zones de soja, dels quals s'exporten una gran part.

(67) ICE semanal, 17-X-74 (fuente de extracción: Le Monde, 8-X-74).

Es poden citar, les nordamericanas Cargyle -a qui està vinculada l'indústria de pinsos compostos Heys- i la Bunge, la francesa Dreyfus i la suïssa Andrei. Segons la font anteriorment citada, a finals de juliol el bushel de blat (27,2 Kg.) es negociava a Xicago a 4,67 dòlars, i el bushel de blat de moro (maiz) (25,2 Kg.) a 3,575. A finals de la primera setmana d'octubre la cotització dels preus era respectivament de 5,23 i 3,93 dòlars. Aquesta acció especulativa de les multinacionals -que escapa a l'abast dels Estats- queda ben palesa pel fet de l'existència de barcos que naveguen sense destí emmagatzemant cereals i soja a l'espera d'una ordre de venda. Fins i tot, l'especulació adquireix tanta importància i sofisticació que es compren cereals en el mercat de futurs; el que vol dir, que es compren avui tantes tones durant un període de determinat a preus actuals. Això només ho pot fer qui domina bé els corrents i oscil·lacions d'aquest mercat: és a dir, les grans companyies.

Les firmes de pinso vinculades a capital estranger tenen accés a l'especulació de cereals. Vet aquí la Heys i la Sanders -sisena i tercera empresa catalana del ram alimentici- (68) amb capital americà, o la Protector, amb capital francès. Aquestes empreses -però, en especial la Heys- tenen accés a l'especulació mundial de les matèries primes mitjançant l'importació i exportació de blat. El negoci de l'especulació és per aquestes firmes de molta importància al costat dels beneficis diferencials per l'adquisició de les matèries primes dels pinsos compostos a millor preu.

Els fabricants nacionals de pinsos es defensen en agrupacions que compren matèries primes massivament (69). La compra massiva és un risc, però també és una seguretat en el contexte de futurs augments. L'agrupació catalana és AGRUPINA responent al nom assèptic de "Agrupación de fabricantes de piansos compuestos del noroeste".

Tot i l'aparent predomini cerealista de l'agricultura espanyola -potser més aviat per afavorir a les tradicionals forces de camp- a l'any 1974, fins setembre, s'han importat 1,400.000 Tm. de blat de moro i ordi aproximadament. Aquesta escassetat palesada per l'importació s'ha agreujat per la desaparició de blat i ordi. Altres anys hi havien d'excedents. Avui aquests potser els tenen magatzemistes. En canvi, el SENPA no en té i n'ha d'importar per distribuir-lo per cupos. La distribució de cupos de cereals del SENPA a preus polítics, esdevé una acció necessària de protecció al productor (70). De fet, el sector cerealista s'ha extès d'esquena al sector ramader. Claudio Aguirre (71) observa, en aquest sentit, : "El sector ganadero no ha visto todavía concretarse los propósitos de fomento de la ganadería, ni la aplicación de las ideas de Flores de Lemus de que en la agricultura española se deben transformar los cereales-pienso y los forrajes en sangre".

(68) IN-CIDE

(69) (70) (71) ... pàg. 90

Al costat de l'escassetat espanyola de cereals (72) també existeix la de la soja, matèria protèica vegetal de gran importància en la composició dels pinsos. A Espanya ni s'han buscat substitutius a la soja, ni les terres tenen les condicions adequades de bacteries pel conreu de la soja. Un fet, com aquest, indica la vulnerabilitat de l'agropecuari a les oscil·lacions del mercat mundial de la soja.

L'Estat, en general, no ha sabut comprar bé en el mercat mundial de cereals. En part, degut a això, i a la situació greu d'escassetat de cereals, s'ha portat a terme molt darrerament l'importació en règim lliure de l'ordi mitjançant el pagament d'un dret regulador simbòlic de 10 ptes/Tm. S'espera que aquestes accions atenuïn la situació alcista dels pinsos.

La regulació dels preus dels pinsos està enquadrada en el règim de preus vigilats. Com a conseqüència, els fabricants de pinsos han d'enviar tarifa de preus a la Comissió de Vigilància indicant segons escandall els components del pinso i l'evolució del seus preus. Però malgrat aquesta vigilància sobre els augments d'acord amb un escandall i l'autorització d'augment, l'enfarregament administratiu obliga a fer l'augment abans de l'aprobació. De fet, més que preus vigilats, esdevenen preus de mercat per la competència entre pinsaires.

En teoria, la tendència alcista dels pinsos encoratjada per les pujades dels seus components agreuja la situació actual de l'oferta porquina, relativament abundant. La situació actual desfavorable pel productor es correspon més aviat amb el següent esquema (73), bé que evolucionant cap a una menor existència pels sacrificis de reproductors que s'està produint.

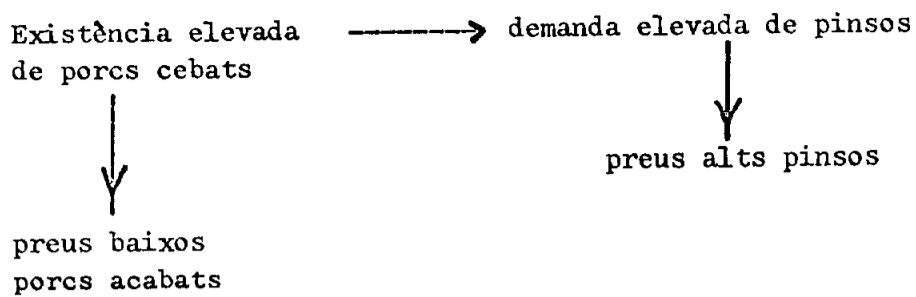
(69) Ara, això és més excepcional degut a la baixa liquidesa de moltes empreses.

(70) "Economic Intelligence Report, sept. IV

(71) "Actualidad Económica", 9-XI-1974

(72) En el període gener-setembre 1974 ha augmentat el nivell del valor importat de cereals en un 33% quan l'augment en volum ha sigut del 11,7%. ICE (setmanal) 14-XI-74

(73) Vegis Antonio Concellón. La porcincultura.

La component alcista internacional en els preus dels pinsos juntament amb el pes del pinso en el cost industrial del porc -un 70%- constitueixen elements explicatius de la dificultat de l'estabilitat del preu del porc. Més aviat, això indica una tendència en el futur més o menys indefugible al alça.

b) L'estructura d'oferta de la porcinocultura:

L'avicultura en relació a la porcinocultura té una estructura d'oferta més senzilla. En l'avicultura una granja de selecció suministra a diferents granjes de creixement. Bé distintament, una granja de porcs d'engreix ha de recollir gòrrins de diferents granjes de selecció. A més, la multiplicació de pollets per mitjà de les incubadores és força senzilla; mentre que l'augment de la producció de porcs s'assoleix per l'augment de la producció de truques. Duplicar el número de truques obliga a augmentar notòriament el número de personal. Per tant, pel doble motiu el que ha suposat una certa disminució del cost a l'avicultura -d'altra banda, facilitada per una notable disminució del índex de conversió- és més difícil a la porcinocultura.

c) Els corrents comercials:

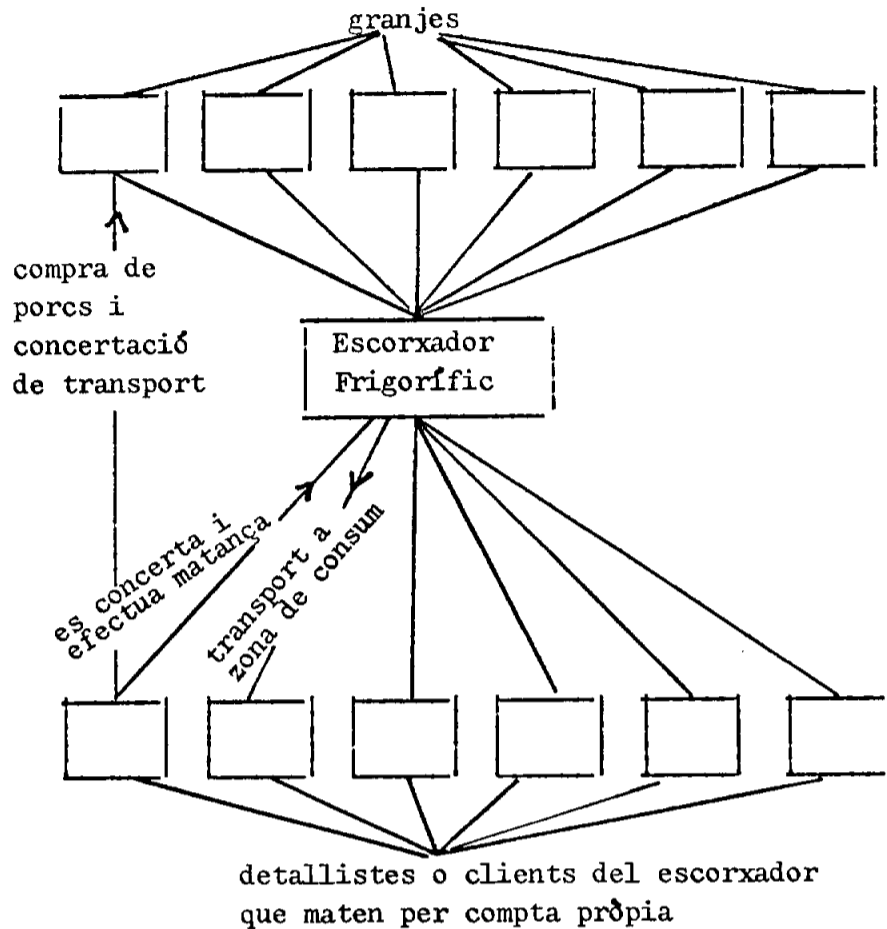
Aquests corrents suposen palesament una component alcista.

El mercat del porc i de la carn és un mercat nacional com s'ha observat en aquest capítol. Aleshores, el circuit de producció, matança i consum no té lloc només i d'una manera directa en l'àmbit territorial de la província. Aquests corrents comercials s'han exposat clarament al capítol 3 afirmant-se que a un escorxador frigorífic situat a la província de Barcelona, li pot resultar més rendable comprar els porcs a Girona o Lleida, i vendre les carnes a Andalusia, que no comprar i vendre a l'àmbit provincial. Talment, entradors del escorxador municipal comercialitzen carnes cap a zones allunyades de consum. Aquesta operació a nivell peninsular en un mercat generalitzat cerca la possibilitat de trobar una diferència de preu -encara que petita- avantatjosa en zones deficitàries de producció i matança. El desequilibri entre zones productores -com Lugo, Coruña, Murcia, Badajoz, etc...- i zones de consum engendra uns corrents comercials complexos.

En l'àmbit de Catalunya es produeix sovint un circuit per indirecte més car. Les zones de producció de la part alta de la província de Barcelona dirigeixen porcs per la matança cap a la província de Girona amb una

poderosa potència de sacrifici (74). Des de Girona, les canals retornen a les zones o comarques de consum de la província de Barcelona.

D'altra banda, els escorxadors frigorífics de Girona, tot i matar sovint per compte del client "a maquila", introdueixen circuits complexos com el següent:

En el mercat nacional, finalment, cal distingir entre:

- a) zones tradicionalment productives, de sacrifici i de consum
- b) zones de nou consum

L'operació del sector més capitalista —els escorxadors frigorífics— a nivell nacional pot estar especialment interessat a potenciar com a zones consumidores, determinades zones sense estructura productiva

(74) Hi ha a la província de Girona escorxadors frigorífics com Frigoríficos del Ter (1.000-1.500 porcs/dia), Norfrisa (Riudellots de la Selva, 1.000 porcs/dia), Frigoríficos Costa Brava (Riudellots de la Selva, 600-800 porcs/dia), Cicosa (que també comercialitza cap a Bilbao), Frijsa (que també comercialitza cap a Màlaga)... Així com els escorxadors frigorífics de la província de Barcelona, en general, són de nova planta, bastants dels de Girona suposen reconversions d'antics escorxadors industrials.

i allunyades dels mercats indicatius de Lugo i Bellpuig (Lleida) p. ex. Aquests sectors de matança envien canals i peces esbocinades a magatzems frigorífics propis o aliens situats a zones de consum allunyades i sense una estructura final d'industrials cansaladers menors. Els corrents comercials a zones sense una tradició de demanda permeten als escorxadors frigorífics desvirtuar en certa manera el mecanisme d'oferta i demanda establint un preu diferencial de venda (en relació al de les zones tradicionals de producció i consum com Barcelona). Aquestes diferències petites de preu són possibles en funció del volum d'operació dels escorxadors frigorífics i de la seva capacitat de comercialització. Aquest potencial i capacitat de maniobra a nivell peninsular pot engendrar operacions especulatives en el si del mecanisme del mercat, operacions que no beneficien forçosament al productor i que en canvi perjudiquen al consum.

- d) Els escorxadors frigorífics han introduït una gran capacitat de sacrifici amb una productivitat elevada. Però, fonamentalment, tenint en compte l'estructura de costos del porc -amb una component important del pinso- es tradueix amb augment de producció més que amb limitació dels costos. Més aviat, l'escorxador frigorífic ha repercutit les instal·lacions (amortitzacions) i mà d'obra de la matança i esbocinament, cosa que no feia l'industrial cansalader menor. Els escorxadors esmentats introdueixen en la composició del preu el seu comportament d'autofinançament per tal d'amortitzar les seves inversions o d'extendre's a altres fases d'explotació (vegis més endavant 8.3.2., Transformació sector i formació de preus). Pel fet de poc utilitzar l'emmagatzement frigorífic, els escorxadors frigorífics no eviten quan hi ha escassetat de l'oferta que els preus puguin ^oexcessivament.

D'altra banda, els costos del escorxador municipal són més elevats que els del escorxador frigorífic, bé que com a contrapartida aquell no ha de comptar amortitzacions.

- e) La delimitació dels esglaons de comercialització com les sales d'esbocinar i els magatzems frigorífics ha suposat, però, que aquestes fases han hagut d'operar igualment en el si del mercat. Per tant, els seus preus han sigut conseqüència del mecanisme d'oferta i demanda. Dissortadament, tant les sales d'esbocinar annexes a escorxador frigorífic com les independents no ens han facilitat sèries completes de compra i venda de manera que puguessin elaborar una sèrie de marges comercials, tenint en compte d'altra banda el negoci marginal -però important- de les despulles. El que és evident és la llibertat de preus a nivell de sala d'esbocinar i de magatzem frigorífic (aquests poden afegir un cost d'unes 5 ptes. per la comercialització de les carns expendides des de sales d'esbocinar alienes al magatzem); llibertat de preus corroborada pels detallistes, i d'altra banda condicionada en teoria per la política general de preus i per la col·laboració requerida per la CAT -quant a mínima repercussió en augments- de l'esbocinament de les canals importades i circulació no alcista. La corba del preu de venda de la llonza de sala d'esbocinar és expressiva de la llibertat de preus i de l'absència de regulació. Un exponent d'aquesta preocupació està en el

escrit de 31-VII-74 del Gremi Sindical d'Industrialis Cansaladers venent dirigit a la CAT en els termes següents: "Hasta el momento actual cada vez que han sido autorizados una elevación de precios de venta al público, la reacción en el sector mayorista ha sido inmediata, ya que el aumento ha sido repercutido en los precios al mayor, lo que ha llevado a una disminución en el margen comercial del detallista en relación a los precios de adquisición..." "... se reclama el establecimiento de precios máximos de ganado de cerdo en canal a nivel mayorista porque los mayoristas repercuten la elevación del precio final al detall en el precio al mayor". Però, entretant, el gremi de detallistes proposa una acció de repercussions notables en el consum: "... solicitamos, que en tanto, se regula de una vez el sistema de comercialización des de abajo hacia arriba queden totalment en libertad de fijación de precios las carnes porcinas".

- f) És inevitable que observem el component alcista que es dedueix de l'operació dels detallistes. Pel quadre general del índex de preus, els majors increments es produeixen a aquest nivell. No volem ignorar, el sacrificat i laboriós procés del treball diari del cansalader menor que comença a quarts de cinc de la matinada, ni les naturals aspiracions a un augment del nivell de vida. En aquest sentit, podríem dir que la carn puja perquè en el contexte inflacionari i "desarrollista" actual tot puja i el desig de mantenir un standing de consum és una component palesa a totes les capes de la població.

Però la atomització detallista -com ja s'ha indicat- amb l'existència d'establiments petits i marginals dóna lloc que la formació del preu final estigui molt directament relacionada -pel dèbil volum d'operació- al nivell d'ingressos que vulgui assolir-se per l'estratus social detallista.

També és cert que l'Ajuntament recupera a nivell detallista -amb els arbitris- part de les pèrdues del Escorxadador Municipal.

D'altra banda, la modificació de preus màxims al detall esdevé cada cop més una proposta quasi automàtica dels detallistes a la CAT.

Vegís sinó la forma i els termes proposats pel Gremi a la CAT (x).

Finalment, d'acord amb el gràfic 8.2., ja comentat, s'observa un sosteniment de preus per part dels detallistes malgrat que s'abaixi el preu de la canal i de les parts venudes per les sales d'esbocinar.

Hi ha dos aspectes que no sabem explicar-nos:

- els preus corrents al detall observats per la CAT semblen estar de vegades per dessota als donats per altres organismes
- els preus de canals que rep la CAT i que serveixen com a base per

(x) Correspondència anterior a la "Nota de Precios" de 9 de septiembre de 1974

L'autorització dels preus màxims al detall, són superiors als del Servicio de Información de Precios y Mercados. Els preus de la CAT són donats pels entradors -alguns dels quals són cansaladers- que tenen com a clients els industrials detallistes.

Per últim, el consum, d'una manera inconscient, per la recerca d'una diferenciació ha col.laborat al capteniment alcista dels detallistes. D'altra banda, el consumidor no ha sigut guiat cap a l'acceptació d'una evolució del gust i de les carns congelades el que limita les possibilitats d'intervenció estatal i de reestructuració comercial adient.

8.3.2. Formació de preus i transformació del negoci porquí

El sector porquí ha assolit una nova importància per la eclosió de la porcinocultura. S'ha acabat l'etapa bucòlica del pastoreig extraviat del porc ibèric pels camps i llogarrets peninsulars. La producció de porcs ha augmentat, com a conseqüència, d'una manera molt notòria.

L'impulsió de la producció no ha partit sols de dins estant del sector productor tradicional -que ha fet, sense dubte, un esforç de transformació- sinó també i d'una manera decisiva del sector pinsaire i dels escorxadors frigorífics.

En uns vint i cinc anys, des d'una producció pràcticament nul.la -el pagès es confeccionava el pinso de baixa qualitat- es passa aproximadament a uns 4 ó 5 mil de Tm. de pinsos compostos amb un número de fabricants pinsaires a tot el territori espanyol de 300 ó 400. La eclosió pinsaire ha sigut el primer element explicatiu del creixement de la producció porcina.

D'altra banda, els avantatges preferencials per part del Estat als escorxadors frigorífics han permés la creació i creixement d'un sector de matança amb una predominància indubtable (75).

L'indústria del pinso com element impulsor ha forçat l'evolució de l'oferta porquina més enllà del ritme desitjat probablement pels mateixos productors. La penetració s'ha produït mitjançant les integracions.

Si l'indústria del pinso ha impulsat el sector productor del porc, sovint més enllà dels objectius i necessitats d'equilibri desitjat pel sector productor, això encara s'ha agreujat més si tenim en compte l'influència del capital estranger en l'indústria del pinso, el que ha suposat un element

(75) A França l'evolució diferent ha suposat que encara els escorxadors municipals representen el 70% aproximadament del sacrifici.

notori de distorsió. La indústria del pinso amb accés al mercat mundial de cereals ha constituït un element de puja de costos i d'endeu tament creixent del productor fins a l'integració. Aquesta figura -en evitar l'escassetat relativa de porcs i més aviat fomentar l'abundància per tal de col·locar els pinsos- ha enfonsat el preu mínim del cicle engendrant noves dependències o integracions; com a contrapartida, en canvi, ha atenuat el preu màxim.

Els productors del porc prefereixen un sosteniment de preus en un inter val més aviat petit. El que no poden suportar és la competència de capital aliè que sosté pèrdues en les explotacions porquines durant un temps massa llarg.

Si d'una banda la comesa del pinso ha fet trontollar el sector perquè potser endormiscat en el règim tradicional, en canvi, per al sector productor més dinàmic li ha permès racionalitzar-se i assolir nivells i rendiments productius molt reeixits (vegi's capítol 4). Un altra element de reestructuració i cert desequilibri del sector ha sigut l'entrada de capital industrial per dedicar-se a la porcinocultura; el capital front al pagès sempre té més capacitat de sostenir-se en situacions desaventajoses.

Els escorxadors frigorífics han constituït un element possiblement de major estabilitat pel sector productor. Han esdevingut demanda sostinguda i creixent esperonada per la necessitat d'utilitzar una capacitat productiva elevada amb un volum important de gir. A la llengüeta de l'oferta i demanda han après a aconseguir les situacions més avantajoses partint de l'estructura relativament dispersa de productors i detallistes. No obstant, per la dominància del mecanisme de mercat l'estructura de competència ha comportat petits marges unitaris. Aquest fet -juntament amb l'opció de política estatal de foment dels escorxadors frigorífics- ha obligat als escorxadors a dedicar els elevats beneficis derivats d'un important volum d'operació a noves fases del negoci. Vet aquí l'extensió cap als fundits, ossos, tripes, pells..., cap a les sales d'esbocinar, els magatzems frigorífics, i fins i tot la demanda de estandarització obligada del esbocinament i envasat. Els preus formats a l'intersecció de l'oferta i la demanda, i en el si del procés cíclic del porc han permès als escorxadors frigorífics esdevenir el factor predominant i de transformació capitalista del negoci perquè, i en una extensió territorial peninsular.

Alguns industrials dels subproductes tenen l'extensió del negoci dels escorxadors frigorífics. Paral·lelament, i en to menor, els entradors, del escorxador municipal han volgut depassar el seu nivell de comerciant paral·lel a l'artesania del industrial detallista i al règim tradicional de la pagesia, per dedicar els beneficis, també aconseguits en la situació neuràlgica de comerciants, cap a la formació d'esglaios de

transformació i comercialització (regulats per disposicions estatals).

Per tant, el mecanisme d'oferta i demanda -lleí predominant de la formació de preus en el porquí- ha permés als agents situats neuràlgicament en la circulació passar de la figura del capital mercader a la del capital industrial; és a dir, a transformar les fases de manipulació del porc establint unes noves condicions del negoci que no es fonamenten en el simple intercanvi. En el cas dels escorxadors frigorífics, fins i tot, han creat o sostingut les pròpies granjes associades.

Al altre extrem de la balança roman la figura artesanal del detallista pendent de la darrera onada final del accés capitalista a la comercialització final. Les formes noves de comercialització com els hiper i els supermercats van pressionant per exercir una renovada competència a l'estructura detallista minifundista. Però, aquest procés sembla llarg i insegur atenent a les peculiaritats de l'estructura de consum barcelonina. L'evolució del negoci porquí exposada palesa la presència d'interessos contrapostos, processos de dominàncies i noves dependències, etc...; aquesta situació canviant no lliga amb l'existència d'un mateix Sindicat professional que agrupa des del productor al detallista del porc (vegi's Decret 30-V-74).

El que és evident i característic és el procés de privatització del negoci amb la pèrdua d'importància del escorxador municipal, amb el foment al capital privat a les fases de transformació i amb la desaparició de les importacions com a comerç d'Estat.

Calen unes precisions finals:

- el productor vol el sosteniment de la producció; li cal sincronitzar l'estabilització de la producció amb una eficaç política de cereals-pinso. La política cerealista s'ha produït d'esquena a la ramaderia amb un accent de defensa d'interessos agrícoles molt concrets.
- els beneficis de la matança i comercialització haurien de suportar una fiscalitat -que sense descoratjar la transformació- permetés constituir un fons de subvenció per la fixació dels preus al consum. Es a dir, caldria estudiar la possibilitat de subvencionar els preus en concepte de prima al consumidor. Però, això serà impossible en una lògica tan capitalista com en la que s'insereix el funcionament del sector.

CÀLCUL DEL COST DE PRODUCCIÓ DEL KG./CANAL EN DIFERENTS PERÍODES

Dades de partida

- a) Preus del pinso facilitats pel Sr. Corominas, industrial de pinsos
- b) Estudi de costos de producció del Kg. de Carn. Sindicat Nacional de Ramaderia. Madrid, maig 1974
- c) Explotación porcina intensiva. M. Rabanal Luis, J.M. y S. Rabanal García. Ed. CEA, Barcelona 1972
- d) Projecte d'una granja industrial. Sr. Vilaró

El present càlcul, no es exacte, donat que a causa de la limitació de dades, ens hem vist obligats a elaborar-lo a partir de fonts heterogènies. Tanmateix, serveix per donar-nos una idea de l'evolució que han experimentat els costos de la carn de porc com a conseqüència de l'increment en els preus del pinso. Per aquest motiu, comparat amb l'estudi del Servei de Ramaderia, amb preus de pinso semblants, (període 7, VII-73) surt una diferència de 2,05 per Kg/canal.

Per el càlcul del cost del garrí, s'ha fet servir:

- els costos fixos indicats per l'estudi del Servei de Ramaderia
- el pinso consumit, segons l'explotació del Sr. Vilaró
- la repercusió de l'alimentació dels porcs sobre el preu del garrí, s'ha fet segons (c)

Una vegada obtingut el cost del garrí, se l'hi ha aplicat un 15% de benefici -com fa l'Estudi del Sindicat Nacional de Ramaderia- per tal d'igualar-ho al cas en que el recriador ha de comprar els garrins a una granja reproductora.

A aquest preu de cost real del garrí, se l'hi han imputat les despeses d'alimentació -segons l'explotació del Sr. Vilaró- i les despeses fixes establertes en l'Estudi del Servei de Ramaderia. D'aquesta manera s'ha obtingut el cost final de producció del Kg/canal, que com es pot comprobar s'ha vist notablement incrementat en el curs dels darrers anys.

Una observació adicional a fer és que l'import de la mà d'obra emprat és el del estudi del Servei de Ramaderia i aquest fet sobrevalora els costos reals en els anys 70-72 sobretot, el que contribueix a reforçar encara més el gran increment de costos hagut en el curs d'aquests darrers anys.

TAULA 14

	III-70	VIII-70	II-71	VII-71	XII-72	I-73	VII-73	XI-73	IV-74	VII-74
Lechones pre-iniciación 14 días-4 semanas	15	15	15	15	15,20	16	18,5	19	17,80	17,30
Lechones 4-8 semanas (comprimidos)	10,20	10,50	10,85	10,65	10,95	12,15	14,80	15,30	14,80	15,20
Producción carne hasta 50 Kg. III	7,90	8,15	8,45	8,35	8,65	9,50	11,50	12,70	12,20	12,50
Producción carne 50 Kg. a 100 Kg. (pienso de aca- bado)	7,80	8,05	8,30	8,20	8,50	9,30	11	12,50	12	12,60
Adultas en gesta- ción. Cerdas	6,45	6,65	7,05	6,85	7,15	7,60	7,60	8,90	9	9,70
Cerdas en lactan- cia	7,10	7,35	7,70	7,60	7,90	9,10	10,30	11,70	11,60	11,60
Cerdas en creci- miento y gesta- ción	6,55	6,75	7,20	7,05	7,35	7,80	7,70	9,35	9,30	9,80
Verraco alta energía = III	7,90	8,15	8,45	8,35	8,65	9,50	11,50	12,70	12,20	12,50

Cost producció Kg. CanalPreus de Pinso (segons taula anexe)

	III-70	VIII-70	II-71	VII-71	XII-71	I-73	VII-73	XII-73	IV-74	VIII-74
Pinso iniciació garríf	150'---	150'---	150'---	150'---	152'---	160'---	185'---	190'---	178'---	173'---
Pinso destete garríf	204'---	210'---	217'---	213'---	219'---	243'---	296'---	306'---	296'---	304'---
Pinso mare gestació	262'03	270'15	286'40	278'28	290'46	308'75	308'75	361'56	365'62	394'06
Pinso mare lactància	150'87	156'18	163'62	168'50	167'87	193'37	218'87	248'85	246'50	246'50
Alimentació mascle	36'57	37'72	38'87	38'41	39'79	43'70	52'90	58'42	56'12	57'50
Despeses fixes	514'93	514'93	514'93	514'93	514'93	514'93	514'93	514'93	514'93	514'93
Cost garríf	1.318'40	1.338'98	1.370'82	1.356'12	1.384'05	1.463'75	1.576'45	1.679'76	1.657'17	1.689'99
Marge 15%	197'76	200'85	205'62	203'42	207'61	219'56	236'47	251'96	248'58	253'50
Pinso creixement	592'50	611'25	633'75	626'25	648'75	712'50	862'50	952'50	915'00	937'50
Pinso acabat	1.482'00	1.529'50	1.577'00	1.558'00	1.615'00	1.767'00	2.090'00	2.375'00	2.280'00	2.394'00
Despeses fixes	642'00	642'00	642'00	642'00	642'00	642'00	642'00	642'00	642'00	642'00
Cost total	4.232'66	4.322'58	4.429'19	4.385'79	4.497'41	4.804'81	5.407'42	5.901'02	5.742'75	5.916'99
Cost Kg./canal	56'44	57'63	59'06	58'48	59'97	64'06	72'09	78'68	76'57	78'89

Hipòtesis de consum de pinso, segons explotació Sr. Vilaró:

Garríf < 10 Kg. iniciació
 20 Kg. destete

Porc < 75 Kg. creixement
 190 Kg. acabat

Berra: 325 Kg. gestació
 170 Kg. lactació

Berro: 949 Kg./any

Apèndix 1

PROBLEMÀTICA ACTUAL I PERSPECTIVES DEL SECTOR

Com ja s'ha explicat en capítols anteriors, la producció -i per tant els preus- del porcí, està sotmesa a fluctuacions cícliques de pujes i baixes, que fan variar sensiblement la rendabilitat de les explotacions.

Dins aquest marc general, la actual situació presenta unes característiques peculiars, clarament desfavorables per el productor, tal com ha estat denunciat en recents articles de diaris i revistes. En efecte, l'alça en els preus registrada a finals del 1972 i principis del 1973, que va possibilitar el que els pagesos es "guanyessin bé la vida", va ser tallada per les importacions que tingueren lloc al primer trimestre d'aquell any, i que va implicar un enfonsament dels preus. La gravetat de la situació actual es fonamenta en que, per una banda, l'esperada recuperació dels preus -provocada per una reducció en la producció- encara no s'ha produït clarament sobretot perquè en les bones èpoques del negoci s'havien montat un gran nombre d'explotacions de tipus industrial, creant-se segons sembla una sobre capacitat de producció, i per altra en què, la puja dels preus dels components del pinso a partir de la segona meitat del 1973 ha provocat un increment en els costos al voltant d'un 30%, elevant el preu de cost per damunt del preu de venda.

La disponibilitat dels pinsos, és en aquest tipus de bestiar un dels elements determinants de la rendabilitat de les explotacions. Donat que per alguns elements components -proteïnics sobretot- s'ha de recórrer a importacions procedents dels Estats Units, els seus preus estan sotmesos a les fluctuacions del mercat internacional, i per tant fora del control del ramader que sols pot defensar-se reduint costos fixes i participant en altres fases del procés productiu que li permetin compensar la força rendabilitat del procés d'engreix. Per altra banda, la política cerealista oficial tampoc ha estat massa reeixida quant a capacitat de oferir ordi i blat de moro a preus favorables per el ramader, que una vegada més ha hagut de parar el cap.

Aquest fet, junt amb el que la política d'importacions es fa moltes vegades d'esquena als interessos del productor, ha engendrat en aquests darrers un sentiment d'indefensió i temor respecte a quines seran les intervencions del estat en front d'una determinada situació.

.

Hem vist en les pàgines anteriors, com el ramader sofreix sempre les conseqüències de les distintes fluctuacions de la producció i sobretot en els períodes de sobre producció, és el més afectat per la baixa de preus mentre que la resta d'agents de la cadena de producció-comercialització de la carn de porc, sol defensar-se i mantenir la seva situació malgrat les fluctuacions del mercat. Aquesta situació d'inferioritat econòmica en que està enfonsat l'actual ramader independent, el porta, com ja s'ha indicat abans, a acceptar l'entrada en una integració vertical, que si bé pot considerar-se com més racional econòmicament quant a mètode de producció; el condemna a convertir-se en asalariat.

El caràcter negatiu que l'integració té per el ramader, no resideix —com les màquines de la revolució industrial, destruïdes per els obrers— en la seva mateixa naturalesa, sinó en les formes de propietat, dominades per els sectors industrial —pinsos i escorxadors— i comercial —tractants, antics entradors, etc.—, aliens al sector ramader pròpiament dit.

Pot argumentar-se que l'integració és més racional econòmicament, ja que utilitza unitats de producció més grans i tècnicament més perfectes, permetent produir a un cost inferior; això és cert, però si tenim en compte qui les controla, no és ser malintencionat si hom sospita que la baixa de costos no repercutirà pas en el consumidor precisament.

Hi ha una alternativa que pot permetre al ramader continuar mantinguent com a tal la seva situació en el joc econòmic. Aquesta consisteix, bàsicament en l'agrupació dels ramaders individuals en unitats de gran capacitat econòmica —en forma de cooperatives, o altres formes d'associació— que permetin la creació d'integracions, pinsos, producció, matança, comercialització, sota la propietat del capital ramader, que pel seu propi origen és probable que es trobi més aprop dels interessos del consumidor. Organitzacions d'aquesta mena, que arriben fins a comercialitzar directament els seus productes, d'acord amb associacions de consumidors, funcionen ja en alguns països europeus, on el moviment cooperatiu ha assolit un nivell notable, com pot ser el cas dels països nòrdics.

S'ha de tenir en compte a més, que la participació directa de les associacions de ramaders en la comercialització permet —junt amb l'instrumentalització per part de les entitats públiques d'un sistema de censos periòdics i d'elaboració ràpida— d'establir uns plans de producció més equilibrats respecte a les necessitats de la demanda, evitant-se d'aquesta manera les fortes oscil·lacions actuals dels preus.

Paral·lelament, es podrien instrumentar altres mètodes de protecció al ramader, a través de la creació per part dels mateixos productors, d'uns fons comuns que absorbissin recursos en èpoques de preus elevats i subvencionessin al productor en situacions de baixes molt accentuades. (Un organisme d'aquest caire és el FEOGA, destinat al sosteniment del productor de la CEE).

Indubtablement, s'ha de vèncer abans el caràcter individualista del nostre ramader —i en general de tots nosaltres— sense la qual cosa és impossible qualsevol èxit en aquest terreny, encara que donada la situació actual tan compromesa, sigui més factible un cert canvi de enfoc dels problemes i adonar-se que les sol·lucions no estan ja a nivell de l'individu sinó a nivell col·lectiu.

Apèndix 2 (x)Cas "A"

REESTRUCTURACIO PREU VENDA PORC (Escandall CAT)

<u>% en pes de la part sobre CANAL</u>			<u>Preus màxims minorista (9-IX-74)</u>
	(5 lomo	280	1.400'—
5,80 Extra	(0,80 solomillo	200	160'—
	(13 magro 1ª	180	2.340'—
14,86	(1,86 chuletas	165	306,90
11,87 magro 2ª		160	1.899,20
4,70 lardeo		20	94'—
9,30 panceta		80	744'—
3,09		50	154,50
20,75 tocino graso		25	518,75
6,34 costilla		75	475,50
3,45 espinazo		40	138'—
5,10 codillos		50	255'—
2,30 pie		50	115'—
2,25 manteca		35	78'75
2,45 careta y oreja		50	122,50
0,90 lengua		50	45'—
0,15 sesos		30	30'—
0,40 riñón		130	52'—
<hr/>			<hr/>
100,00			8,929,10
	Despojos		321'—
	<hr/>		<hr/>
	Preu total de venda de la canal i despulles		9.240,10
	pel detallista al públic		

(x) Explicació, a la fi del apèndix

Cost minorista (sacrificant per compte pròpia)

Compra 100 Kg. canal a 74	7.400
+ despeses transport	120
Despesa matança i arbitris	297
<u>Preu de Cost Detallista</u>	<u>7.817</u>

Si el preu de venda és de: 9.240 pessetes i

el preu de compra és de: 7.817 pessetes

el marge comercial brut del detallista és del 18,2% en aplicar els preus màxims autoritzats per la CAT segons nota de preus de 9-IX-74.

Apèndix 2 (...)Cas "E"

PREUS MÀXIMS GÈNER 1973

Lomo	1.200'—
Solomillo	160'—
Magro 1ª	2.340'—
Chuletas	306,90
Magro 2ª	1.899,20
Lardeo	94'—
Panceta	744'—
	154'50
Tocino graso	518'75
Costilla	507'20
Espinazo	138'—
Codillos	255'—
Pie	115'—
Manteca	67'50
Careta y oreja	122'50
Lengua	45'—
Seso	30'—
Riñón	52'—
	<hr/>
	8.749'55
Despojos	321'—
	<hr/>
PREU TOTAL DE VENDA	9.070'55
Despeses de compra	- 7.943
	<hr/>
Beneficis	1.013'55
	<hr/> <hr/>

% Beneficis: 12,76

Gener 1973

Compra 100 Kg., 75'26	7.526
+ despeses transport	120
Despeses matança	297
		<hr/>
		7.943

Els gràfics de comportament de preus del detallista es refereixen a parts del porc o productes específics del porc -com la llonza i la carn magra.

Per tal de conèixer el marge comercial brut global del detallista, s'ha reconstruït a partir del escandall de la CAT, el preu de venda de la canal global segons la tarifa de preus màxims. S'ha aplicat per dos tarifes autoritzades per la CAT: la de gener del 73 i la de setembre del 74.

Atenent als preus de la canal oferts pel escorxador en aquests dos moments, els marges comercials dels detallistes oscil·larien entre el 18,2 i el 12,7% per la venda total de la canal.

Apèndix 3

PERSONES I SECTORS ENTREVISTATS

D. Antonio Badia

President Nacional de la "Agrupación Nacional de Criadores de razas de cerdo precoces".

Granja de selecció a Moià

President de la Càmera Sindical Agrària

D. Sebastià Bergoñós

Ex-tinent d'alcalde d'Abasteixements, Comercialització agrícola

D. Carles Bernat

Secretari del Institut Agrícola Català de St. Isidre

Organitzador de les Jornades tècniques del porc de novembre de 1974

Sr. Boldú

Especialista en qüestions del camp. Departament d'expropiacions de Autopistas S.A.

D. Alfonso Bonmatí

Jefe del "Servicio de Información de Precios y Mercados" de la Delegació provincial d'Agricultura.

Sr. Capdevila

Gerente del Matadero Frigorífico de Explasa de Vic

Sr. Compte

Director i propietari del escorxadador frigorífic Frigoríficos del Ter, i dels magatzems frigorífics expedidors.

D. Antonio Concellón

Veterinario Jefe del Matadero Municipal de Barcelona

Asesor y socio de Teghasa, productora de compuestos vitamínicos...

Autor de una obra sobre porcicultura (premio Aedos)

Sr. Corominas

Catedrático de Ganadería de la Escuela Agrícola de Ingenieros Técnicos

Director de Fábricas de piensos

Propietario de integraciones en Aragón y Cataluña

D. Miguel Escobar

Jefe Provincial de Comercio Interior

Sres. Estevadeordal

Traginer. Primer productor de porcs a Catalunya. Selecció i creixement. Ex-entrador del escorxador frigorífic de Barcelona.

D. Pedro Jover

Comisario delegado de la Comisaría de Abastecimientos y Transportes de Barcelona

Sr. Linares

Subdelegado provincial de la CAT

Sr. Llobet Monrós

Catedrático de Economía Agrícola de la Escuela Agrícola de Ingenieros Técnicos
Jefe de la sección agrícola de la Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros

Sr. Pere Oliver

Entrador. Director de la sala d'esbocinar La Barcelonesa

Sr. Josep Pagans

Fabricant de Fundits

Sr. Pons

Secretari de la Càmera Sindical Agraria
Granja pròpia a Viladecans - Gavà

Sr. Raich Serra

Entrador amb més volum al escorxador municipal de Barcelona
Escorxador frigorífic a Sevilla
Soci de la sala d'esbocinar La Barcelonesa

Sr. Renart Cava

Director División Carnes de MABRESA

D. Antonio Soler Aymerich

ex-majorista del porc
President d'Explasa
Fabricant de fundits

D. Antonio Subietas

Vicepresident Nacional de Entradors de Bestiar de Porc
Un dels entradors més importants del escorxadador municipal de Barcelona
Transportista de carns pel detallista

Sr. Torres

Jefe de Producción Animal de la Delegación Provincial de Agricultura

Sr. Tous

President del "Gremio de Industriales Chocineros Menores" de la provincia de Barcelona

Sr. Valldosera

Secretario del "Gremio de Industriales Chocineros Menores"

Sr. Valle

Jefe Técnico del Servicio de Ganadería de la Diputación Provincial de Barcelona

D. Marià Vila-Abadal

Granja industrial a Vidrà

El nostre agraïment és general per tots ells. Però, volem remarcar en particular la col.laboració del Sr. Bonmatí -tant en estadística com en estimacions-, del Sr. Torres, del Sr. Badia i del Sr. Capdevila. L'esperit que els ha mogut ha sigut el de la millora i preocupació del sector.

- Cataluña en Cifras. CIDOC

PUBLICACIONES PERIÓDIQUES

- Información de Precios y Mercados (Matadero Municipal de Barcelona). Secretaría General Técnica. Ministerio de Agricultura (anual)

- Salarios.- Precios pagados.- Precios percibidos. Secretaría General Técnica. Ministerio de Agricultura (anual)

Apèndix 4

BIBLIOGRAFIA

- A. Concellón Martínez i J. Valle Arribas. Ganaderia Práctica. Biblioteca Hispania Ilustrada. Ed. Ramón Sopena, S.A. Barcelona, 1972
- A. Concellón Martínez. Porcinocultura. Biblioteca Agrícola AEDOS. Barcelona, 1972
- Confederación Española de Cajas de Ahorro. La demanda de productos agropecuarios. Madrid, 1969
- Carles A. Gasòliba. Estudio Económico de las Industrias Cárnicas. Servicio de Estudios de Banca Catalana. Barcelona, 1972
- M. Rabanal Luis, J.M. i S. Rabanal García. Explotación Porcina Intensiva. Ed. GEA. Barcelona
- Ponencia de Sanidad y Asistencia Social del CESC
- Cataluña en Cifras. CIDOC

PUBLICACIONS PERIÒDIQUES

- Información de Precios y Mercados (Matadero Municipal de Barcelona). Secretaría General Técnica. Ministerio de Agricultura (anual)
- Salarios.- Precios pagados.- Precios percibidos. Secretaría General Técnica. Ministerio de Agricultura (anual)
- Mercados Agrarios, Suplemento de la Coyuntura Agraria. Secretaría General Técnica. Ministerio de Agricultura (mensual)
- Anuario Estadístico de la Producción Ganadera. Ministerio de Agricultura (anual)
- Censo de Ganadería. Ministerio de Agricultura (anual)
- Censo de Ganado Porcino. Ministerio de Agricultura (anual)
- Boletín de Estadística Agraria
- Censo Agrario de España (per províncies). I.N.E., amb col.laboració del Ministeri d'Agricultura i Organització Sindical (anual)
- Estadística Municipal. Ajuntament de Barcelona (anual)
- Revista de Estudios Agrosociales (trimestral)

- TRIA (quinzenal)
- Journal of Farm Economics
- Review of Economic Agriculture (USA)
- Boletín Informativo de la Cooperativa de Criadores de Ganado de Cerda (mensual)

FORMACIÓ DE PREUS I TRANSFORMACIÓ DEL SECTOR PORQUÍ

- CAPITOL 1 - Introducció: Ambit del treball i mètode utilitzat (pàg. 1)
- CAPITOL 2 - La carn de porc en relació a les altres carns (pàg. 3)
- CAPITOL 3 - La província de Barcelona com a zona de producció i consum. Circuits de carn i animals. (pàg. 7)
- CAPITOL 4 - Les formes d'explotació. Elements determinants de l'evolució (pàg. 13)
- 4.1. Les formes d'explotació
 - 4.1.1. Dependències de les formes d'explotació
 - 4.2. Elements determinants de l'evolució productiva
 - 4.2.1. Producció i qualitat
 - 4.2.2. El cicle del porc
- CAPITOL 5 - Els centres de sacrifici
- 5.1. Classes d'escorxadors (pàg. 20)
 - 5.1.1. Els escorxadors municipals
 - Negoci i estructura competitiva dels entradors
 - 5.1.2. Els escorxadors generals frigorífics
 - Objectius programàtics
 - La continuació de la política econòmica del Estat
 - ¿Com han operat i quins objectius han assolit els escorxadors frigorífics?
 - 5.1.3. La determinació del preu de la canal pagada al agricultor tenint en compte la existència de diferents tipus d'escorxadors
- CAPITOL 6 - La comercialització (pàg. 40)
- 6.1. L'estructura tradicional de comercialització
 - 6.2. L'estructura de comercialització dels escorxadors frigorífics
 - 6.2.1. Les sales d'esbocinar
 - 6.2.2. El funcionament real de la comercialització a partir dels escorxadors frigorífics
 - 6.3. La reacció dels entradors del escorxador municipal davant el procés de comercialització dels escorxadors frigorífics
 - 6.4. La comercialització final. El nivell detallista. Els intents diversos de modificació de la comercialització final

CAPITOL 7 - La política d'intervenció del Estat (pàg. 55)

7.1. Organismes

- 7.1.1. La CAT
- 7.1.2. El FORPPA
- 7.1.3. El SENPA
- 7.1.4. El IRESCO
- 7.1.5. Les Delegacions d'Agricultura
- 7.1.6. La progressiva limitació de les funcions de la CAT

7.2. El sistema d'intervenció de preus

- 7.2.1. El sistema d'intervenció de preus en el porquí
- 7.2.2. La estructura general de la política reguladora de preus

7.3. Les accions de compra al productor i les accions d'importació de canals

- 7.3.1. Les accions de compra al productor
- 7.3.2. Les accions de protecció al consum

CAPITOL 8 - La formació de preus en un contexte de transformació del sector porquí
(pàg. 79)

8.1. L'existència d'un mercat

8.2. L'evolució dels preus

8.3. Components alcistes i canvi estructural en la fase actual de transformació del sector porquí i de la carn

8.3.1. Components alcistes

8.3.2. Formació de preus i transformació del negoci porquí

Anexe 8.1. Càlcul del cost de producció del Kg/canal en diferents períodes

APÈNDIXS (pàg. 101)

Apèndix 1 - Problemàtica actual i perspectives del sector

Apèndix 2 - Reestructuració del preu de venda del porc segons escandall de la CAT i preus màxims minorista.

Apèndix 3 - Persones i sectors entrevistats

Apèndix 4 - Bibliografia

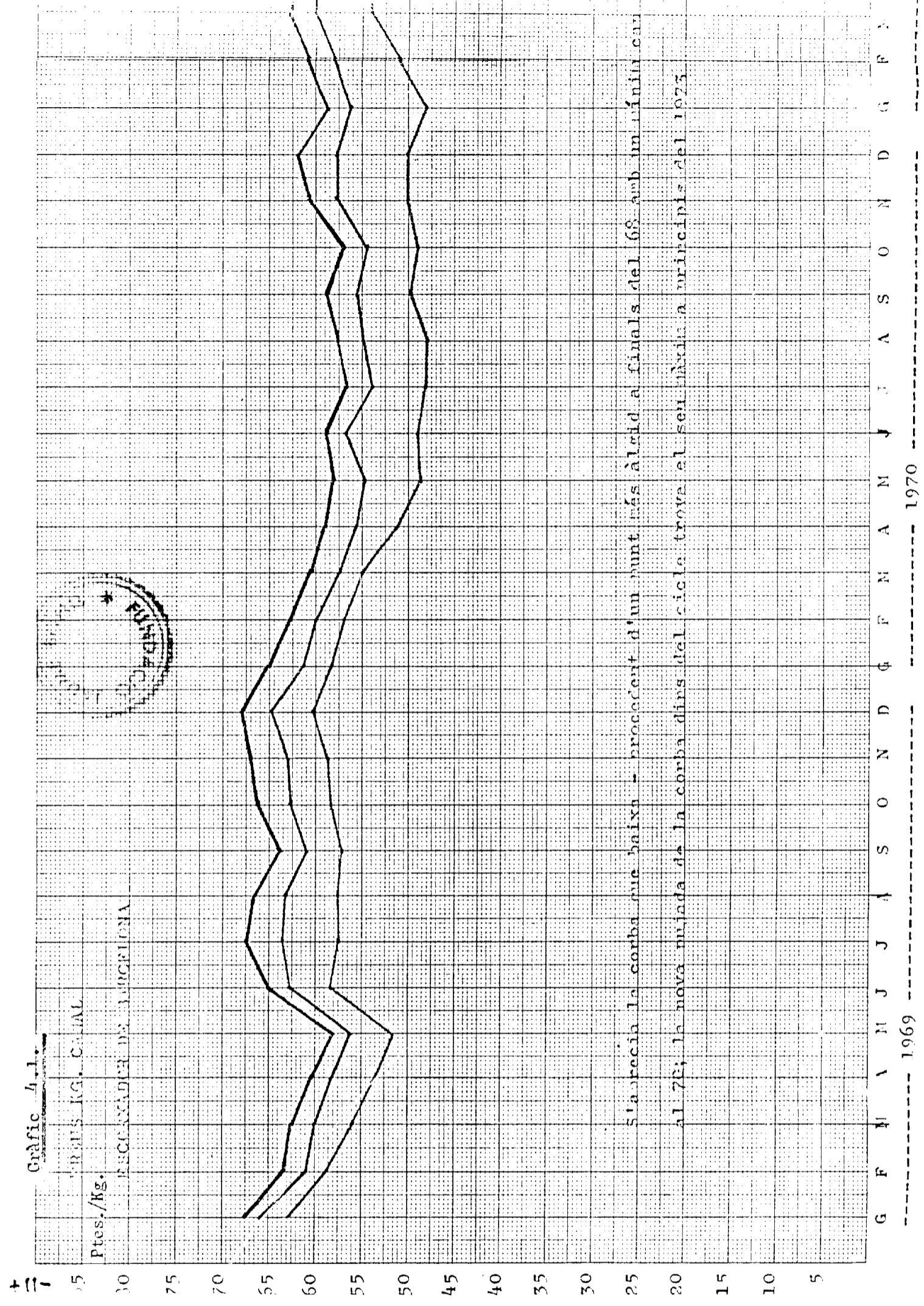
Apèndix 5 - Gràfics

Gràfic 4.1.

PREVISIÓ CAL

Ptes./kg.

ESCOLARADIE DE JERCILONA

Staurecia la corba que baixa - procedent d'un punt més àlçid a finals del 68 amb un mínim can al 70; la nova pujada de la corba dins del cicle trova el seu àrxiu a principis del 1975

----- 1969 ----- 1970 -----

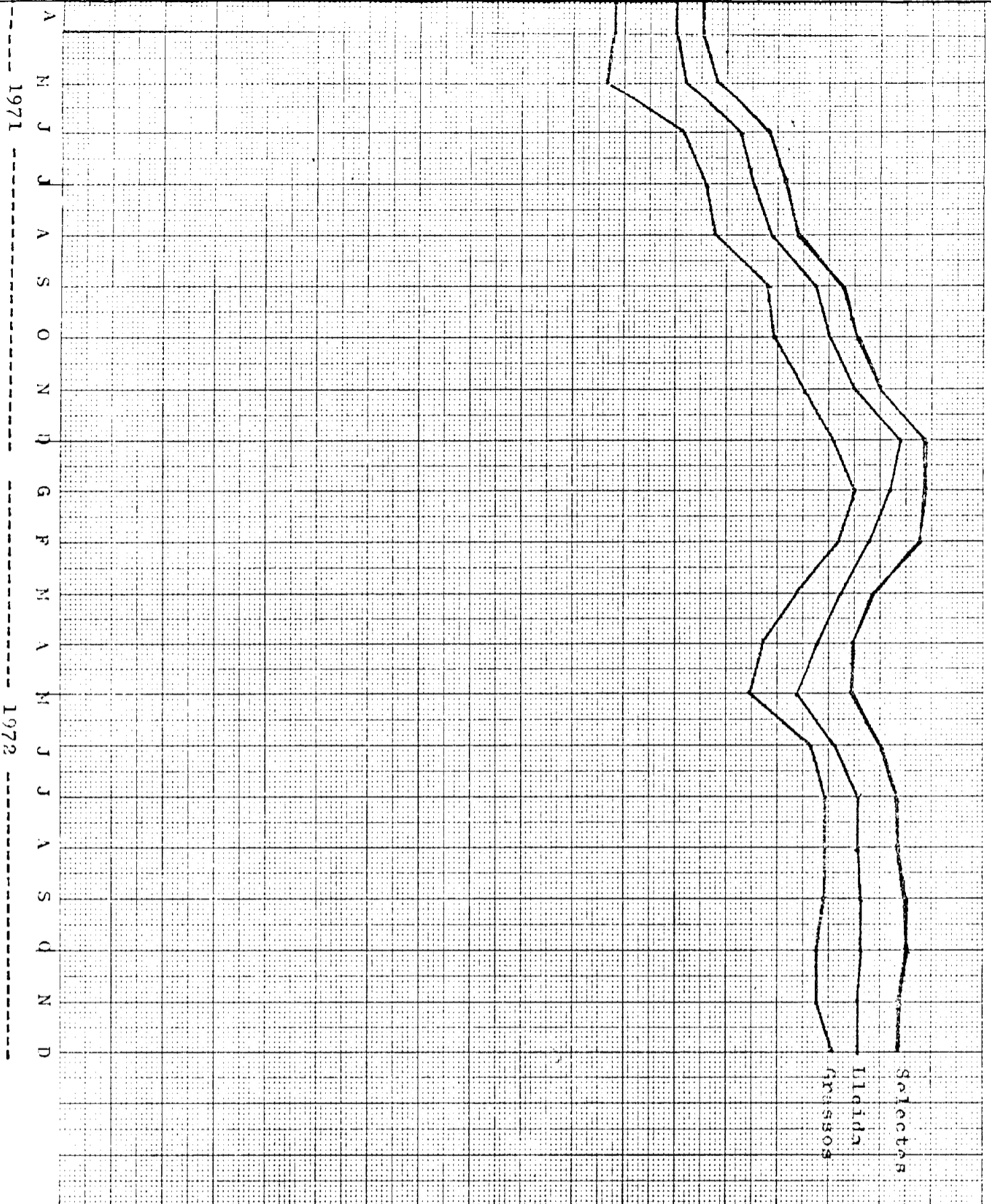
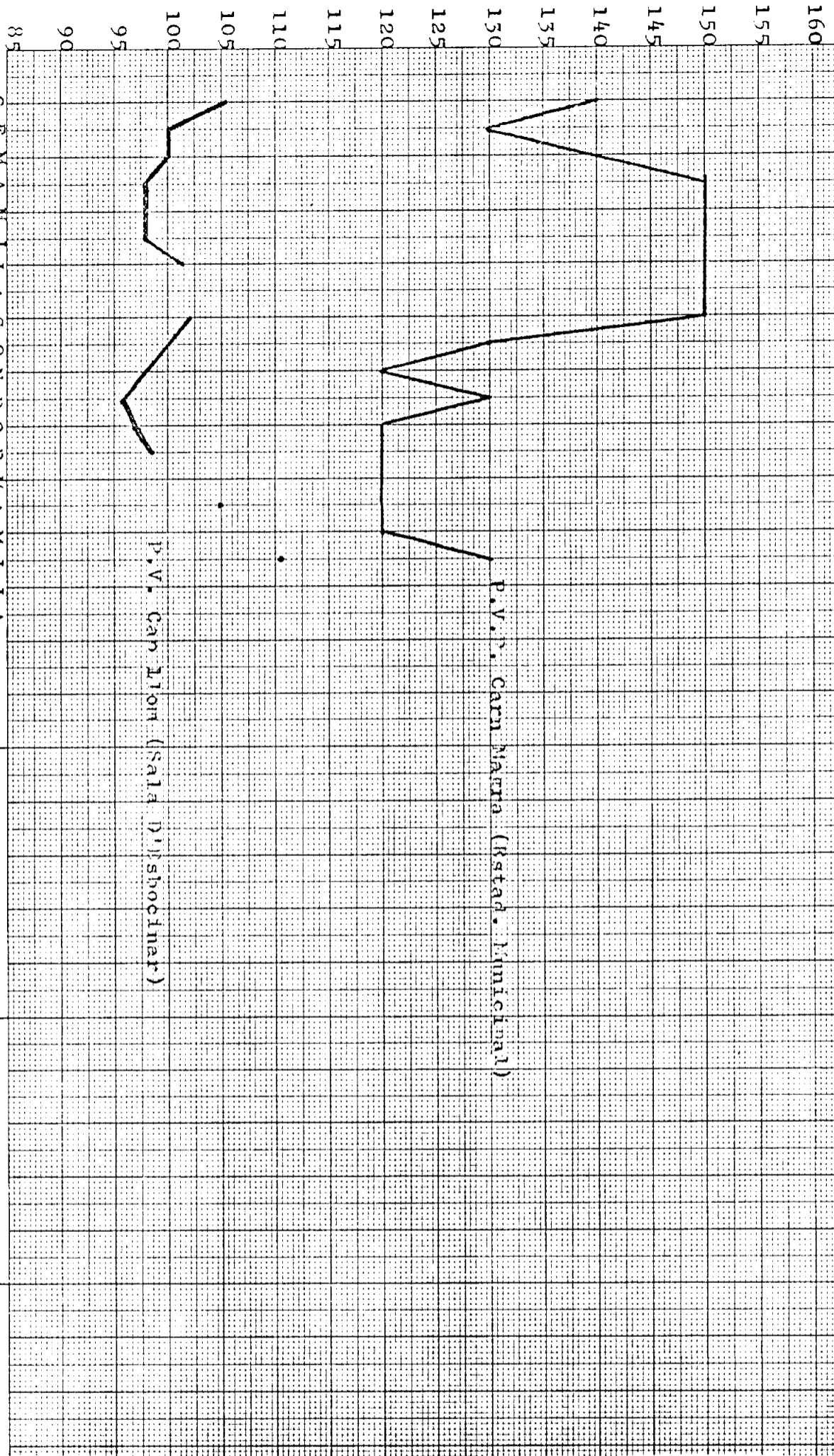

Gráfico 8.3.

Press./Kg.

C. RN MAGRY (DEFINIL) / CAP LION (SALA D'INSACCINAR)

P.V. C. RN MAGRY (Estado Municipal)

P.V. Cap Lion (Sala D'insaccinar)

G F M A M J J A S O N D G F M A M J J A
1970 1971

Gràfic 8.2.

MONZA DE GIRONA
Ptes./Kg.

Preus de comercialització dels detallistes

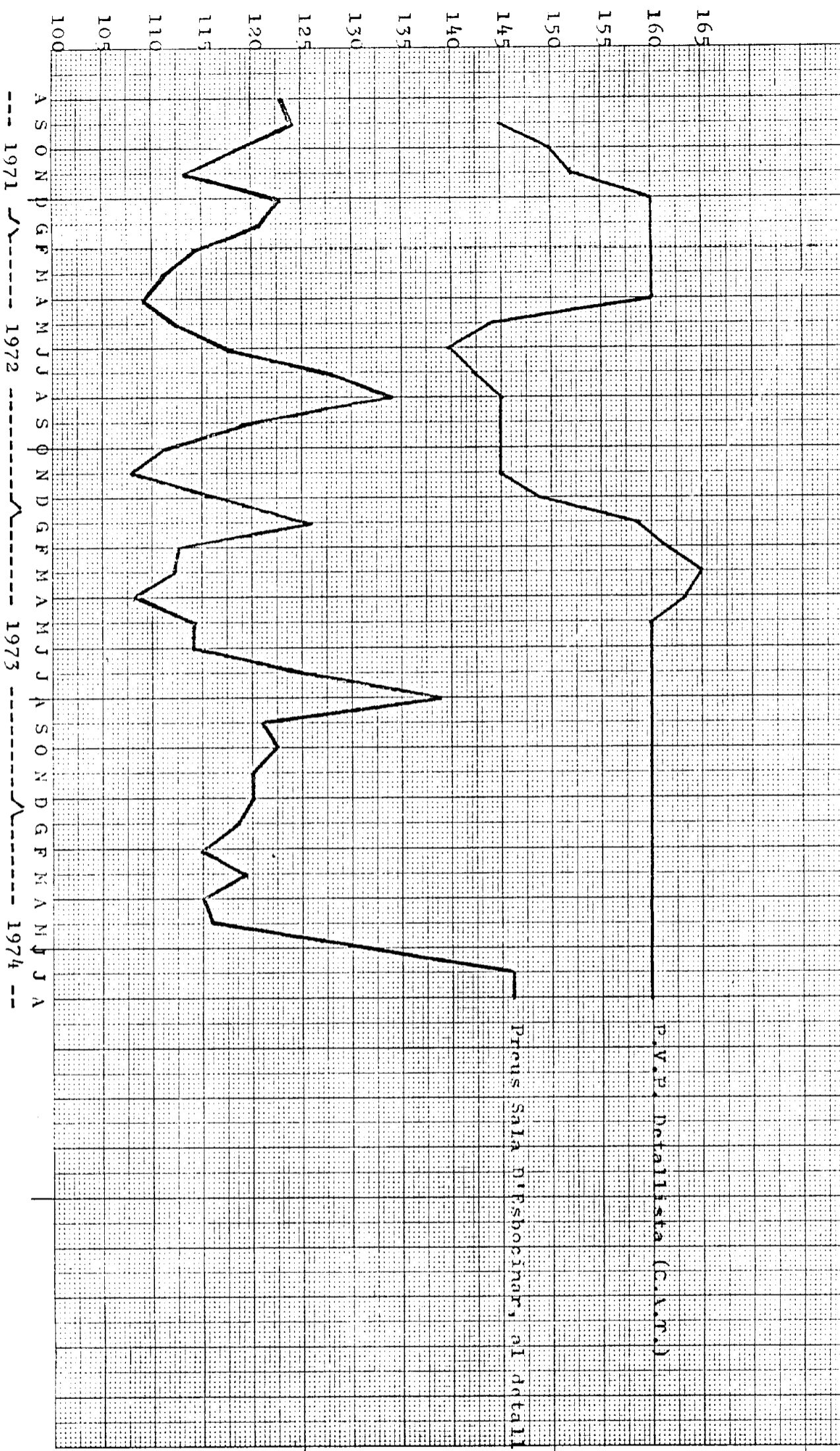

Gráfico 8.1

Pts./Kgs. EVOLUCIO D'ELS PREUS DE LA CANAL AL ESCORXADOR MUNICIPAL DE BARCELONA I DELS PREUS DE VENDA DE

LLONZA I PERNILL EN PURSC, PER PART DE LA SALA DE DESBOCCINAR "HABRESY" (Abrera).

Preu de la Llonza (venda al detallista)

150

145

140